

Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvoor de Particuliere Beveiliging

Pensioenfondsv>>> Particuliere Beveiliging

Jaarverslag 2020

colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van
Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvoor de Particuliere Beveiliging

Datum
16 juni 2021

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	4
1 Woord van de voorzitter	5
2 Kerncijfers	6
2.1 Kerncijfers	6
2.2 Ontwikkeling kerncijfers in beeld	7
3 Besturing en naleving wetgeving	10
3.1 Algemeen	10
3.1.1 Missie en visie en strategie	10
3.1.2 Het bestuur	11
3.1.3 Organen, portefeuilles en gerelateerde partijen	12
3.2 Bestuursaangelegenheden	14
3.2.1 Zelfevaluatie	14
3.2.2 Intern toezicht (verslag niet-uitvoerend bestuur)	14
3.2.3 Verslag auditcommissie	19
3.2.4 Geschiktheid van het bestuur	20
3.2.5 Beloningsbeleid	20
3.2.6 Vergaderdata, studie/beleidsdagen en overige bijeenkomsten	20
3.2.7 Actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn)	20
3.2.8 Wet- en regelgeving - relevante ontwikkelingen	21
3.2.9 Vooruitblik 2021	22
3.3 Hoofdpunten pensioenregeling	22
3.4 Informatie over toezicht door AFM en DNB	24
3.5 Communicatie	25
3.6 Goed Pensioenfondsbestuur en Code Pensioenfondsen	26
3.7 Gedragscode en nevenfuncties	28
3.7.1 Compliance officer	28
3.7.2 Naleving gedragscode	28
3.7.3 Nevenfuncties	29
3.8 Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen	29
3.9 Geschillencommissie	30
3.10 Statuten	30
4 Financiële positie en beleid in 2020	31
4.1 Financiële opzet en positie	31
4.2 Beleid en beleidskeuzes	34
4.2.1 Premiebeleid	34
4.2.2 Toeslagbeleid	35
4.3 Uitvoering pensioenregeling	37
4.3.1 Uitbestedingsbeleid	37
4.3.2 Beleggingsbeleid	38
4.3.3 Kosten uitvoering pensioenbeheer	41
4.3.4 Kosten uitvoering vermogensbeheer	43
4.3.5 Incidentenregeling	45
4.3.6 Klachten	46
4.4 Actuariële analyse	47
5 Risicoverslaglegging	50
5.1 Governance	50
5.2 Risicomanagementraamwerk	51
5.3 Risicobeoordeling	53

6	Beleggingen	60
6.1	Markontwikkelingen	60
6.2	De beleggingsportefeuille	62
6.3	Vooruitzicht 2021	70
7	Verslag verantwoordingsorgaan	71
7.1	Verslag verantwoordingsorgaan	71
7.2	Reactie bestuur op Verslag verantwoordingsorgaan	73
8	Rapport compliance officer	74
8.1	Samenvatting Rapport compliance officer	74
8.2	Reactie bestuur op Rapport compliance officer	76
	Jaarrekening	77
9	Jaarrekening	78
9.1	Balans per 31 december 2020	78
9.2	Staat van baten en lasten	79
9.3	Kasstroomoverzicht	80
9.4	Toelichting op de jaarrekening	81
9.4.1	Algemeen	81
9.4.2	Grondslagen	81
9.4.3	Toelichting op de balans per 31 december 2020	89
9.4.4	Risicobeheer	98
9.4.5	Niet in de balans opgenomen verplichtingen	108
9.4.6	Verbonden partijen	109
9.4.7	Gebeurtenissen na balansdatum	110
9.4.8	Toelichting op de staat van baten en lasten over 2020	111
	Overige gegevens	115
10	Overige gegevens	116
10.1	Actuariële verklaring	116
10.2	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	118
10.3	Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020	118
10.3.1	Ons oordeel	118
10.3.2	De basis voor ons oordeel	118
10.3.3	Materialiteit	118
10.3.4	De kernpunten van onze controle	119
10.4	Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie	121
10.5	Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening	121
10.5.1	Verantwoordelijkheden van het bestuur met betrekking tot de jaarrekening	121
10.5.2	Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening	121
11	Bijlagen	124
11.1	Deelnemersbestand	124
11.2	Begrippenlijst	125

Bestuursverslag

1 Woord van de voorzitter

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging is in 1990 door cao-partijen in de bedrijfstak particuliere beveiliging in het leven geroepen om werknemers, oud-werknemers en hun eventuele nabestaanden te beschermen tegen de financiële gevolgen van ouderdom en overlijden. De bedrijfstak bestaat uit wettelijk erkende particuliere beveiligingsbedrijven, particuliere alarmcentrales en particuliere geld- en waardetransportbedrijven. Het pensioenfonds is een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds.

Het pensioenfonds wil zich voortdurend verbeteren. Daartoe is in 2020 weer een aantal stappen gezet. Het bestuur van het pensioenfonds is een deskundig en competent bestuur, dat werk blijft maken van optimale besturing van het pensioenfonds. We zijn erin geslaagd een goed evenwicht te vinden tussen de aansturing van de operationele bedrijfsvoering en het toezicht daarop. Daardoor ontstond meer focus op strategische besluitvorming en acties.

Het door werkgevers en werknemers in 2018 via de nieuwe CAO afgesproken premievolume heeft geleid tot een aangepaste pensioenregeling in 2020. Het resulteerde in een percentage waarmee pensioenen worden opgebouwd van 1,49%. Gegeven het afgesproken "premiebudget" wordt in 2021 de opbouw verlaagd naar 1,36% van de pensioengrondslag.

Hoewel aanzienlijk verbeterd, voldoet de financiële positie van het pensioenfonds nog steeds niet aan onze wensen. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds was per 1 januari 2020 106,3% en was daarmee lager dan de vereiste dekkingsgraad. In verband hiermee heeft het pensioenfonds (conform de wettelijke termijn) een nieuw herstelplan ingediend.

Aan het eind van 2020 was de beleidsdekkingsgraad gedaald naar 103,3%. Het pensioenfonds heeft in de tweede helft van 2020 een haalbaarheidstoets uitgevoerd en de resultaten hiervan gerapporteerd aan DNB. In het hoofdstuk "Beleid en beleidskeuzes" vindt u nadere informatie over de uitkomsten van deze haalbaarheidstoets. Sociale partners hebben ook in de nieuwe pensioenregeling besloten de pensioenleeftijd te handhaven op 67 jaar.

Het pensioenfonds voert een stringent beleid om haar eigen kosten, zowel die van het beheer van de pensioenen als de daaraan gekoppelde beleggingen, te beheersen. Toch zijn er in het verslagjaar kosten opgetreden die vooraf niet waren voorzien. De toename van wettelijke eisen en het tevens toenemen van de eisen van toezichthouders zijn daarvan een belangrijke reden. Schaalvergroting is een van de manieren waarop wij de relatieve kosten willen beheersen. Ook operationele samenwerking met andere organisaties zien wij als een middel om de kosten voor onze deelnemers laag te houden. Gegeven de inspanningen die fondsen doen om het nieuwe pensioencontract te implementeren, verwachten we hierin op korte termijn weinig ontwikkelingen.

Velen hebben het afgelopen jaar bijgedragen aan het goed functioneren van het pensioenfonds. Daarvoor willen wij ieder, stakeholders en dienstverleners danken.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur,

J.C.A. Kestens
Onafhankelijk voorzitter

2 Kerncijfers

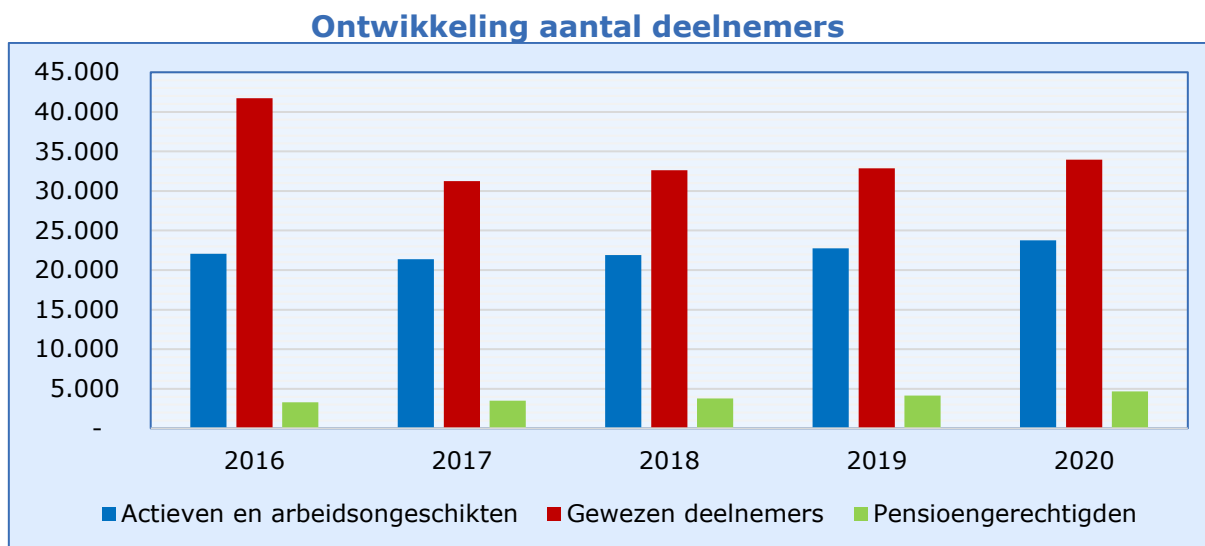
2.1 Kerncijfers

Bedragen x € 1.000	2020	2019	2018	2017	2016
Vermogen en solvabiliteit					
Aanwezig pensioenvermogen	2.436.544	2.078.608	1.588.241	1.517.596	1.392.463
Resultaat in het boekjaar	29.040	150.586	-45.262	98.473	-13.299
Eigen vermogen	230.226	201.186	50.600	95.862	-2.611
Minimaal vereist eigen vermogen	94.772	78.715	64.872	60.379	59.988
Vereist eigen vermogen	440.920	410.028	339.606	330.677	307.174
Technische voorzieningen	2.206.318	1.877.422	1.537.641	1.421.734	1.395.074
Actuele dekkingsgraad	110,4%	110,7%	103,3%	106,7%	99,8%
Beleidsdekkingsgraad	103,3%	106,3%	107,7%	104,4%	95,0%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,3%	104,2%	104,2%	104,2%	104,3%
Dekkingspositie	-1,0%	2,1%	3,5%	0,2%	-9,3%
Vereiste dekkingsgraad	120,0%	121,8%	122,1%	123,3%	122,0%
Reservepositie	-16,7%	-15,5%	-14,4%	-18,9%	-27,0%
Beleggingen					
Belegd vermogen	2.410.100	2.055.170	1.568.302	1.500.905	1.387.179
Rendementspercentage	14,4%	24,9%	0,93%	5,10%	14,79%
Premies					
Feitelijke premie	76.742	78.206	73.409	68.074	64.188
Zuivere kostendekkende premie	88.237	88.322	83.431	84.412	78.600
Gedempte kostendekkende premie ¹	47.469	76.308	72.936	67.663	62.331
Premiedekkingsgraad	105,1%	107,4%	107,8%	97,3%	99,7%
Toeslagverlening					
Verleende toeslagen actieven	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Verleende toeslagen niet-actieven	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Z-score	0,11	0,51	0,51	0,44	0,13
Aangesloten werkgevers	412	403	400	385	357
Beheerskosten					
Directe uitvoeringskosten vermogensbeheer	3.252	3.135	2.666	2.742	2.236
Vermogensbeheerskosten (% gem. belegd verm.)	0,36	0,49	0,46	0,52	
Pensioenuitvoeringskosten (incl. projecten)	4.176	4.190	3.741	3.791	4.529
Pensioenbeheerskosten (in € per deelnemer)	146,93	155,82	145,72	152,39	178,56
	2020	2019	2018	2017	2016

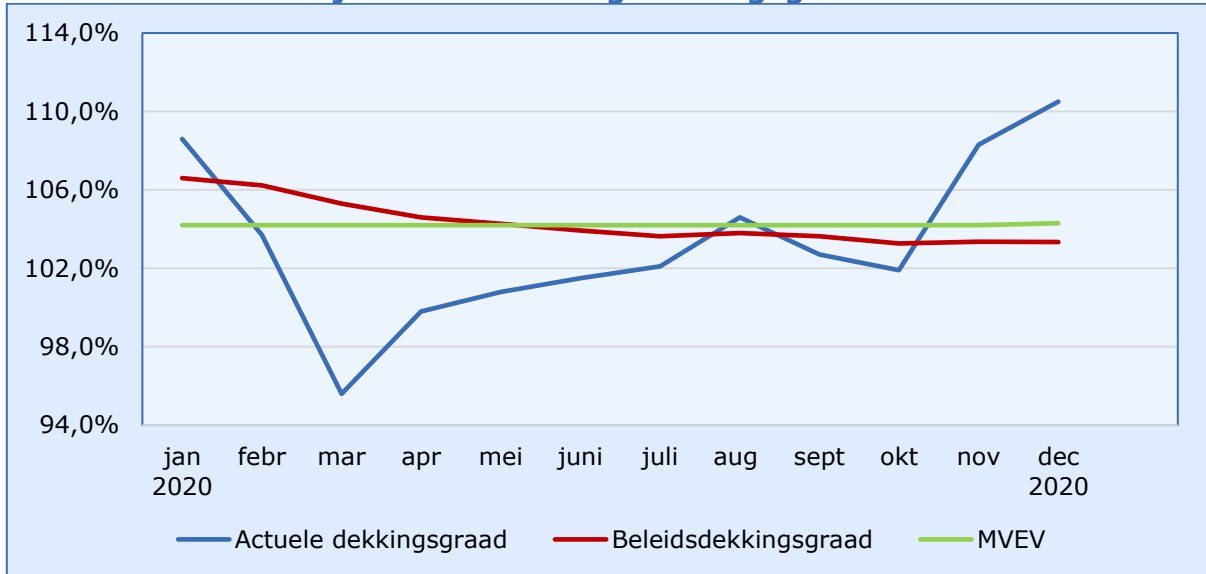
¹ Voor 2020 en 2019 betreft dit de ex ante (vooraf bepaalde) gedempte kostendekkende premie.

Aantallen deelnemers					
Actieven en arbeidsongeschikten	23.768	22.766	21.907	21.366	22.075
Gewezen deelnemers	33.966	32.876	32.628	31.233	41.733
<i>Pensioengerechtigden</i>					
– ouderdompensioen	3.359	2.933	2.674	2.470	2.285
– nabestaandenpensioen	1.162	1.073	963	892	846
– wezenpensioen	133	122	126	147	156
Totaal	62.388	59.770	58.298	56.108	67.095

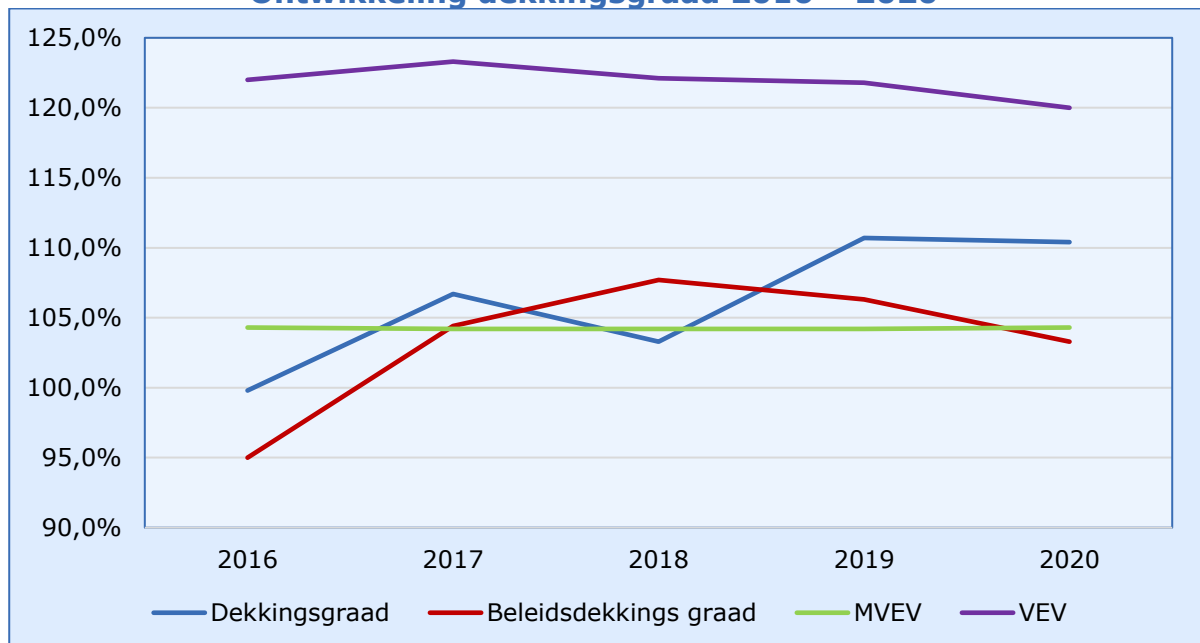
2.2 Ontwikkeling kerncijfers in beeld

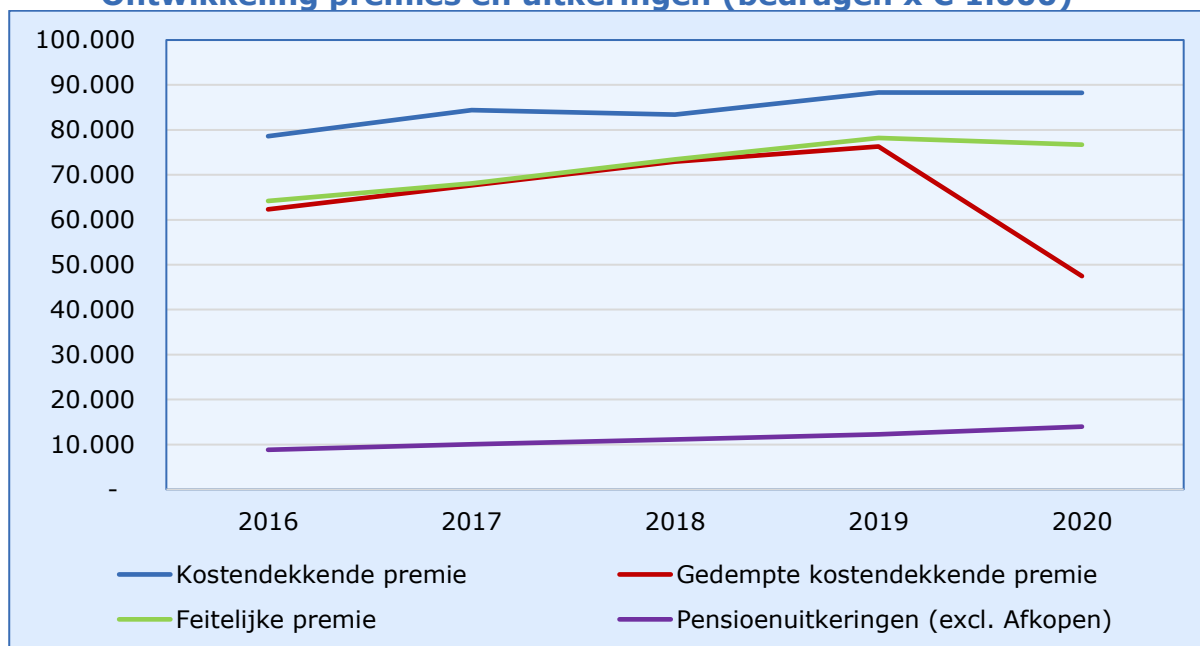
Maandelijkse ontwikkeling dekkingsgraad in 2020

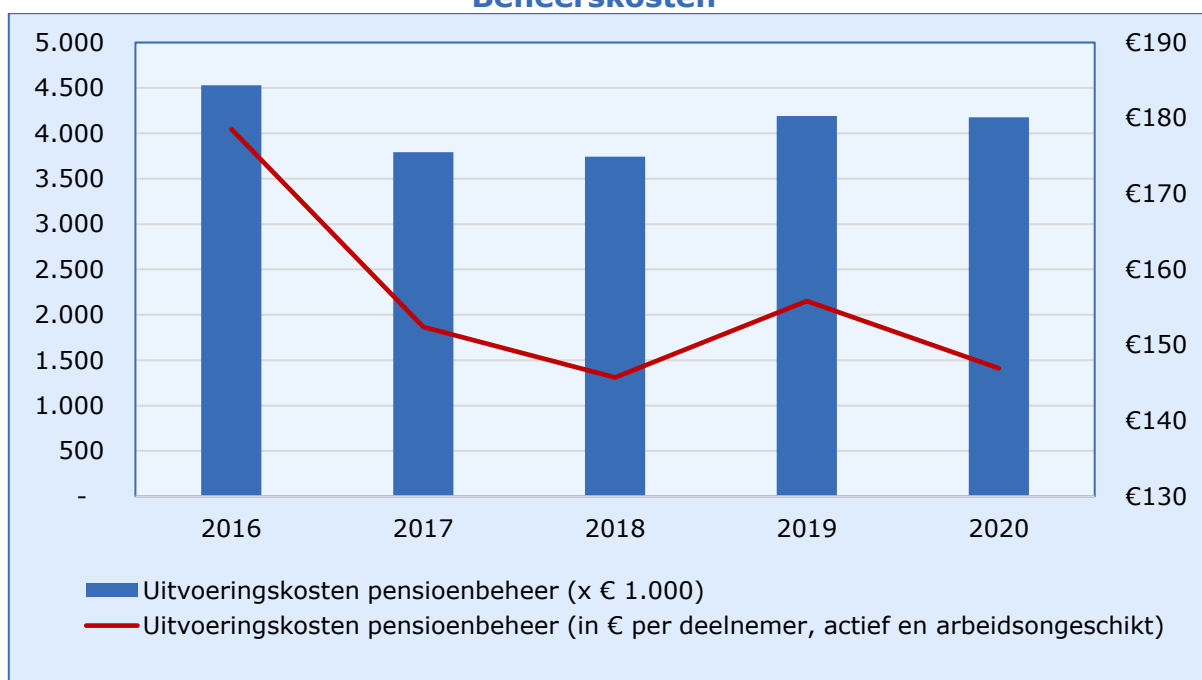
Ontwikkeling dekkingsgraad 2016 – 2020

Ontwikkeling premies en uitkeringen (bedragen x € 1.000)²

Beheerskosten

² De feitelijke premie betreft de premie die achteraf (ex post) is vastgesteld. De gedempte kostendeekkende premie betreft de vooraf (ex ante) berekende premie. Deze ex ante gedempte kostendeekkende premie wordt gebruikt bij de toets op kostendeekkendheid van de premie.

3 Besturing en naleving wetgeving

3.1 Algemeen

Stichting Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Particuliere Beveiliging is opgericht op 1 juli 1990 en statutair gevestigd in Amsterdam. Het pensioenfonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in Amsterdam onder nummer 41209638. De laatste statutenwijziging vond plaats op 4 juli 2019. Het pensioenfonds is aangesloten bij de Pensioenfederatie.

3.1.1 Missie en visie en strategie

Periodiek wordt op basis van een interne en externe analyse gekeken of de Missie, Visie en Strategie van het pensioenfonds nog up-to-date zijn en worden deze, waar nodig, bijgesteld. In het voorjaar van 2017 is een aantal strategische sessies gehouden waarna de Missie, Visie en Strategie zijn geactualiseerd.

Missie; met de missie geeft het (bestuur van het) pensioenfonds aan waarom het bestaat:

Het pensioenfonds handelt in het belang van deelnemers op zo'n wijze dat het inkomen na pensionering voorspelbaar is en communiceert daarover dienovereenkomstig. Het pensioenfonds Particuliere Beveiliging voert de gemaakte afspraken met en tussen sociale partners uit. Zij houdt daarbij rekening met de gewenste en met sociale partners afgestemde risicobereidheid en met de verschillende belangen zodanig dat die evenwichtig worden behartigd.

Visie; in haar visie uit 2017 geeft het bestuur aan waar ze over vijf jaar wil staan en wat haar kernwaarden zijn:

In 2022 is Pensioenfonds Particuliere Beveiliging een pensioenfonds dat haar zelfstandigheid heeft geborgd door voldoende efficiëntie, een stabiele organisatie en een voor deelnemers goede performance op dienstverlening, beleggingsrendement en communicatie. Om het risico van onvoldoende schaalgrootte in de komende jaren te mitigeren, scant het bestuur voortdurend samenwerkingsmogelijkheden die het belang van deelnemers kunnen dienen.

Strategie:

In onze strategie geven we aan hoe we onze visie werkelijkheid maken. En welke maatregelen we daarvoor (moeten) nemen. Kortom: wat we doen.

het bestuur heeft laatstelijk op 16 mei 2019 haar plan geactualiseerd.

Samengevat komt dat neer op de volgende speerpunten:

- ***In kaart brengen van mogelijk onderscheid in serviceniveaus naar verschillende typen werkgevers.***
- ***Benaderen gedispenseerde werkgevers om kansen voor aansluiting te vergroten.***
- ***Nader in kaart brengen Stakeholder netwerk.***
- ***Kernachtiger formuleren van de propositie die het pensioenfonds biedt.***

Het bestuur heeft deze activiteiten in 2019 en gedurende 2020 gemonitord. Daarnaast heeft het bestuur bewust stilgestaan bij 'scenariodenken' en de wijze waarop deze benadering kon worden toegepast. In 2020 is 'scenariodenken' meegenomen in de ALM-studie. In 2021 wordt vanuit de portefeuille Governance bekeken hoe de speerpunten uit het plan 2019 weer nader kunnen worden uitgewerkt.

3.1.2 Het bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor de realisatie van de doelstelling van het pensioenfonds, de strategie en (de uitvoering van) het beleid. De samenstelling van het uitvoerend bestuur in 2020 is als volgt:

Naam	Rol	Zittingstermijn
De heer mr. P. Priester (geboortejaar 1964)	Bestuurslid	Van 01-07-2018 tot 01-07-2022
Mevrouw ir. E.M.C. Eelens FRM CAIA (geboortejaar 1981)	Bestuurslid	Van 01-08-2018 tot 01-08-2022

De samenstelling van het niet-uitvoerend bestuur in 2020 is als volgt:

Naam	Rol	Zittingstermijn
De heer drs. J.C.A. Kestens (geboortejaar 1950)	Voorzitter	Van 01-07-2018 tot 01-07-2022

Benoemd namens de werkgevers

Naam	Rol	Zittingstermijn
De heer T. Uittenbogaard (geboortejaar 1955)	Bestuurslid	Van 01-07-2017 tot 01-07-2021
De heer drs. R.J. de Vries (geboortejaar 1968)	Bestuurslid	Van 25-08-2020 tot 25-08-2024
De heer ir. M. Verbrugge (geboortejaar 1968)	Bestuurslid	Van 15-07-2021 tot 15-07-2025

Benoemd namens de deelnemers

Naam	Rol	Zittingstermijn
De heer C.A. van Loon (geboortejaar 1953)	Bestuurslid	van 01-07-2020 tot 01-07-2024
De heer ir. W.J. Boot (geboortejaar 1957)	Bestuurslid	van 28-12-2017 tot 28-12-2021

Benoemd namens de pensioengerechtigden

Naam	Rol	Zittingstermijn
De heer C. Lonsain (geboortejaar 1957)	Bestuurslid	Van 01-07-2018 tot 01-07-2022

De zittingstermijn van de heer ir. M. Verbrugge en de heer T. Uittenbogaard lopen medio 2021 af. Inmiddels is de heer Verbrugge herbenoemd voor een periode van vier jaar. DNB heeft met deze herbenoeming ingestemd. De heer Uittenbogaard heeft - na twee zittingstermijnen - te kennen gegeven per 1 juli 2021 te stoppen met zijn werkzaamheden als bestuurslid. Per voornoemde datum ontstaat dus een vacature in het bestuur van het pensioenfonds. Het pensioenfonds heeft inmiddels een aspirant bestuurslid aangesteld in de persoon van de heer L. van Gelder, met het voornemen dat hij de heer Uittenbogaard zal opvolgen, mits DNB instemt met de voordracht tot bestuurder, die zo spoedig mogelijk na 1 juli 2021 zal plaatsvinden.

Zowel in de procedure van herbenoeming van de heer Verbrugge, als de benoeming van de heer Van Gelder is het verantwoordingsorgaan gehoord over de door het bestuur gevoerde procedure.

De norm uit de Code Pensioenfonds in zake diversiteit van het bestuur is dat in het bestuur en het verantwoordingsorgaan ten minste één lid onder de 40 jaar zitting neemt. In het verantwoordingsorgaan wordt niet aan deze norm voldaan. Het bestuur streeft naar diversificatie van leeftijd en geslacht. Bij de voordracht en/of de benoeming zijn diversiteit in de samenstelling naar leeftijd en geslacht en complementariteit in geschiktheid belangrijke uitgangspunten. Geschiktheid gaat daarbij voor diversiteit. In het bestuur zijn mevrouw Eelens en de heer Van Gelder, onder de 40 jaar, laatstgenoemde thans nog in de rol van aspirant bestuurder.

3.1.3 Organen, portefeuilles en gerelateerde partijen

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit vijf leden: drie namens de deelnemers, één namens de gepensioneerden, één namens de werkgevers. Het verantwoordingsorgaan is op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Naam	Benoemd namens
De heer H.A. Dijksterhuis (geboortejaar 1975)	Werkgevers (voorzitter)
De heer M. Dost (geboortejaar 1964)	Deelnemers
De heer R.J.H.M. Schaars (geboortejaar 1965)	Deelnemers
De heer M. de Groot (geboortejaar 1976)	Pensioengerechtigden

De heer P.J.P.M. van de Meulenhof (benoemd namens deelnemers) is begin 2020 uit het verantwoordingsorgaan getreden. Inmiddels heeft per 1 januari 2021 de heer A. Hoogendoorn (namens deelnemers) in het verantwoordingsorgaan zitting genomen.

Portefeuilles binnen het bestuursmodel

Het pensioenfonds stelt zich ten doel conform pensioenreglement en statuten de pensioenregeling uit te voeren die geldt voor werkgevers, werknemers, gewezen werknemers en hun nabestaanden in de bedrijfstak. Het bestuur heeft op basis van de opdrachtaanvaarding doelstellingen, risicohouding en beleidsuitgangspunten geformuleerd. Voor het zo optimaal mogelijk nastreven van de doelstellingen hanteert het pensioenfonds met ingang van 1 juli 2014 het Omgekeerd Gemengd Bestuursmodel. In 2018 is dit model geëvalueerd en met ingang van 1 januari 2019 concreter ingevuld door de Portefeuillestructuur toe passen, waarmee de tot dan toe opererende commissies kwamen te vervallen.

Binnen het governance model worden vier specifieke portefeuilles gehanteerd. Dit zijn de portefeuilles:

1. Balansmanagement (vermogensbeheer & actuarieel/verslaglegging);
2. Risk & Compliance;
3. Pensioenzaken & Communicatie;
4. Governance.

De portefeuilles overleggen minimaal viermaal in een jaar. In ieder portefeuilleoverleg participeert steeds 1 uitvoerend bestuurder en participeren 2 niet-uitvoerende bestuurders. Waar wenselijk participeren externe onafhankelijke adviseurs in de portefeuille overleggen.

De portefeuilles hebben een duidelijk afgebakend mandaat dat is vastgelegd in jaarplannen, de beleidsbepalende beslissingen worden door het bestuur genomen (in de bestuursvergaderingen). Dit houdt in dat alle informatie en voorstellen vanuit een bepaalde portefeuille uiteindelijk op het hoogste aggregatieniveau worden besproken en dat beleid wordt vastgesteld tijdens een bestuursvergadering. Hierin vindt consultatie plaats tussen de niet-uitvoerende en de uitvoerende bestuurders.

De voorbereiding van de bespreking binnen het bestuur vindt plaats via de portefeuilles, via het overleg tussen de uitvoerend bestuurders onderling of het overleg tussen de uitvoerend bestuurders en de voorzitter of via het niet-uitvoerend bestuur.

Partijen

Pensioenbeheer

TKP Pensioen B.V.
Postbus 501
9700 AM Groningen

Custodian en beleggingsadministrateur

Caceis Investor Services
Postbus 24001
1000 DB Amsterdam

Beleggingsadviseur

Drs. H.A. Kempen
Kempen Management & Consultancy B.V.
Jacob van Lenneplaan 53
3743 AP Baarn

Adviserend actuaris

B. Weijers, AAG
Willis Towers Watson Netherlands B.V.
Prof. E.M. Meijerslaan 5
1183 AV Amstelveen

Certificerend actuaris

ir M.W. Heemskerk AAG
Mercer (Nederland) B.V.
Startbaan 6
1185 XR Amstelveen

Bestuursondersteuning

Montae & Partners B.V.
Verrijn Stuartlaan 1F
2288 EK Rijswijk

Fiduciair Manager

BMO Global Asset Management
Postbus 75471
1070 AL Amsterdam

Compliance officer

Mr. B. van Tilburg
HVG Law
Postbus 7925
1008 AC Amsterdam

Accountant

C.A. Hartevelt, RA
Mazars Accountants N.V.
Eurogate II - Watermanweg 80
3067 GG Rotterdam

3.2 Bestuursaangelegenheden

3.2.1 Zelfevaluatie

Het bestuur nam zich voor om in 2020 een collectieve zelfevaluatie te houden, met begeleiding door een externe adviseur. Het pensioenfonds houdt immers iedere 3 jaar een dergelijke evaluatie. Deze zelfevaluatie is voorbereid door middel van interviews door de externe begeleider, de heer dr. J. Marsman. Het bestuur wenste de collectieve bestuursbijeenkomst graag te houden in een setting waarbij de bestuursleden elkaar in persoon ('live') konden ontmoeten, omdat dit het beste past bij een dergelijke evaluatie. Als gevolg van de restricties door COVID-19 kon een dergelijke setting niet worden gecreëerd in 2020. Daarom besloot het bestuur per december 2020 de evaluatiesessie in ieder geval op 1 april 2021 te laten plaatsvinden. Gezien de COVID-19 omstandigheden heeft de evaluatie via een video-call plaatsgevonden. Aan de hand van deze sessie zijn zowel individuele als collectieve verbeterpunten benoemd.

Hiernaast heeft het bestuur in 2020 de werking van het Omgekeerd Gemengd Bestuursmodel kritisch gevolgd. Potentiële voordelen van dit bestuursmodel blijven een besluitvaardig bestuur waarbij het intern toezicht (via de niet-uitvoerende bestuurders) korte lijnen heeft met de voorzitter en de uitvoerende bestuursleden.

Alle verbeterpunten in de vorm van de in 2019 geformuleerde werkafspraken zijn uitgevoerd. Het bestuur toetste in het begin van 2020 wederom of deze nog naar behoren functioneren. Het bestuur houdt continu aandacht voor haar bestuurlijke effectiviteit en kijkt steeds kritisch of het daarbij ook optimaal gebruik maakt van de werkwijze die voortvloeit uit het gekozen bestuursmodel. Uit de toets op de naleving van de werkafspraken kwam naar voren dat er behoefte is in het bestuur om de bestuurlijke informatievoorziening te verbeteren. Dit initiatief is opgepakt door het bestuur in samenwerking met het bestuursbureau. De eerste resultaten hebben geleid tot een verbeterde beschikbaarheid van fondsdocumenten en vergaderstukken door effectievere toepassing van de vergadertooling Ourmeeting.

3.2.2 Intern toezicht (verslag niet-uitvoerend bestuur)

Samenvatting intern toezicht 2020

Het niet-uitvoerend bestuur heeft tot doel verantwoording af te leggen over het intern toezicht zoals vastgelegd in de artikelen 103 lid 4, 101a lid 4 en 104 lid 2 van de Pensioenwet. De interne toezichttaak kan kortweg als volgt worden samengevat:

Het niet-uitvoerend bestuur heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Het niet-uitvoerend bestuur is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan en sociale partners en in het bestuursverslag. Het niet-uitvoerend bestuur staat het bestuur waarvan zij zelf deel uitmaakt met raad ter zijde.

Werkwijze en thema's

Gedurende het verslagjaar is gewerkt met portefeuillehouders binnen het niet-uitvoerend bestuur:

- Governance;
- Risk & Compliance;
- Balansmanagement;
- Pensioenzaken & Communicatie.

Het niet-uitvoerend bestuur toetst de kwaliteit van het intern toezicht aan de vier principes die het fundament vormen van de toezichtcode van de Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector (VITP):

1. De zorg voor het pensioen van de deelnemer is leidend voor het toezichthouden.
2. De toezichthouder is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid als toezichthouder en gedraagt zich daarnaar.

3. Toezichthouders dragen zorg voor hun geschiktheid en de effectiviteit van hun werkzaamheden.
4. De toezichthouders leggen verantwoording af over en zijn aanspreekbaar op het gehouden toezicht.

Het niet-uitvoerend bestuur heeft in haar Toezichtverslag 2020 stilgestaan bij een negental thema's aan de hand van de indeling die de VITP hanteert. In het verslag is per thema benoemd:

- a. Waar hebben we toezicht op gehouden (wat hebben we gecheckt)?
- b. Welke normen hebben we daarbij gehanteerd (wanneer zijn we tevreden)?
- c. Wat zijn onze bevindingen: (waar zijn we tevreden over/is wat we aantreffen oké)?
- d. Wat zijn onze bevindingen: (waar liggen we wakker van/moeten we beter begrijpen)?

Het volledige verslag intern toezicht is te downloaden via de website van het pensioenfonds.

Het niet-uitvoerend bestuur streeft naar continue verbetering. Hierna volgen daarom voor dit bestuursverslag samengevat de bevindingen van de door het niet-uitvoerend bestuur getoetste toezichtgebieden. Aan deze punten werkt het bestuur nadrukkelijk in 2021.

Het functioneren van de governance

Bevindingen

- Pensioenfonds Particuliere Beveiliging richt zich voor het functioneren van de governance op de Code Pensioenfondsen.
- Ondanks specifieke vraag daarnaar aan de voordragende organisaties blijft het toch moeilijk om de fondsorganen diverser samen te stellen. Wel is het een voordragende partij gelukt een bestuurskandidaat voor te dragen die jonger is dan 40 jaar.
- Het is duidelijk zichtbaar dat de niet-uitvoerend bestuursleden actief bezig zijn met de afspraken in het Omgekeerd Gemengd Model. Het lukt nog niet altijd om voldoende afstand te houden tot de processen waarop zij toezicht houden om deze voldoende kritisch te kunnen beoordelen. De rol als medebestuurder en toezichthouder is nog niet bij iedereen in voldoende mate ontvlochten. Het niet-uitvoerend bestuur is echter wel op de goede weg.
- Bestuursleden zijn beurtelings aanwezig bij vergaderingen met het verantwoordingsorgaan. Dit heeft zeker geleid tot een verlevendiging van deze bijeenkomsten. Daarnaast ligt er een aanbod vanuit het bestuur bij het verantwoordingsorgaan om (bij)geschoold te worden. Hiervan wordt gebruik gemaakt.
- Het eigen functioneren is voor het bestuur een continu aandachtspunt. De zelfevaluatie betreft het ene jaar het bestuur als collectief, terwijl in de andere jaren het functioneren van de individuele bestuursleden (zoals ze functioneren en samenwerken in hun verschillende rollen) wordt geëvalueerd.

Aanbevelingen/actiepunten

- Het blijft voor het niet-uitvoerend bestuur lastig om toezicht te houden op het eigen bestuurlijke functioneren ('de slager keurt zijn eigen vlees'). Dat wil zeggen voor het houden van toezicht op de medebeleidsbepalende rol die alle bestuursleden (dus ook het niet-uitvoerend bestuur) hebben.
- Tevens wordt het bestuur geadviseerd na te denken over en te reflecteren op de opmerking van DNB dat "DNB over het algemeen een meer kritische toon leest in verslagen van intern toezicht" (naar aanleiding van het Toezichtverslag 2019).
- Het verantwoordingsorgaan is kwantitatief op sterkte maar het verdient aanbeveling het kritisch vermogen verder te versterken. Het bestuur wordt geadviseerd daarin maximaal te faciliteren.
- Diversiteit vraagt blijvende aandacht van het bestuur.

Het functioneren van het bestuur

Bevindingen

- Over het algemeen is sprake van een goede structuur in de vergaderingen en wordt ervoor gezorgd dat de vergaderingen binnen de geplande tijd plaatsvinden. Onder tijdsdruk vanuit een grote agenda komt de structurele behandeling van agendapunten (Beeldvorming, Oordeelsvorming en Besluitvorming) wel regelmatig onder druk te staan.
- Uit de evaluaties van de bestuursvergadering blijkt dat er actief door iedereen wordt meegedaan en dat er een groot draagvlak is onder de genomen besluiten.
- De gedwongen online vergadercultuur is niet bevorderlijk voor de bestuurlijke ontwikkeling. De zelfevaluatie komt in de knel, wat ten aanzien van deze ontwikkeling stagnerend kan werken.
- De COVID 19-crisis heeft invloed gehad op de planning van verschillende jaarplanactiviteiten. De zelfevaluatie is in het verslagjaar uitgesteld naar april 2021 en heeft inmiddels plaatsgevonden.

Aanbevelingen/acties

- Het is voor de zorgvuldigheid en betrokkenheid, zeker in een online vergadersituatie, van belang de structuur (Beeldvorming, Oordeelsvorming en Besluitvorming) te blijven toepassen.

Het beleid van het bestuur

Bevindingen

- Het niet-uitvoerend bestuur stelt zich de vraag of tijdens de COVID-19 crisissituatie door het bestuur voldoende is gevolgd hoe de actuele dekingsgraad van het pensioenfonds zich verhiel tot de kritische dekingsgraad (een norm van het pensioenfonds).
- De toenemende kosten per deelnemer zijn deels het gevolg van ontwikkelingen waarop het pensioenfonds geen invloed heeft (zoals de aanstelling van sleutelfunctiehouders) maar zijn ook terug te voeren op beleidsbeslissingen zoals stijgende communicatiekosten en kosten van looncontroles. Het is een goede zaak dat besloten is tot deelname aan een benchmarkprogramma waarmee de kosten goed kunnen worden vergeleken met de peers in de markt.
- Het onderwerp "missie, visie, strategie" is in het afgelopen jaar slechts marginaal aan de orde geweest in het bestuur. Er kan niet worden geconstateerd dat het beleid niet consistent is met de missie, visie, strategie, de financiële positie en de risicobereidheid van het pensioenfonds.
- De inzet van Cardano om de wereld om ons heen mee te nemen in de ALM en daarmee in belangrijke beleggingsbeleidskeuzen voor de komende jaren is niet geheel gelukt. De ALM had toch in belangrijke mate dezelfde (standaard) invulling als de ALM hiervoor.

Aanbevelingen/acties

- 2021 is een belangrijk jaar om de eerste stappen te zetten in de richting van het nieuwe pensioenstelsel. Er is geen tijd te verliezen wil het pensioenfonds tijdig "klaar" zijn. Het bestuur wordt aangespoord om meer te doen richting sociale partners en andere stakeholders om hen mee te nemen in de invulling van de belangrijke rollen die hen zijn toebedeeld.
- Hoewel verwacht mag worden dat de missie en visie van het pensioenfonds robuust zijn, is het zaak de daarbij ingezette strategische acties ten minste jaarlijks te evalueren en beleidsbeslissingen telkens mede in relatie tot de missie en visie te beschouwen. Daarin is verbetering mogelijk. Missie en visie lijken vaak op zich staande begrippen te zijn zonder echte doorvertaling in operationele zin.

Algemene gang van zaken in het pensioenfonds inclusief specifiek de financiën

Bevindingen

- Het niet-uitvoerend bestuur is tevreden over de invoering en uitvoering van de nieuwe regeling (CDC in plaats van DB). De (kwartaalmatige) tevredenheidsscores zijn bij zowel deelnemers als werkgevers niet verslechterd ten opzichte van het jaar 2019.
- Daarnaast is het niet-uitvoerend bestuur tevreden hoe is geacteerd gedurende de COVID-19 periode in het voorjaar. Er is een crisisteam met mandaat ingesteld die adequaat heeft gehandeld op onder andere het herbalanceringsproces van de beleggingsportefeuille en het verruimen van het betalingsproces voor werkgevers.

Aanbevelingen/acties

- Geen.

Het risicomanagement

Bevindingen

- De doelstellingen uit het Jaarplan Risicomanagement zijn, ondanks COVID-19, gehaald. Een aantal risicogebieden is volgens planning herbeoordeeld. Als gevolg van COVID-19 is onder andere op aangeven van DNB nog eens nadrukkelijk naar het Cyberrisico gekeken.
- Er hebben zich geen onderwerpen voorgedaan die het niet-uitvoerend bestuur het gevoel gaf dat zaken niet "In Control" waren. Er zijn zeker wel aandachtspunten.
-
- Vanuit toezicht kan worden geconstateerd dat het beleid Maatschappelijk Verantwoord Beleggen van het pensioenfonds past binnen het IMVB-convenant en dat het engagementprogramma voldoende is. Er is nog "winst" te behalen bij bijvoorbeeld fondsspecifieke rapportages.

Aanbevelingen/actiepunten

- Van belang is om in het jaarplan 2021 de nog openstaande acties/noodzakelijke verbeterpunten goed te borgen en te volgen.
- Aanvullend daarop is het zaak dat het bestuur ervoor zorgt dat ze stappen blijft zetten op het terrein van ESG (Environmental, Social en Governance). Weliswaar heeft het bestuur de beleidslijn gekozen om volgend te zijn maar nu de "wereld" wel stappen zet betekent stil staan dat het pensioenfonds achter gaat lopen en dat past niet bij de gekozen beleidslijn.

De evenwichtige belangenafweging

Bevindingen

- Het CDC-karakter van de regeling zorgt ervoor dat de wettelijk vereiste kostendekkendheid van de premie bereikt wordt door verlaging van de opbouw van de actieve deelnemer. Deze keuze van sociale partners zorgt ervoor dat het bestuur minder knoppen heeft waaraan ze kan draaien om eventuele onevenwichtigheden tegen te gaan. Bij de opdrachtaanvaarding is daar weliswaar bij stil gestaan maar het mag nooit een vanzelfsprekendheid worden.
- Bij een aantal "grote" besluiten wordt evenwichtigheid meegenomen in de afwegingen. Echter ook bij "kleinere" besluiten, bijvoorbeeld over het al dan niet maken van kosten, speelt evenwichtige belangenafweging een rol.
- Het bestuur heeft ten behoeve van het opstellen van het Jaarverslag 2019 in 2020 de discussie gevoerd wat de best passende toerekening van pensioenbeheerkosten is tussen "administratie" en "vermogensbeheer". Deze verdeling is passend, echter in de afweging is niet actief de vraag betrokken of de kostenverdeling voor actieven, inactieven en pensioengerechtigden verschillend uitwerkt.

Aanbevelingen/actiepunten

- Het blijft belangrijk zowel in de beleidsvoorbereiding als in de beeld- en besluitvorming aandacht te hebben voor evenwichtige belangenafweging.

Transparante en begrijpelijke communicatie

Bevindingen

- Het niet-uitvoerend bestuur heeft geconstateerd dat het uitvoerend bestuurslid en bestuursondersteuning stevig de regie hebben over de uitvoering van de pensioenadministratie, communicatie en behandeling van pensioenzaken (op deelnemers- en werkgeversniveau) door TKP.
- Het uitvoerend bestuurslid bewaakt (en - indien nodig - vecht voor) een juiste prioriteitstelling van TKP voor Pensioenfonds Particuliere Beveiliging. De planning voor de implementatie voor de Digitale Dienstverlening Deelnemers (DDD) is hiervan een voorbeeld.
- Het taalniveau moet begrijpelijk Nederlands zijn. Het (totale) niet-uitvoerend bestuur kijkt hierin kritisch mee en constateert mogelijkheden tot verbetering. Jargon in het verkort jaarverslag is hiervan een voorbeeld. In 2021 wordt in de portefeuille Pensioenzaken & Communicatie gezocht naar een aangescherpte bewaking hiervan.
- De website wordt goed bezocht: het aantal gebruikers, sessies en de gemiddelde sessieduur zijn ten opzichte van dezelfde periode in 2019 gestegen.
- De pilot van de Pensioenconsulent is voor wat betreft het houden van collectieve bijeenkomsten stopgezet vanwege COVID-19. De geplande bijeenkomsten zijn afgezegd. De pilot richt zich nu op het houden van individuele gesprekken met deelnemers. Daarbij wordt vooral ingezet op digitale basisinformatie en gesprekken met deelnemers via video-gesprekken.
- Het in Q4 2020 gehouden reputatieonderzoek laat bij actieve deelnemers en werkgevers een lagere score dan de benchmark zien. Pensioengerechtigden scoren boven de benchmark. De onderzoeksresultaten vormen mede de input voor het Meerjaren Beleidsplan Communicatie 2021-2022-2023 en het Jaarplan Pensioenzaken & Communicatie 2021.

Aanbeveling/acties

- Het reputatieonderzoek heeft belangrijke verbeterpunten aan het licht gebracht. Het bestuur wordt geadviseerd het maximale te doen om deze verbeterpunten zo snel als mogelijk op te pakken.

Naleving Code Pensioenfondsen

Bevindingen

- Krachtens de Code Pensioenfondsen rapporteert het bestuur in het jaarverslag over de naleving van de Code Pensioenfondsen. Het intern toezicht beoordeelt deze rapportage en signaleert eventuele bevindingen. Voor zover de Code Pensioenfondsen normen stelt voor het intern toezicht zelf, houdt het intern toezicht zich daaraan.

Aanbeveling/acties

- Geen.

Cultuur en gedrag

Bevindingen

- De zogenaamde "board room dynamics" (cultuur en gedrag aan de bestuurstafel) is een belangrijke factor in het goed functioneren van de governance binnen een pensioenfonds. Zij beïnvloedt het functioneren van het bestuur en heeft een uitstraling naar de rest van de organisatie. Het is daarom noodzakelijk dat het intern toezicht daar een open oog voor heeft.
- Ten aanzien van het opstellen van de toezichtplannen blijft het voor het niet-uitvoerend bestuur een uitdaging om weg te blijven van de uitvoering zelf. Zij dient de uitvoering aan het afgesproken beleid te toetsen.

- Online vergaderen houdt het risico in dat de interactie in de discussie vermindert. Ook de onderlinge (informele) binding tussen de bestuursleden onderling en bestuur(sleden) met adviseurs, bestuursondersteuning etc. vermindert zienderogen.

Aanbevelingen/acties

- Het bestuur wordt geadviseerd zodra het kan weer fysieke vergaderingen op te pakken en te investeren in de onderlinge (teambuilding) binding van de bestuursleden en direct betrokkenen.

Opvolging eerdere aanbevelingen intern toezicht

Het bestuur heeft de aanbevelingen van het intern toezicht adequaat opgevolgd. Resterende acties zijn in het toezichtplan 2021 opgenomen.

3.2.3 Verslag auditcommissie

Het bestuur heeft ter ondersteuning van de interne toezichtfunctie een externe auditcommissie ingesteld. De niet-uitvoerende bestuursleden benoemen en ontslaan de leden van de auditcommissie.

In voorjaar 2020 is het reglement van de auditcommissie aangepast om het adviserende karakter van de auditcommissie te verduidelijken. Daarin staat nu:

De auditcommissie is belast met het ondersteunen en adviseren van de niet-uitvoerende bestuursleden, op met name de onderstaande aandachtsgebieden:

- a. de integrale risicobeheersing;*
- b. het beleggingsbeleid;*
- c. de financiële informatieverschaffing door het pensioenfonds;*
- d. de werking van het omgekeerd gemengd bestuursmodel.*

De auditcommissie adviseert over zijn bevindingen aan de niet-uitvoerende bestuursleden.

In 2020 bestond de auditcommissie uit twee onafhankelijke leden: mevrouw H. Peters (aandachtsgebied vermogensbeheer) en mevrouw S.G. van der Lecq (aandachtsgebied governance). In het verslagjaar hadden beide commissieleden meerdere contacten met de niet-uitvoerende bestuursleden. Vanwege de COVID-19 maatregelen gebeurde dit via videovergaderingen. Daarnaast heeft de auditcommissie onderling informeel afgestemd over bevindingen en acties.

Vanuit het aandachtsgebied governance is onder andere geadviseerd over:

- Rolinvulling niet-uitvoerend bestuur binnen het algemeen bestuur (in vervolg op de zelfevaluatie 2019).
- Verbeteringen in de verslaglegging over het interne toezicht.
- Concretiseren en harmoniseren toezichtplannen van de niet-uitvoerend bestuur-portefeuilles.

Vanuit het aandachtsgebied vermogensbeheer is onder andere geadviseerd over:

- De wijze waarop toezicht kan worden gehouden op inhoudelijke zaken die veel expertise vergen.
- De toepasbaarheid van de vermogensbeheer rapportages vanuit de functie van het niet-uitvoerend bestuur.
- De governance en de samenwerking op het gebied van vermogensbeheer.

Terugkijkend op het verslagjaar heeft de auditcommissie verbeteringen waargenomen in de rolinvulling en werkwijze van de niet-uitvoerend bestuursleden. De samenwerking is plezierig verlopen.

3.2.4 Geschiktheid van het bestuur

In 2020 heeft DNB het format van de geschiktheidsmatrix aangepast. Deze aanpassing is door het bestuur verwerkt in het geschiktheidsplan. Van deze gelegenheid is door diverse bestuursleden gebruik gemaakt om hun niveau in geschiktheid te actualiseren aan de hand van opleidingen die inmiddels zijn gevolgd. In 2021 wordt door de portefeuille Governance een voorstel gemaakt om op een eenvoudige wijze een controle uit te voeren op de aanwezige geschiktheid en competenties. De aspirant bestuurder volgt inmiddels een opleiding om op een objectieve wijze te kunnen aantonen dat zijn geschiktheid zich op niveau A bevindt.

3.2.5 Beloningsbeleid

Het bestuur heeft in 2020 geconstateerd dat het beloningsbeleid voldoet aan de verwachtingen. De vaste vergoeding zorgt er voor dat bestuursleden beschikbaar zijn. De vaste vergoeding leidt bovendien niet tot ongewenste prikkels. Het beloningsbeleid is derhalve in 2020 niet gewijzigd. Het beloningsbeleid is in te zien via de website van het pensioenfonds.

3.2.6 Vergaderdata, studie/beleidsdagen en overige bijeenkomsten

Het bestuur heeft in 2020 negen keer vergaderd. Zeven keer kwam het bestuur bijeen voor een reguliere vergadering. Aan een van deze reguliere vergaderingen was een gesprek met DNB gekoppeld inzake het door DNB onder het pensioenfonds uitgevoerde onderzoek Vermogensbeheer. Het relatiegesprek met DNB vond voorafgaand aan de reguliere bestuursvergadering van 8 oktober plaats. Daarnaast heeft het bestuur een bestuurlijke workshop scenariodenken gehouden en heeft een sessie over de ALM plaatsgevonden.

Een aantal bestuursleden heeft individuele opleidingen gevolgd. Het overzicht met deze opleidingen maakt onderdeel uit van het geschiktheidsplan van het pensioenfonds. Daarnaast heeft het bestuur actief deelgenomen aan verschillende seminars en andere bijeenkomsten, van onder andere de Pensioenfederatie en DNB, op het vakgebied pensioenen en vermogensbeheer.

3.2.7 Actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn)

In december 2020 is de Abtn van het pensioenfonds meest recentelijk geactualiseerd. Ook is rekening gehouden met de aanbevelingen van de certificerend actuaris die volgen uit de jaarwerkcyclus 2019 ten aanzien van de Abtn.

De aanbeveling betrof:

- Verduidelijken van ex ante toetsing kostendekkendheid premie in de Abtn. Dit is verwerkt in de Abtn.

De overige aanpassingen betroffen een aantal inhoudelijke punten. Daarnaast zijn enkele teksten, waar wenselijk, in lijn gebracht met bestaande beleidsdocumenten.

- Actuariële grondslagen, de sterftegrondslagen zijn geëvalueerd en vastgesteld. Het ging hierbij om het gebruikmaken van de AG-prognosetafel 2020 met fondsspecifieke ervaringssterfte op basis van het WTW-ervaringssterftemodel 2020.
- Aanpassing van de procesbeschrijving voor de wijze van verwerking van grondslagen.
- Aanpassing van de verklaring inzake beleggingsbeginselen. Naar aanleiding van de aangepaste risicohouding en investment beliefs is de verklaring aangepast.
- Verwerking van de aanpassingen in de strategische portefeuille en normportefeuille. De uitkomsten van de ALM zijn verwerkt.
- Niet langer herverzekerd zijn van overlijdensrisico. Het bestuur heeft na een analyse besloten het overlijdensrisico niet langer te herverzekeren per 1 januari 2021.

- Bepaling pensioengevend salaris naar 1e van de maand. Aanpassing als gevolg van het genomen besluit dat pensioengevend salaris wordt vastgesteld per de eerste dag van elke loonperiode dan wel eerste dag van elke maand.
- Indexatie. Aanpassing als gevolg van het genomen besluit dat als de opgebouwde pensioenaanspraken en -uitkeringen worden verhoogd, dit voor alle actieve, gewezen en gepensioneerde deelnemers jaarlijks per 1 januari plaatsvindt op basis van maximaal het prijsindexcijfer.
- Kortingsbeleid. Een verduidelijkte vastlegging van het beleid in verband met voorwaardelijk korten van aanspraken.
- Risicohouding korte termijn. Verwerking van de aangepaste VEV bandbreedtes.
- Het beleid in verband met de pensioenregeling. De uitvoering van de regeling voor G4S werkgevers is gestopt, de betreffende tekst is komen te vervallen.

3.2.8 Wet- en regelgeving - relevante ontwikkelingen

Implementatie Wet waardeoverdracht klein pensioen

Per 1 januari 2019 is de Wet waardeoverdracht kleine pensioen ingegaan. Deze wet maakt automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen naar de nieuwe pensioenuitvoerder van de deelnemer mogelijk. Hele kleine pensioenen (maximaal € 2 bruto per jaar) die ontstaan vanaf 2019 vervallen automatisch. Het bestuur heeft daaromtrent een aantal besluiten genomen, waarin de eerste vanaf 2019 zijn ingegaan.

Vervallen minipensioenen

Minipensioenen (maximaal € 2 bruto per jaar) die zijn ontstaan vóór 2019 komen te vervallen en de waarde komt tegoeed aan de algemene middelen van het pensioenfonds. Het bestuur heeft bij dit besluit het belang dat de gewezen deelnemer heeft bij het behoud van het minipensioen afgewogen tegen de kosten van het administreren van en communiceren over de aanspraak. Die kosten zouden worden (direct dan wel indirect) gedragen door alle belanghebbenden.

Automatische waardeoverdracht klein pensioen

Het pensioenfonds gaat automatische uitgaande waardeoverdrachten van kleine pensioenen uitvoeren. Dit geldt zowel voor de kleine pensioenen die vanaf 2018 (zijn) ontstaan als de kleine pensioenen die vóór 2018 zijn ontstaan. Het bestuur heeft dit besluit genomen, omdat de kans op een periodieke uitkering vanaf pensioendatum, en daarmee het behoud van de pensioenbestemming, groter is wanneer kleine pensioenen worden samengevoegd. Ook is gekeken naar de kosten van een automatische uitgaande waardeoverdracht in vergelijking met de kosten die worden gemaakt wanneer het kleine pensioen niet wordt overgedragen.

In 2020 is de administrateur gestart met uitvoeren van de automatische waardeoverdrachten die vanaf 2018 (zijn) ontstaan. De kleine pensioenen, ontstaan vóór 1 januari 2018, worden planmatig overgedragen conform de wetgeving. Voor een ordentelijke overdracht van die kleine pensioenen hebben de pensioenkoepels in overleg met alle pensioenuitvoerders een plan voor een gefaseerde overdracht gemaakt. Het plan heeft een startdatum van 1 april 2021 en wordt door de minister van SZW vastgesteld en in de Staatscourant gepubliceerd. Daarmee heeft het plan een wettelijke basis en moeten alle pensioenuitvoerders de planning volgen. Voor het pensioenfonds is de planning februari 2022.

Implementatie Institutions for Occupational Retirement Provision (IORP) II

Het bestuur heeft de implementatie van IORP II eind 2019 geheel afgerond. In 2020 is stilgestaan bij de kosten die met de implementatie gemoeid waren in 2019. Het jaar 2020 focust met name op het optimaliseren van de werking van de sleutelfuncties binnen de bestaande governance van het pensioenfonds.

3.2.9 Vooruitblik 2021

“Never a dull moment”, dat lijkt het adagium van de pensioenbranche te zijn. 2021 blijft daarin niet achter. We hebben “IORP II” geïmplementeerd en ook, op wens van sociale partners in de beveiligingsbranche, een nieuwe pensioenregeling ingevoerd. In 2021 gaan we, op basis van wetgeving en eisen van toezichthouders, weer stevig aan de slag.

Het belangrijkste zal zijn ons voor te bereiden op de invoering van het wetsvoorstel toekomst pensioenen, uitgaande van de opdracht die sociale partners aan het pensioenfonds geven. De afronding van het nieuwe pensioenstelsel is gepland in 2026. De voorbereidingen moeten zeker in 2021 beginnen. De keuze of we al dan niet gebruik willen maken van het transitie FTK moet voor het eind van het jaar worden gemaakt. De keuzes die gemaakt moeten worden zijn op zichzelf al ingewikkeld. De betrokkenheid van alle stakeholders, zoals werkgevers, werknemers, en het verantwoordingsorgaan, stellen ook eisen aan een zorgvuldig proces.

Als ieder jaar zal de zich immer uitbreidende wet- en regelgeving weer een stevig beroep doen op ons zogenaamde “governance budget”. In maart is de SFDR (Sustainable Financial Disclosure Regulation) van kracht geworden. Deze heeft tot doel het, met betrekking tot duurzaamheid, vergelijkbaar maken van financiële producten en het tegengaan van “greenwashing”. Het toezicht dat de AFM houdt op de toepassing van de wet stelt wederom extra eisen aan ons eigen interne toezicht.

De corona-pandemie blijft ons beheersen. Onze verwachting is echter dat de financiële gevolgen beperkt zullen zijn. Ondanks de turbulentie in het pensioendomein, blijft onze belangrijkste doelstelling de dienstverlening aan onze deelnemers en werkgever verder te verbeteren. Het in 2020 uitgevoerde reputatieonderzoek biedt daarvoor goede handvatten.

3.3 Hoofdpunten pensioenregeling

Pensioensysteem

De pensioenregeling is een middelloonregeling gebaseerd op een CDC (collectieve beschikbare premieregeling) waarbij het maximale opbouwpercentage 1,875% bedraagt. Het beschikbare budget is op basis van het premievolume 2018 door sociale partners vastgesteld op 12,3% van de loonsom. Het opbouwpercentage voor 2020 is vastgesteld op 1,49%, de pensioenpremie bedraagt in 2020 35% van de pensioengrondslag.

In 2021 wordt het opbouwpercentage vastgesteld op 1,36%.

Toetredingsleeftijd

Een werknemer die in dienst is bij een werkgever die is aangesloten bij het pensioenfonds, neemt verplicht deel aan de pensioenregeling. De deelname gaat in op de eerste dag van de maand waarin de werknemer 21 jaar wordt. Afroepkrachten zijn uitgesloten van deelname aan de pensioenregeling.

Pensioenleeftijd

De pensioenleeftijd in 2020 is 67 jaar. Ondanks dat door de overheid de fiscale pensioenleeftijd in 2018 is verhoogd naar 68 jaar hebben sociale partners de pensioenleeftijd niet gewijzigd.

Belanghebbenden

Het pensioenfonds kent de volgende belanghebbenden:

- actieven deelnemers en arbeidsongeschikten;
- gewezen deelnemers;
- pensioengerechtigden (zowel nabestaanden als wezen);
- werkgevers.

Pensioengrondslag

De grondslag voor het pensioen is een tot een jaarbedrag herleid salaris tot een maximum van € 57.232 (in het jaar 2020) verminderd met een franchise van € 20.938 (in het jaar 2020). Hiermee komt de maximale pensioengrondslag voor 2020 op € 36.294. Onder pensioengevend salaris wordt verstaan het op de datum van vaststelling van de pensioengrondslag voor de deelnemer geldende basissalaris vermeerderd met de daarover berekende vakantietoeslag zoals in het pensioenreglement omschreven.

Opbouwpercentage ouderdomspensioen

In 2020 wordt 1,49% van de pensioengrondslag opgebouwd aan ouderdomspensioen.

Partnerpensioen

Het partnerpensioen bedraagt 70% van het opgebouwde ouderdomspensioen. Dit wordt voor deelnemers nog vermeerderd met 70% van het ouderdomspensioen dat zij nog had kunnen opbouwen tot de pensioendatum. Voor dit deel van het partnerpensioen wordt uitgegaan van een opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen van 1,875%.

Wezenpensioen

Het wezenpensioen bedraagt 14% van het opgebouwde ouderdomspensioen. Dit wordt voor deelnemers nog vermeerderd met 14% van het ouderdomspensioen dat zij nog hadden kunnen opbouwen tot de pensioendatum. Voor dit deel van het wezenpensioen wordt uitgegaan van een opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen van 1,875%. Het wezenpensioen wordt uitgekeerd tot 18 jaar of tot 27 jaar voor studerende kinderen. Als beide ouders zijn overleden, wordt het wezenpensioen verdubbeld.

Premie

De premie in 2020 bedraagt 35% van de pensioengrondslag. De aangesloten werkgever is de premie voor de in zijn dienst zijnde deelnemers verschuldigd aan het pensioenfonds. Van de premie komt 40% voor rekening van de deelnemer.

Premievrijstelling

Als een deelnemer een WIA- of WAO-uitkering ontvangt, voorziet het reglement (onder voorwaarden) in een premievrije opbouw. Voor de voortzetting van de pensioenopbouw is over dit inkomensgedeelte geen bijdrage verschuldigd.

De afspraken tot uitvoering van de per 1 januari 2020 uit te voeren pensioenregeling zijn in detail vastgelegd in een aangepaste Bedrijfstak Uitvoeringsovereenkomst (BUO) tussen sociale partners en het pensioenfondsbestuur. Daarin is onder meer het volgende vastgelegd:

- Het opbouwpercentage voor het opvolgende jaar wordt steeds in september van het voorliggende jaar berekend op basis van de budgetafpraak.
- De premiedekkingsgraad beweegt zich tussen 95% en 115%.
- Bij zeer gunstige omstandigheden kan de franchise worden verlaagd en kan indien daarvoor ruimte ontstaat, een premiedepot worden gevormd.

In de communicatie over de pensioenregeling wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan het beschikbare budget, de daling of stijging van het opbouwpercentage en het risico dat deelnemers lopen in verband met een pensioenopbouw die over de jaren heen fluctueert.

Uitvoeringsreglement

Aangesloten werkgevers zijn naast de bepalingen in het pensioenreglement tevens gebonden aan de bepalingen in het uitvoeringsreglement. In dit reglement zijn onder andere afspraken vastgelegd over:

- De wijze van vaststelling van de premie.
- De betaling van de premie.
- De verplichting tot informatieverstrekking door de werkgever.
- Procedure bij niet nakomen betalingsverplichting.

3.4 Informatie over toezicht door AFM en DNB

AFM

De AFM is als toezichthouder belast met het bevorderen van een zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten, waaronder het bewaken van de informatie die pensioenfondsen verschaffen ten aanzien van juistheid en begrijpelijkheid.

Contact met de AFM

Er is in 2020 correspondentie met de AFM geweest over de volgende onderwerpen:

- Toezichtrapportage inzicht tweedepijlerpensioenmarkt. Het betrof een sectorbrede uitvraag op 30 juni 2020 om informatie te vergaren op pensioenportefeuilleniveau en op deelnemersniveau.
- Communicatie-uitingen waarmee deelnemers over opbouwverlaging zijn geïnformeerd. Het betrof een sectorbrede uitvraag op 16 juli 2020. Na balansdatum zond de AFM een brief aan het pensioenfonds met terugkoppeling. De AFM heeft bij het pensioenfonds aangegeven dat ook in de brieven die het pensioenfonds aan deelnemers verzond over het opbouwpercentage 2021, een verwijzing naar de mogelijkheid het pensioenreglement op te vragen, had dienen te staan. Het pensioenfonds heeft deze bevinding in 2021 opgepakt.
- De AFM hield in 2020 een sectorbreed onderzoek naar de wijze waarop pensioenfondsen uitvoeringskosten tonen in hun jaarverslagen. Het pensioenfonds ontving na balansdatum een brief over de wijze waarop uitvoeringskosten zijn getoond in het bestuursverslag 2019. Naar aanleiding daarvan is dit onderdeel in het voorliggende bestuursverslag 2020 aangepast.

DNB

DNB is als toezichthouder belast met het prudentieel toezicht. Dit toezicht richt zich op de financiële stevigheid van financiële ondernemingen. Doel is bij te dragen aan de stabiliteit van de financiële sector. Het pensioenfonds legt daarom structureel alle wijzigingen in statuten, reglementen, Abtn en de jaarstukken voor aan DNB. Verder informeert het pensioenfonds DNB met de voorgeschreven rapportages periodiek over de financiële situatie van het pensioenfonds.

Contact met DNB

Er is reguliere correspondentie met de toezichthouder geweest in 2020. Zo heeft het pensioenfonds van DNB verschillende algemene brieven ontvangen over op dat moment actuele thema's voor pensioenfondsen. Dit zijn onder andere de toezichtthema's 2020, instructiebrieven over het indienen van het herstelplan, de Abtn en de haalbaarheidstoets.

Specifieke brieven die het pensioenfonds heeft ontvangen zijn de specifieke toezichtonderwerpen voor het pensioenfonds, goedkeuringsbrieven na het herbenoemen van twee bestuursleden en de goedkeuringen ten aanzien van de benoemingen van de sleutelfunctiehouders risicobeheer en interne audit en de goedkeuring ten aanzien van de opvolging van de sleutelfunctiehouder actuariael. Ook heeft DNB een brief gestuurd waarmee het pensioenfonds werd verzocht te motiveren waarom er niet was gemeld als gevolg van het feit dat de periodieke screening op naleving sanctiewetgeving door TKP tijdelijk uit te lucht was geweest. Het pensioenfonds heeft ten aanzien van het laatste toegelicht dat de screening over de betreffende periode was ingehaald en dat geen 'hits' zijn opgetreden.

Tevens is het akkoord ontvangen op het door het pensioenfonds ingediende herstelplan 2020. DNB heeft tevens de vragenlijst niet-financiële risico's toegezonden. Het bestuur heeft op 8 oktober 2020 het jaarlijks relatiegesprek met de toezichthouder, mevrouw J. Gerla, gehouden.

Wijzigingen van fondsdocumenten als het pensioenreglement en de Abtn zijn gemeld aan DNB.

Geen sancties AFM of DNB

In 2020 zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd door AFM en/of DNB. Er zijn door DNB geen aanwijzingen aan het pensioenfonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het pensioenfonds gebonden aan toestemming van DNB. DNB heeft naar aanleiding van de toelichting van het pensioenfonds op melding over screening sanctiewetgeving een brief toegezonden met een waarschuwing dat ook bij het achteraf blijken van geen 'hits' melding noodzakelijk is. Het bestuur heeft hierop geantwoord dit in het vervolg te zullen doen.

Onderzoeken vanuit DNB

Begin 2019 startte DNB een risico gebaseerd on-site beleggingsonderzoek. De aanleiding voor DNB was dat er bij het pensioenfonds de afgelopen jaren geen instelling-specifiek onderzoek is geweest. Het doel van DNB was om te beoordelen hoe Pensioenfonds Particuliere Beveiliging haar beleggingsbeleid onderbouwt en uitvoert. Het definitieve DNB-onderzoeksrapport werd ontvangen in april 2019. In het rapport is een aantal verbeterpunten benoemd die 2019 en deels in 2020 zijn opgevolgd. De opmerkingen hadden betrekking op de uitwerking van de bandbreedtes van het VEV en het strategische beleggingsbeleid, de uitwerking van rollen, taken en verantwoordelijkheden, het onafhankelijk risicomanagement en de opvolging van gesignaleerde kwaliteitsproblemen bij de dienstverleners voor vermogensbeheer.

In juni 2019 is direct een plan van aanpak opgesteld voor het opvolgen van deze verbeterpunten. De uitvoering van dit plan van aanpak is gestart in 2019 en liep door tot in 2020. Inmiddels zijn alle bevindingen van DNB opgelost. Het pensioenfonds heeft medio 2020 alle door DNB gevraagde acties afgerond, zo is ook door DNB bevestigd.

3.5 Communicatie

Nieuwe pensioenregeling

Pensioenfonds Particuliere Beveiliging heeft 1 januari 2020 de pensioenregeling gewijzigd. Deelnemers en werkgevers zijn hierover per brief en middels de website van het pensioenfonds geïnformeerd.

Om uitleg over de nieuwe pensioenregeling te geven hebben de niet-uitvoerend bestuursleden Pensioenzaken & Communicatie een video opgenomen, welke begin 2020 via de website van het pensioenfonds online is gegaan. In de video hebben zij aan de hand van een aantal vragen aangegeven wat de wijzigingen van de nieuwe regeling ten opzichte van de vorige regeling waren.

Daarnaast is op de website van het pensioenfonds een themapagina ingericht met alle informatie over de wijzigingen.

Pensioenexperts

Om fysiek met werkgevers en werknemers in gesprek te kunnen gaan, is in 2019 gestart met de inzet van een pensioenconsulent. Middels regionale bijeenkomsten en spreekuren hebben werkgevers en werknemers inzicht gekregen in pensioen, respectievelijk hun persoonlijke pensioensituatie. Begin 2020 is met een aantal deelnemers nog een individueel gesprek gehouden en heeft bij een werkgever een bijeenkomst met een aantal werknemers plaatsgevonden. In verband met COVID-19 zijn de andere voorgenomen bijeenkomsten van 2020 niet doorgegaan. Om toch met deelnemers - naast telefoongesprekken - in gesprek te kunnen is eind 2020 een pilot gestart voor gratis en persoonlijke videogesprekken met de pensioenexperts van Pensioenfonds Particuliere Beveiliging. Op deze wijze kunnen deelnemers op een laagdrempelige manier en op een tijdstip waarop het hen schikt zelf een videogesprek inplannen waarin zij antwoord krijgen op vragen als 'hoe wordt mijn pensioen opgebouwd' en 'welke keuzes heb ik straks; eerder of later met pensioen, eerst hoger en daarna lager pensioen'. Het doel is de videochatgesprekken in 2021 verder uit te breiden.

V-learning

Mei 2020 is het nieuwe onderwijsplatform van V-learning (digitale leeromgeving voor beveiligers) van de Beveiligingsbranche live gegaan. Het bestaat uit modules en is interactief. In het kader van het 'Thema veilig en gezond werken' is een module 'pensioenen' in het platform ingebracht. Pensioenfonds Particuliere Beveiliging heeft ten behoeve hiervan content (filmpjes en vragen) aangeleverd.

Reputatieonderzoek

In september 2020 heeft Pensioenfonds Particuliere Beveiliging onder haar achterban een reputatieonderzoek gehouden om diepgaand inzicht te verkrijgen in het vertrouwen in en de reputatie van Pensioenfonds Particuliere Beveiliging, teneinde het pensioenfonds in staat te stellen de reputatie structureel te monitoren en te optimaliseren. Het onderzoek betrof niet alleen communicatie-aspecten maar ook factoren als zichtbaarheid van het bestuur, de rol van de werkgever en het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid.

Aan (een steekproef onder) actieve deelnemers, gepensioneerden en werkgevers is per e-mail een vragenlijst voorgelegd, welke anoniem kon worden ingevuld. Met enkele grote werkgevers heeft een face-to-face gesprek plaatsgevonden. Een van de belangrijkste bevindingen uit het onderzoek is dat (het management van) het pensioenfonds moet werken aan meer bekendheid. Daarnaast staat ook verwachtingsmanagement centraal. Het pensioenfonds heeft de uitkomsten ter harte genomen en heeft ten behoeve hiervan een aantal beleidsmatige keuzes gemaakt. Inmiddels hebben deze keuzes zich vertaald in een aantal (op te pakken) acties.

Communicatiebeleidsplan 2021-2023

Pensioenfonds Particuliere Beveiliging heeft eind 2020 een nieuw communicatiebeleidsplan opgesteld, bedoeld voor de jaren 2021, 2022 en 2023. In het plan staan de communicatiebeleidsdoelen van het pensioenfonds. Het geeft aan waar het bestuur van het pensioenfonds op de lange termijn wil zijn en welke communicatiestrategie zij kiest om de lange-termijndoelen zo efficiënt mogelijk te halen.

Ten opzichte van het Communicatiebeleidsplan 2018-2020 zijn de communicatiebeleidsdoelen niet gewijzigd. De doelen zijn in het nieuwe plan wel verder aangescherpt waarbij het pensioenfonds nog beter in staat wordt gesteld de communicatieambities te monitoren en door het jaar bij te stellen. Het verantwoordingsorgaan heeft positief geadviseerd over dit plan.

Digitale communicatie

Een van de communicatiedoelstellingen van het pensioenfonds in 2020 is geweest om zoveel mogelijk e-mailadressen te verzamelen. Voordelen hiervan zijn dat de deelnemers al hun pensioenpapieren (digitaal) bij elkaar hebben en het beter is voor het milieu.

Het doel was dat vóór 1 januari 2021 25% van de deelnemers zijn/haar mailadres zou registreren. Dit doel was voornamelijk gericht op de actieve deelnemers en de gepensioneerden. Voor deze doelgroepen is het doel ruimschoots gehaald. Voor de slapers is dit percentage niet behaald.

Verkort Jaarverslag

Sinds 2016 stelt Pensioenfonds Particuliere Beveiliging naast het Jaarverslag ook een Verkort Jaarverslag op. Met deze verkorte versie geeft het pensioenfonds op een aantrekkelijke en begrijpelijke manier een inkijk in de cijfers, feiten en gebeurtenissen van het pensioenfonds.

3.6 Goed Pensioenfondsbestuur en Code Pensioenfonds

In 2020 heeft het bestuur zich met inachtneming van het onderstaande aan de Code Pensioenfonds 2018 gehouden. Over deze code dient in het bestuursverslag van 2020 gerapporteerd te worden. Het bestuur heeft geconstateerd dat norm 33 "In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er ten minste één vrouw en één man" niet geheel wordt nageleefd. Uitsluitend in het bestuur zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar, zoals toegelicht in paragraaf 3.1.2 van het bestuursverslag. In het bestuur zit een vrouw die tevens van niet-Nederlandse afkomst is. In het VO zit geen vrouw. Er zitten in het verantwoordingsorgaan geen mensen onder de 40 jaar. Het bestuur heeft in 2020 een stappenplan opgesteld. Het bestuur is van mening dat het bewustzijn inzake diversiteit binnen het bestuur in voldoende mate aanwezig is. Daarnaast wil het bestuur diversiteit binnen de fondsorganen bevorderen. Bij een vacature wordt bij de voordragende en verkiesbare partij het belang van diversiteit onder de aandacht gebracht. De vereiste kwaliteit is een randvoorwaarde die niet opzijgezet wordt vanwege diversiteit.

Ondanks het pas-toe-of-leg-uit karakter van de Code Pensioenfonds zijn er bepalingen die altijd een toelichting veronderstellen. Deze normen worden hieronder genoemd, met een verwijzing naar de toelichting in het jaarverslag.

Rapportagenorm	Voltoet het pensioenfonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
Norm 5 Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.	Ja	Het bestuur beschrijft in het bestuursverslag bij de betreffende beleidsonderwerpen het beleid dat het in 2020 voerde, de gerealiseerde uitkomsten van dat beleid en de beleidskeuzes die het bestuur maakte.
Norm 31 De samenstelling van pensioenfondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.	Ja	Het bestuur rapporteert in het bestuursverslag over de samenstelling van pensioenfondsorganen en de geschiktheid van de leden en over diversiteit.
Norm 33 In zowel het bestuur als in het verantwoordingsorgaan of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.	Nee	In het bestuursverslag rapporteert het bestuur over de diverse samenstelling van pensioenfondsorganen, de doelen ten aanzien van diversiteit en de stappen voor het bevorderen van diversiteit.
Norm 47 Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.	Ja	De niet uitvoerende bestuursleden betrekken de Code bij de uitoefening van hun taak en rapporteren hierover in hun rapportage.
Norm 58 Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	Ja	In het bestuursverslag beschrijft het bestuur de missie, visie en strategie van het pensioenfonds.
Norm 62 Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.	Ja	Het bestuur licht in hoofdstuk 'beleggingen' de overwegingen toe om maatschappelijk verantwoord te beleggen.

Norm 64 Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	Ja	In het bestuursverslag rapporteert het bestuur over de naleving van de integriteitregeling en over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.
Norm 65 Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	Ja	In het bestuursverslag wordt gerapporteerd over de behandeling van klachten en geschillen.

3.7 Gedragscode en nevenfuncties

3.7.1 Compliance officer

Sinds 2018 wordt de rol van compliance officer ingevuld door HVG Law. Het bestuur heeft in de bestuursvergaderingen van de rapportages van de compliance officer kennisgenomen. Met de compliance officer vindt tevens op kwartaalbasis afstemming plaats via het Vervullersoverleg.

3.7.2 Naleving gedragscode

In haar rol als compliance officer organiseert HVG Law tweejaarlijks een uitvraag inzake de naleving van de Gedragscode van Pensioenfonds Particuliere Beveiliging. De compliance officer heeft over het jaar 2020 de bevindingen inzake de beoordeling van de naleving van de gedragsregels door de Verbonden Personen aan het bestuur gerapporteerd. Verbonden personen zijn:

- a. leden van het bestuur;
- b. leden van het verantwoordingsorgaan en de auditcommissie;
- c. de externe leden van Portefeuille-overleggen en de externe beleggingsadviseur, alsmede leden van overige organen en externe adviseurs die niet onder het voorgaande vallen;
- d. bestuursondersteuner(s);
- e. sleutelfunctiehouders en sleutelfunctievervullers.

Het bestuur kan andere (groepen van) personen als verbonden persoon aanwijzen. Medewerkers van uitbestedingspartners zijn geen verbonden personen, tenzij deze op basis van bovengenoemd lid d van dit artikel wel als zodanig door het bestuur zijn aangewezen.

Uit de rapportage over het eerste half jaar van 2020 blijkt dat één persoon niet op de uitvraag heeft gereageerd. Verbonden personen dienen bij aanvang van de functie en aan het eind van ieder half jaar een verklaring te ondertekenen over de juiste naleving van de geldende bepalingen in de Gedragscode. Aan de compliance officer is niet tijdig doorgegeven dat één Verbonden Persoon vanaf januari 2020 bij het pensioenfonds als verbonden persoon was betrokken en één Verbonden Persoon is te laat afgemeld. Deze gedragsregel is in het eerste half jaar van 2020 derhalve gedeeltelijk niet nageleefd. Alle andere gedragsregels zijn door de verbonden personen nageleefd. Met hierbij de kanttekening dat één persoon dus niet op de uitvraag heeft gereageerd.

Wat de rapportage over de tweede helft van 2020 betreft is één gedragscode niet nageleefd, te weten de code "ondertekening Gedragscode en verklaring". Alle andere gedragscodes zijn nageleefd.

Niet van alle verbonden personen is (tijdig) een verklaring naleving van de gedragscode ontvangen. Eén verbonden persoon heeft de vraag gesteld of deze als Verbonden Persoon dient te worden aangemerkt. Het pensioenfonds heeft hierover inmiddels het besluit genomen dat deze persoon ook verbonden persoon is.

De compliance officer heeft als aanbevelingen dat het pensioenfonds tijdig informatie over wijzigingen in Verbonden Personen doorgeeft én zij raadt het pensioenfonds aan om Verbonden Personen te attenderen op het tijdig invullen van de nalevingsverklaringen.

Verder raadt de compliance officer aan dat Pensioenfonds Particuliere Beveiliging consistent optreedt in de toepassing van de Gedragscode op Verbonden Personen. Slechts in uitzonderlijke gevallen is een uitzondering op de Gedragscode toegestaan.

De compliance officer heeft in 2020 een awareness sessie voor het pensioenfonds georganiseerd, waarbij de dialoog met elkaar is aangegaan over met name het omgaan met belangenverstrengeling. De compliance officer raadt het pensioenfonds aan om jaarlijks een dergelijke sessie te houden.

3.7.3 Nevenfuncties

Jaarlijks worden de hoofd- en nevenfuncties van alle Verbonden Personen in kaart gebracht. Nieuwe nevenfuncties moeten door betrokkenen worden gemeld. Bij het aangaan van contracten met derden wordt in kaart gebracht welke mogelijke tegenstrijdige belangen gepaard kunnen gaan met de opgegeven hoofd- en nevenfuncties.

Op grond van de Gedragscode is het aanvaarden van alle nevenfuncties onderworpen aan de goedkeuring van het bestuur en dient dit gemeld te worden aan de compliance officer. De compliance officer heeft ten opzichte van de Gedragscode van het pensioenfonds vastgesteld dat aan de gedragsregels is voldaan. Eén Verbonden Persoon heeft echter niet op de uitvraag gereageerd.

3.8 Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfonds

Medio 2020 heeft de functionaris gegevensbescherming getoetst of het privacy raamwerk (beleid, uitvoering en monitoring) aansluit bij de normen uit de gedragslijn. Dit heeft geleid tot aanpassing van de volgende beleidsdocumenten:

- Archiefbeleid;
- Privacyreglement en;
- Procedure datalekken.

Vervolgens is ook gekeken naar assurance rapportages en is gebruik gemaakt van uitvragen en overleggen met de uitbestedingspartijen van het pensioenfonds die tevens als verwerker zijn geclassificeerd. Op basis van die uitkomsten is vastgesteld dat overwegend aan de normen is voldaan zij het dat enkele normen meer expliciet in het beleid moeten worden vastgelegd. Dan is voor alle betrokkenen duidelijk welke kaders van toepassing zijn en kan ook worden aangetoond dat aan de betreffende normen wordt voldaan. Hierbij is van belang dat het pensioenfonds niet bewust heeft willen afwijken van de normen, maar dat dit vooral is ingegeven door relatief recente impactvolle wetgeving die bovendien overwegend open normen bevat.

Voorts heeft het pensioenfonds naar aanleiding van het Schrems II-arrest een impactanalyse uitgevoerd. Hierin staat de vraag centraal 'worden er gegevens in strijd met de AVG buiten de Europese Economische Ruimte (EER) verwerkt?'. De uitkomsten hebben geleid tot een aanpassing van het privacyreglement welke via de website van het pensioenfonds beschikbaar is. Het pensioenfonds blijft de ontwikkelingen nauwlettend volgen. De beheersing van de privacy risico's zal ook in 2021 nadrukkelijk op de bestuurlijke agenda staan.

Pensioenfonds Particuliere Beveiliging verklaart zich in 2020 aan de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens te hebben gehouden.

3.9 Geschillencommissie

Vanaf 2017 maakt het pensioenfonds gebruik van een eigen (onafhankelijke) geschillencommissie onder voorzitterschap van de heer A. van Hulst. In 2020 zijn er geen geschillen voorgelegd.

3.10 Statuten

De statuten van het pensioenfonds zijn voor het laatst in juli 2019 gewijzigd. In verband met de aanscherping van het bestuursmodel heeft het bestuur besloten de commissies te vervangen door portefeuilles.

Deze wijziging is doorgevoerd in de statuten. Gelijktijdig zijn de statuten in 2019 geactualiseerd onder andere door een bepaling op te nemen inzake de sleutelfuncties in het kader van de inwerkingtreding van de wetgeving over IORP II. Inmiddels is de Wet Bestuur en Toezicht per 1 januari 2021 in werking getreden. De wetgever heeft aangegeven dat mocht een pensioenfonds besluiten tot aanpassing van de statuten bepalingen uit deze wet verwerkt moeten worden. Inmiddels wordt een wijziging van de statuten voorbereid in de portefeuille Governance.

4 Financiële positie en beleid in 2020

4.1 Financiële opzet en positie

Het resultaat in boekjaar 2020 bedraagt € 29.040³ positief. Het positieve resultaat wordt veroorzaakt door het behaalde rendement op de beleggingen van 14,4%. De rentetermijnstructuur (RTS) is gedaald, waardoor de technische voorziening van het pensioenfonds is gestegen. Dit heeft een negatief effect op het resultaat, maar heeft niet kunnen voorkomen dat het resultaat positief is geëindigd ultimo 2020.

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad is een belangrijke maatstaf voor de financiële positie van een pensioenfonds. Het geeft het pensioenvermogen als percentage van de contante waarde van de pensioenverplichtingen weer. De dekkingsgraad kan wijzigen door diverse factoren, zoals de ontwikkeling van het beleggingsresultaat, verzekeringstechnische ontwikkelingen en de ontwikkeling van de rentetermijnstructuur. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als het gemiddelde van de twaalf maanddekkingsgraden naar de meest actuele inzichten.

Ontwikkeling dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad is gedaald van 110,7% ultimo 2019 naar 110,4% aan het eind van 2020. Het onderstaande verloop van de actuele dekkingsgraad laat zien welke componenten de meeste invloed hebben gehad op de ontwikkeling van de dekkingsgraad.

De ontwikkeling van de actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds gedurende het jaar wordt hieronder weergegeven:

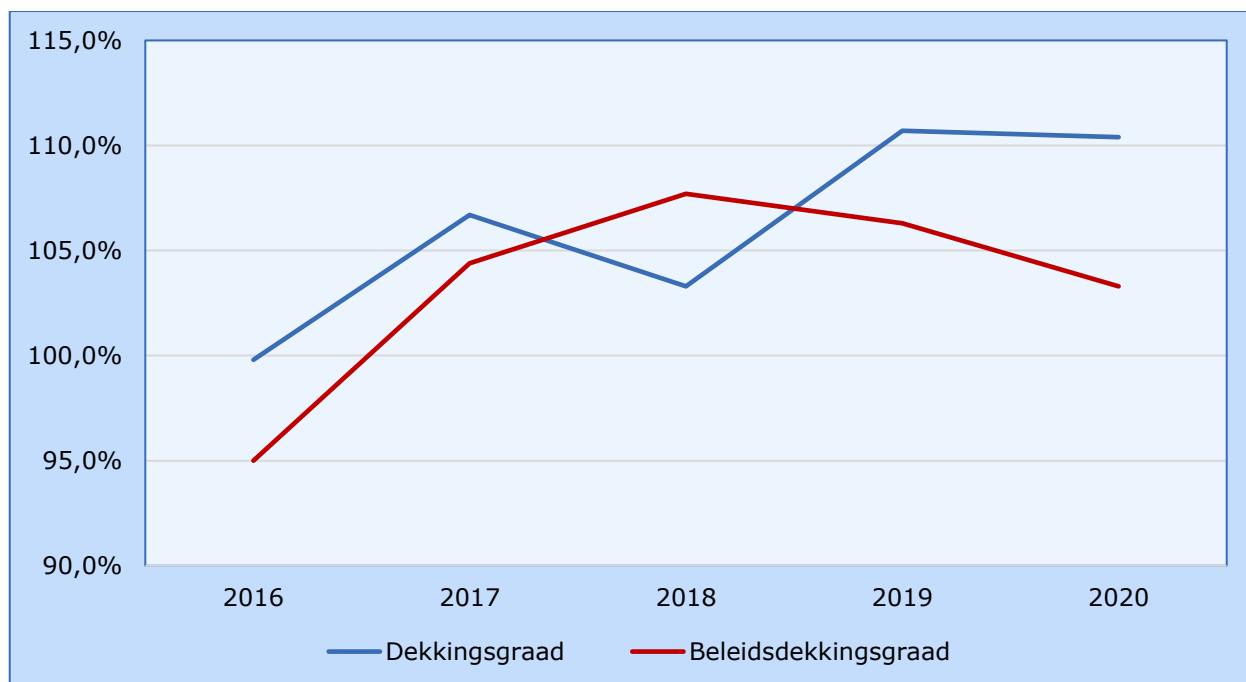
	2020	2019
	%	%
Dekkingsgraad 1 januari	110,7	103,3
Effect beleggingsresultaat	16,3	28,3
Effect wijziging rentetermijnstructuur	-16,6	-18,0
Effect premies	-0,3	0,1
Effect uitkeringen	0,1	0,0
Effect toeslagverlening	0,0	0,0
Effect incidentele mutaties	3,1	2,0
Effect overige oorzaken	-2,9	-5,0
Dekkingsgraad 31 december	110,4	110,7

Beleidsdekkingsgraad

Het bestuur neemt alle toekomstige beslissingen op basis van de beleidsdekkingsgraad ultimo 2020 van 103,3% in vergelijking met 106,3% ultimo 2019 en niet op de actuele dekkingsgraad, maar verliest daarbij niet de actualiteit uit het oog.

³ Genoemde bedragen zijn x € 1.000

Een overzicht met het verloop van de (actuele) dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad in de afgelopen 5 jaar wordt in de volgende grafiek getoond:

Herstelplan (TKP)

Indien de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds lager is dan de dekkingsgraad horend bij het vereist eigen vermogen (VEV) dient een herstelplan bij DNB te worden ingediend. Het pensioenfonds heeft op 25 maart 2020 een actualisatie van het herstelplan ingediend bij DNB. In dit herstelplan werd voor 2020 een stijging van de actuele dekkingsgraad verwacht naar 115,1%. Door lagere beleggingsrendementen dan verwacht is de actuele dekkingsgraad van 2020 lager uitgekomen, namelijk op 110,4%. Volgens dit herstelplan zou het pensioenfonds in 2023 het vereist eigen vermogen hebben bereikt.

Voor het pensioenfonds dient de cyclus van het indienen van een herstelplan, zolang van toepassing, te worden gecontinueerd. Het pensioenfonds heeft in het kader hiervan op 16 maart 2021 wederom een herstelplan bij DNB ingediend. Op basis van het ingediende herstelplan is de verwachting dat het pensioenfonds ultimo 2024 het vereist vermogen bereikt. Voor de doorrekening van het toekomstscenario is uitgegaan van het beleid vanaf 2021 van het pensioenfonds en de gehanteerde rendementen voor het pensioenfonds zijn vastgesteld op basis van de wettelijk voorgeschreven maximale parameters.

Onder voorwaarden mag een pensioenfonds voor het herstelplan van 2020, op basis van de ministeriële maatregel van 19 november 2019, de maximale hersteltermijn verhogen van 10 jaar naar 12 jaar. Het pensioenfonds heeft geen gebruik gemaakt van de ministeriële maatregel en hanteert een maximale hersteltermijn van 10 jaar.

Haalbaarheidstoets

Met een haalbaarheidstoets kijkt het pensioenfonds of de afgesproken ambities worden gerealiseerd, of het premiebeleid voldoende realistisch en haalbaar is en of het pensioenfonds voldoende herstelcapaciteit heeft. Het pensioenfonds voert een "jaarlijkse haalbaarheidstoets" uit.

Het pensioenfonds stelt de volgende drie ondergrenzen vast:

1. De ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat vanuit de situatie dat precies aan de vereisten van het vereist eigen vermogen wordt voldaan: 100%.
2. De ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie van het pensioenfonds op de berekeningsdatum: 90%.
3. De maximale afwijking van het pensioenresultaat in het slechtweerscenario vanuit de feitelijke financiële situatie van het pensioenfonds op de berekeningsdatum: 50%.

Het pensioenfonds heeft in 2020 de verplichte haalbaarheidstoets uitgevoerd en de resultaten hiervan gerapporteerd aan DNB. Hierbij een overzicht van de resultaten:

	Risicohouding (lange termijn)	2019	2020	
Toetsing – verwacht pensioenresultaat	Ondergrens / maximale afwijking	Resultaat	Resultaat	Voldaan?
<u>Vanuit feitelijke financiële positie</u>				
Mediaan	90%	93%	98%	Ja
Slechtweerscenario		<u>55%</u>	<u>66%</u>	
Relatieve afwijking t.o.v. mediaan	50%	41%	32%	Ja

Aanvangshaalbaarheidstoets

In het kader van de per 1 januari 2020 aangepaste pensioenregeling is in 2019 een aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. Hierbij een overzicht van de resultaten:

	Risicohouding (lange termijn)	AHBT 2019 nieuwe regeling	
Toetsing – verwacht pensioenresultaat	Ondergrens / maximale afwijking	Resultaat	Voldaan?
<u>Vanuit feitelijke financiële positie</u>			
Mediaan	90%	93%	Ja
Relatieve afwijking t.o.v. mediaan	50%	41%	Ja
<u>Vanuit evenwichtssituatie</u>			
Mediaan	100%	100%	Ja

Herstelkracht

Uit de aanvangshaalbaarheidstoets ten behoeve van de per 1 januari 2020 gewijzigde pensioenregeling is gebleken dat het pensioenfonds voldoende herstelcapaciteit heeft om naar verwachting vanuit de minimaal vereiste dekkingsgraad, binnen de looptijd van het herstelplan aan de vereisten voor het vereist eigen vermogen te voldoen.

Beleidsuitgangspunten

Voor toepassing binnen ALM-studies heeft het bestuur, tezamen met sociale partners, in 2020 de volgende beleidsuitgangspunten gedefinieerd, uitgaande van een startdekkingsgraad van 104,3% en een horizon van 15 jaar:

Beleidsuitgangspunten	Norm
Toeslagrealisatie (% van maatstaf)	Minimaal 30%
Jaarlijkse kans op verlaging	Maximaal 8%
Omvang verlaging (zonder uitsmeren) (gemiddelde van scenario's met verlaging)	Maximaal 10%
Omvang verlaging (zonder uitsmeren) (1 ^e percentiel)	Maximaal 45%

Periodiek worden de beleidsuitgangspunten, het ambitieniveau en de risicohouding met sociale partners geëvalueerd.

4.2 Beleid en beleidskeuzes

Het bestuur heeft beleid ontwikkeld op het gebied van financiering, beleggingen en toeslagen om de risico's en de financiële positie van het pensioenfonds te beheersen. Bij het maken van beleidskeuzes worden de belangen van alle belanghebbenden evenwichtig afgewogen. Het beleid moet worden uitgevoerd binnen de kaders van de pensioenovereenkomst zoals die overeengekomen is tussen werkgevers en werknemers.

4.2.1 Premiebeleid⁴

Het reglementaire premiepercentage is 35,0%.

In het jaar 2012 is het pensioenfonds overgestapt naar een gedempte kostendeekkende premie. Het bestuur is zich ervan bewust dat de dempingsmethode gedurende langere tijd gehanteerd dient te worden. DNB heeft per brief ingestemd met de overstap naar een gedempte kostendeekkende premie. Mede uit het oogpunt van evenwichtige belangenbehartiging heeft het bestuur (in samenspraak met sociale partners) vanaf 2016 gekozen voor een rentedemping, waarbij 60 rentetermijnstructuren zijn gemiddeld. Vanaf 2020 is overgestapt op de methode op basis van verwacht rendement met een afslag voor indexatie.

De toetsing van de kostendeekkendheid van de premie wordt uitgevoerd op basis van ex ante cijfers, dus op basis van de vooraf verwachte premie en de vooraf vastgestelde gedempte kostendeekkende premie.

De gedempte kostendeekkende premie voor het verslagjaar bedraagt vooraf bepaald (ex ante) € 47.469 en achteraf vastgesteld (ex post) € 51.362. De samenstelling van de vooraf bepaalde en achteraf vastgestelde gedempte kostendeekkende premies is als volgt:

	Ex ante	Ex post
Actuarieel benodigd	25.585	28.020
Solvabiliteitsopslag	5.578	6.109
Opslag voor uitvoeringskosten	4.367	4.287
Premie voorwaardelijke onderdelen	11.939	12.946
Totaal	47.469	51.362

⁴ Bedragen in de paragraaf zijn x € 1.000,-

De zuivere kostendeekkende premie (zonder demping toe te passen) bedroeg in het verslagjaar € 88.237. De samenstelling van de zuivere kostendeekkende premie is als volgt:

Actuarieel benodigd	68.925
Solvabiliteitsopslag	15.025
Opslag voor uitvoeringskosten	4.287
Totaal	88.237

De vooraf verwachte premie is € 70.228. Deze premie wordt gebruikt voor de toetsing van de kostendeekkendheid van de premie met de vooraf bepaalde (ex ante) gedempte kostendeekkende premie. De feitelijke premie (ex post) bedraagt € 76.742 (2019: € 78.206).

4.2.2 Toeslagbeleid

De toeslag op de pensioenaanspraken van de (ex-)deelnemers en van de ingegane pensioenen is voorwaardelijk. Er bestaat geen recht op jaarlijkse toeslag. Of er toeslag wordt verleend en in welke mate is afhankelijk van de financiële middelen van het pensioenfonds en van het oordeel van het bestuur en de actuaris over de financiële positie van het pensioenfonds. In het verleden verleende toeslagen geven geen zekerheid over toeslagen in de toekomst.

Het bestuur heeft de volgende toeslagmatrix (geldend vanaf 1 juli 2015) vastgesteld:

- Ondergrens voor voorwaardelijke toeslagverlening 110% (wettelijk).
- De bovengrens voor voorwaardelijke toeslagverlening vast te stellen conform de FTK-systematiek (wettelijk).
- Inhaaltoeslagen toestaan vanaf een beleidsdekkingsgraad hoger dan de bovengrens (nu ongeveer nnb).

Bij het toekennen van toeslagen kijkt het bestuur ook naar de economische situatie en kan worden afgeweken van het toeslagbeleid.

Hieronder een overzicht met de toegekende en gemiste toeslagen vanaf 2006 voor de actieve deelnemers. Hun toeslagverlening volgde tot 1 januari 2020 de loonontwikkeling en vanaf 1 januari 2020 de prijsontwikkeling:

Datum toeslag	Maatstaf	Toegekend	Gemist
1 januari 2006	1,15%	1,15%	0,00%
1 januari 2007	1,25%	1,25%	0,00%
1 januari 2008	3,10%	3,10%	0,00%
1 januari 2009	3,25%	0,00%	3,25%
1 januari 2010	3,10%	0,90%	2,20%
1 januari 2011	0,00%	0,00%	0,00%
1 januari 2012	2,30%	0,00%	2,30%
1 januari 2013	0,00%	0,00%	0,00%
1 januari 2014	0,00%	0,00%	0,00%
1 januari 2015	1,50%	0,00%	1,50%
1 januari 2016	1,50%	0,00%	1,50%
1 januari 2017	2,50%	0,00%	2,50%
1 januari 2018	0,00%	0,00%	0,00%
1 januari 2019	1,50%	0,00%	1,50%
1 januari 2020	1,03%	0,00%	1,03%
1 januari 2021	1,97%	0,00%	1,97%

Hieronder een overzicht met de toegekende en gemiste toeslagen vanaf 2006 voor de niet-actieve deelnemers en gepensioneerden, waarvan het dienstverband op of na 1 januari 2004 is beëindigd:

Datum toeslag	Maatstaf (prijsindex)	Toegekend	Gemist
1 januari 2006	1,02%	1,02%	0,00%
1 januari 2007	1,65%	1,65%	0,00%
1 januari 2008	1,25%	1,25%	0,00%
1 januari 2009	1,91%	0,00%	1,91%
1 januari 2010	1,44%	0,45%	0,99%
1 januari 2011	0,67%	0,00%	0,67%
1 januari 2012	1,90%	0,00%	1,90%
1 januari 2013	2,05%	0,00%	2,05%
1 januari 2014	1,59%	0,00%	1,59%
1 januari 2015	0,99%	0,00%	0,99%
1 januari 2016	0,00%	0,00%	0,00%
1 januari 2017	0,52%	0,00%	0,52%
1 januari 2018	1,59%	0,00%	1,59%
1 januari 2019	1,27%	0,00%	1,27%
1 januari 2020	1,03%	0,00%	1,03%
1 januari 2021	1,97%	0,00%	1,97%

Hieronder een overzicht met de toegekende en gemiste toeslagen vanaf 2006 voor de niet-actieve deelnemers en gepensioneerden, waarvan het dienstverband vóór 1 januari 2004 is beëindigd:

Datum toeslag	Maatstaf (loonindex)	Toegekend	Gemist
1 januari 2006	1,15%	1,15%	0,00%
1 januari 2007	1,25%	1,25%	0,00%
1 januari 2008	3,10%	3,10%	0,00%
1 januari 2009	3,25%	0,00%	3,25%
1 januari 2010	3,10%	0,90%	2,20%
1 januari 2011	0,00%	0,00%	0,00%
1 januari 2012	2,30%	0,00%	2,30%
1 januari 2013	0,00%	0,00%	0,00%
1 januari 2014	0,00%	0,00%	0,00%
1 januari 2015	1,50%	0,00%	1,50%
1 januari 2016	1,50%	0,00%	1,50%
1 januari 2017	2,50%	0,00%	2,50%
1 januari 2018	0,00%	0,00%	0,00%
1 januari 2019	1,50%	0,00%	1,50%
1 januari 2020	4,52%	0,00%	4,52%
1 januari 2021	1,97%	0,00%	1,97%

4.3 Uitvoering pensioenregeling

De taak van het pensioenfonds is het uitvoeren van de pensioenregeling die sociale partners hebben bepaald. Om invulling te geven aan deze taak heeft het pensioenfonds ten behoeve van de uitvoering van de pensioenregeling een pensioenreglement opgesteld. De uitvoering van de pensioen- en werkgeversadministratie is uitbesteed aan TKP. In deze paragraaf wordt ingegaan op de kosten van de uitvoering, de klachten- en geschillenregeling, de incidentenregeling en het communicatiebeleid.

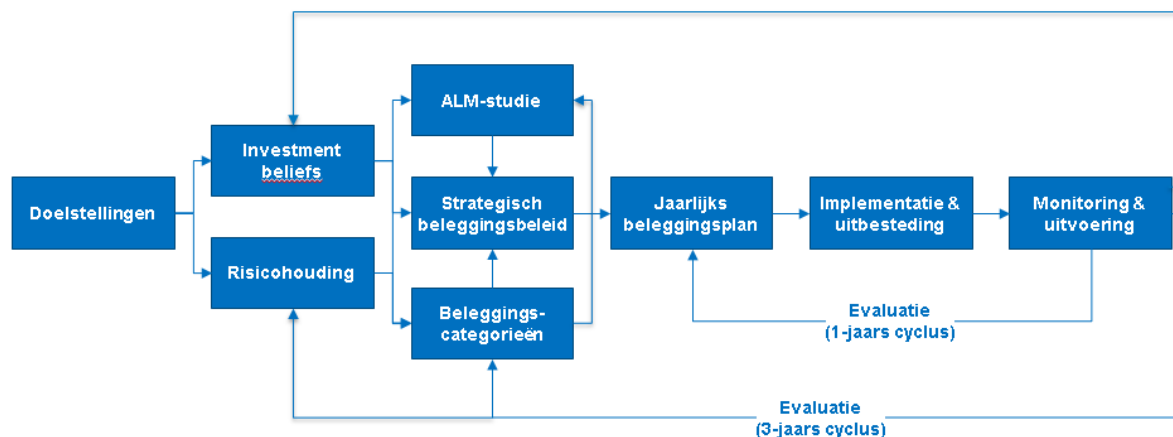
4.3.1 Uitbestedingsbeleid

Het pensioenfondsbestuur heeft een uitbestedingsbeleid opgesteld. Hierbij de uitgangspunten per eind 2020:

- Het bestuur blijft eindverantwoordelijk voor de uitbestede activiteiten of processen.
- Het bestuur behoudt volledige zeggenschap over de uitbestede activiteiten of processen.
- Het bestuur leeft het uitbestedingsbeleid na, zoals dat door het bestuur is opgesteld conform de wettelijke eisen en op basis van de richtlijnen van DNB.
- Het beleid voldoet aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.
- Het bestuur selecteert onafhankelijke uitvoerders op basis van kwaliteit, prijs en marktconformiteit.
- Het bestuur van het pensioenfonds zorgt voor voldoende countervailing power binnen het bestuur zelf of huurt indien noodzakelijk countervailing power in.
- Bij de keuze van de uitvoerder wordt rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen van het pensioenfonds.
- De uitkomst van het selectieproces wordt waar relevant getoetst door een extern adviesbureau, c.q. het proces kan worden uitbesteed aan een extern adviesbureau.
- Het bestuur voert periodiek een controle uit op de marktconformiteit van de uitbestede acties en processen.
- Het bestuur voert periodiek een controle uit op (het proces van) de datakwaliteit van de uitbestede processen.
- Het uitbestedingsbeleid wordt minimaal elke twee jaar door het bestuur geëvalueerd en is laatstelijk updatet vastgesteld in november 2019.
- Er dienen afspraken te worden gemaakt over de wijze waarop een overeenkomst wordt beëindigd, en over de wijze waarop wordt gewaarborgd dat het pensioenfonds de werkzaamheden na beëindiging van een overeenkomst weer zelf kan uitvoeren of door een andere derde kan laten uitvoeren.
- Het bestuur voert jaarlijks evaluatiegesprekken met de uitbestedingspartijen. Bij het afscheid van een uitbestedingspartij wordt een exitgesprek gevoerd.
- Bij het uitbesteden van activiteiten worden minimaal twee offertes opgevraagd.
- Het bestuur onderschrijft het IMVB-convenant Pensioenfonds. Hiermee draagt het pensioenfonds bij aan het realiseren van de doelstellingen van het convenant.

4.3.2 Beleggingsbeleid

Het pensioenfonds doorloopt voor de totstandkoming en uitvoering van het strategisch beleggingsbeleid onderstaande beleggingscyclus:

In lijn met de prudent person regel, sluit het strategisch beleggingsbeleid aan bij de doelstellingen, Investment Beliefs en risicohouding van het pensioenfonds:

Doelstellingen

De voornaamste financiële doelstellingen van het pensioenfonds zijn:

- Het waarborgen van de opbouw van de pensioenaanspraken overeenkomstig de in het reglement vastgelegde bepalingen.
- Het minimaliseren van de kansen op een dekkings- en reservetekort, alsmede van de mate van dekkings- en reservetekort.
- Het maximaliseren van het beleggingsrendement (binnen de risicokaders) om de nagestreefde toeslagen te realiseren.

De doelstelling van het beleggingsbeleid (in samenhang met bovenstaande doelstellingen) is:

- Het op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement uitgaande van de strategische asset allocatie bij een acceptabel risico, rekening houdend met en passend bij de verplichtingenstructuur van het pensioenfonds.

Investment Beliefs

Ten aanzien van de gestelde doelen heeft het bestuur Investment Beliefs geformuleerd die - tezamen met de 'prudent person' regel - het kader vormen waarbinnen het beleggingsbeleid wordt uitgevoerd. Het pensioenfonds heeft haar Investment Beliefs in 2020 voor het laatst geëvalueerd en aangepast.

De Investment Beliefs van het pensioenfonds zijn als volgt:

1. Ambitieniveau en pensioenverplichtingen zijn leidend

De beleggingsportefeuille dient zodanig ingericht te worden dat het rendements-/risicoprofiel op lange termijn zo goed mogelijk aansluit bij het ambitieniveau, de risicobereidheid en de onderhavige verplichtingen van het pensioenfonds.

2. Wij hanteren de strategische vermogensallocatie, inclusief afdekkingsstrategieën, als de meest bepalende beleggingsbeslissing voor het rendement en het risico van de portefeuille

3. Diversificatie of spreiding verbetert de verhouding tussen rendement en risico

Het bestuur is van mening dat spreiding over meerdere beleggingscategorieën en risicobronnen bijdraagt aan een stabiele ontwikkeling van de dekkingsgraad. Diversificatie is dan ook een uitgangspunt bij de inrichting van de portefeuille. Hierbij kijkt het bestuur wel kritisch naar de verwachte diversificatievoordelen. Sommige beleggingscategorieën lijken diversificatievoordeel op te leveren, maar zijn in de praktijk sterk afhankelijk van bestaande risicobronnen in de portefeuille. Daarnaast kunnen correlaties oplopen in extreme situaties, waardoor diversificatievoordelen verminderen.

4. Beleggingsrisico wordt beloond

Risicomanagement is geïntegreerd in het beleggingsproces: risico en rendement kunnen niet los van elkaar worden gezien. Er zijn beleggingscategorieën te vinden waarmee, door het nemen van risico, een risicopremie verdiend kan worden. Voor elke beleggingscategorie wordt de afweging gemaakt of tegenover het risico in verwachting een adequate vergoeding staat. Pensioenfonds Particuliere Beveiliging verwacht dat onder andere de risicofactoren aandelen, krediet en illiquiditeit op lange termijn worden beloond met een passend rendement.

5. Rente- en valutarisico worden in hoge mate als onbeloond gezien

Het pensioenfonds gelooft dat rente- en valutabewegingen niet te voorspellen zijn. Vanwege het belang dat wordt gehecht aan risicobeheersing worden deze risico's strategisch afgedekt, waarbij de mate van afdekking afhangt van de specifieke eigenschappen van het risico ten aanzien van verplichtingen en dekkingsgraad en de mogelijkheden om de afdekking efficiënt en beheerst uit te voeren.

6. Individuele beleggingscategorieën moeten voldoende omvang hebben om een materiële bijdrage te kunnen leveren aan de portefeuille en om de toename van complexiteit van de portefeuille te kunnen verantwoorden

7. Passief beheer

Er bestaan inefficiënties in financiële markten, maar het is onzeker of het pensioenfonds hier de voordelen van kan realiseren. Dit komt door de hogere kosten en de twijfel of strategieën die hierop inspelen houdbaar zijn voor de langere termijn. Om deze reden is passief beleggen het uitgangspunt.

8. Maatschappelijk verantwoord beleggen loont

De wereld en daarmee het pensioenfonds is gebaat bij een samenleving, waarin met respect wordt omgegaan met mens en milieu en waarin voldoende aandacht wordt gegeven aan het goed besturen van ondernemingen en andere instituties. Het pensioenfonds is ervan overtuigd dat verantwoord beleggen bijdraagt aan verantwoorde, stabiele en goede beleggingsresultaten en dat het tevens uitdrukking geeft aan de maatschappelijke betrokkenheid van het pensioenfonds.

9. Uitbesteding van delen van het beleggingsproces is noodzakelijk om voor elk onderdeel in het proces de gepaste kennis en expertise in huis te halen

10. Kostenbewustzijn is essentieel bij het inrichten van een beleggingsportefeuille. Verwachte opbrengsten zijn onzeker, maar kosten merendeels niet

Risicohouding

De risicohouding van het pensioenfonds voldoet aan de prudent person regel en komt tot uitdrukking in de door het pensioenfonds gekozen grenzen in het kader van de haalbaarheidstoets. Voor de korte termijn vertaalt dit zich in de hoogte van het vereist eigen vermogen en de bijbehorende bandbreedte.

Voor toepassing binnen de in 2020 uitgevoerde ALM-studie zijn de volgende kritische grenzen gedefinieerd:

- Dekkingsgraad: 104,3%.
- VEV-bandbreedte: 119,0% - 125,0%.
- Toeslagrealisatie: min 30%, jaarlijkse kortingskans: maximaal 8%, omvang korting: maximaal 10%, omvang korting (1e percentiel): 45%.

Voor toepassing binnen de haalbaarheidstoets zijn de volgende grenzen gedefinieerd:

- Ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat startend vanuit het vereiste vermogen: 100%.
- Ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat startend vanuit de feitelijke financiële positie: 90%.
- Maximale afwijking bij slechtweerscenario: 50%.

Als de pijngrenzen worden overschreden treedt het pensioenfondsbestuur in overleg met cao partijen.

Risicohouding korte termijn (tot 3 jaar)

De mate waarin beleggingsrisico's worden gelopen komt terug in het vereiste eigen vermogen (VEV), zijnde de omvang van het eigen vermogen waarover een pensioenfonds, gegeven een bepaald risicoprofiel, zou moeten beschikken. Op basis van de uitgangssituatie van 1 januari 2015 is de risicohouding op korte termijn geformuleerd als een bandbreedte voor het strategische VEV ter grootte van 119,0% - 125,0%. Zodra het strategische VEV buiten deze bandbreedte komt, of dreigt te komen, wordt het risicoprofiel van het pensioenfonds, in overleg met cao partijen heroverwogen. Daarnaast wordt gekeken naar het feitelijke VEV, welke binnen dezelfde bandbreedte van +/- 3% om het strategische VEV moet bewegen. Zodra het feitelijke VEV buiten deze bandbreedtes treedt dan wordt dit besproken met de uitvoerend bestuurders en vervolgens in het bestuur.

Het pensioenfonds brengt op basis van het VEV de financiële risico's in kaart met behulp van de voor het VEV voorgeschreven wegingsmethode. Hieruit blijkt dat het renterisico en marktrisico's de belangrijkste risico's voor het pensioenfonds zijn. Het renterisico wordt deels afgedekt (60%) evenals het valutarisico. Het marktrisico wordt voor zover mogelijk beperkt door voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille aan te brengen.

Strategisch beleggingsbeleid en doorvertaling

Het strategisch beleggingsbeleid wordt ten minste iedere drie jaar geëvalueerd en gedocumenteerd. Het strategisch beleggingsbeleid is tot stand gekomen op basis van de in 2020 uitgevoerde ALM-studie met als input de doelstellingen en ambitie, de Investment Beliefs ten aanzien van risicobronnen, de evaluatie van beleggingscategorieën, de risicohouding van het pensioenfonds en de verwachte rendementen.

De voornaamste uitkomsten van deze ALM-studie zijn:

- Het handhaven van de bestaande match/return-verdeling (35/65%) en niveau van de renteafdekking (60%).
- Het verhogen van de allocatie naar particuliere hypotheeklen ten laste van het volledig afbouwen van de grondstoffen-allocatie.
- Het volledig afbouwen van de allocatie naar beursgenoteerd vastgoed ten gunste van de andere beleggingscategorieën in de returnportefeuille.

Het beleggingsplan betreft een jaarlijkse vertaling hiervan met concrete en gedetailleerde normgewichten en bandbreedtes per beleggingscategorie.

Implementatie & uitbesteding vloeit voort uit het beleggingsplan. Er zijn afspraken gemaakt met de fiduciair manager en de vermogensbeheerders via Investment Management Agreements (IMA's) en SLA's. Ten behoeve van de monitoring worden diverse rapportages ontvangen van de relevante partijen. Op een aantal specifieke onderdelen is beleid geformuleerd, namelijk over manager selectie en monitoring, tegenpartijen en securities lending.

4.3.3 Kosten uitvoering pensioenbeheer

De kosten pensioenbeheer worden gerapporteerd in euro per deelnemer. Het aantal deelnemers is het totaal van het aantal actieve deelnemers en gepensioneerden ultimo 2020. De bedragen in paragraaf 4.3.3 zijn in duizenden euro's.

De pensioenuitvoeringskosten (incl. projectkosten) bedragen voor 2020: € 4.176 (2019: € 4.190). Omgerekend naar kosten per deelnemer is dit voor 2020 € 146,93 (2019: € 155,82).

De kosten pensioenbeheer bestaan uit de volgende componenten:

- Kosten deelnemer.
- Kosten werkgever.
- Kosten bestuur en financieel beheer.
- Kosten projecten.

De kosten deelnemer hebben betrekking op alle werkzaamheden die de administratie van het pensioenfonds verricht om de pensioenaanspraken te administreren, de uitkeringen van de pensioengerechtigden te verzorgen en alle deelnemers en pensioengerechtigden te informeren. Te denken valt hierbij aan het verwerken van waardeoverdrachten, het afkopen van kleine pensioenen, het toekennen van pensioenen en de communicatie met alle doelgroepen (helpdesk, website, pensioenplanner, nieuwsbrief, Uniform Pensioenoverzicht, pensioen 1-2-3, enzovoorts).

De kosten werkgever hebben betrekking op alle activiteiten die voortvloeien uit het beheer van het bestand van aangesloten werkgevers, de aanlevering en verwerking van de werknemersgegevens, het opleggen en innen van de pensioenpremies en het onderhouden van de contacten met die werkgevers.

De kosten bestuur en financieel beheer hebben betrekking op de bestuurlijke kosten (bestuur, verantwoordingsorgaan en auditcommissie), het voeren van het secretariaat, het opstellen van het jaarverslag en het samenstellen van financiële rapportages, de kosten van het wettelijk toezicht (DNB, AFM) en de advies- en controlekosten (actuaris, accountant, aan derden uitbestede activiteiten).

In 2020 zijn geen kosten gemaakt voor projecten.

Het bestuur heeft conform de Aanbevelingen uitvoeringskosten (De Pensioenfederatie) beoordeeld of de pensioenbeheerkosten passend zijn in relatie tot het serviceniveau, complexiteit van het pensioenfonds en de pensioenregelingen, de communicatiestrategie van het pensioenfonds en de waardeoverdrachten. Het bestuur oordeelt dat dit het geval is, waarbij het bestuur over 2020 een eigen vergelijking heeft gehanteerd. Het bestuur heeft in 2020 een benchmarkvergelijking via het instituut IBI in gang gezet. De resultaten daarvan worden in 2021 in het bestuur behandeld. Hiervan zal verslag worden gedaan via het bestuursverslag over het jaar 2021.

In de volgende tabel is een specificatie opgenomen van de kosten pensioenbeheer die het pensioenfonds in het verslagjaar heeft gemaakt. Tevens worden ter vergelijking de kosten van 2019 weergegeven.

	Bedrag 2020	Bedrag 2019
Kosten werknemer		
Administratie, communicatie en uitvoering	2.320	2.306
Kosten werkgever		
Administratie, communicatie en uitvoering	244	230
Kosten bestuur en financieel beheer		
Ondersteuning en financiële administratie	748	769
Toezichtkosten		
DNB	119	105
AFM	1	16
Verantwoordingsorgaan	27	22
Advies- en controlekosten		
Actuaris	171	267
Accountant en compliance	70	68
Pensioenfederatie	33	32
Kosten bestuur en vergaderingen	265	269
Diverse adviseurs	95	64
Overige kosten	81	42
Projectkosten	-	-
Totaal pensioenuitvoeringskosten incl. projectkosten	4.176	4.190
Totaal pensioenuitvoeringskosten excl. projectkosten	4.176	4.190
Toerekening algemene kosten aan kosten vermogensbeheer		
Kosten accountant/adviseur	125	95
Kosten bestuursondersteuning	200	202
Kosten bestuur	292	291
Overige kosten	76	77
Totaal toegerekend aan kosten vermogensbeheer	692	665
Totaal pensioenbeheerskosten in de jaarrekening	4.868	4.855

Actieve deelnemers	23.768	22.766
Pensioengerechtigden	4.654	4.128
Totaal	28.422	26.894
Pensioenbeheerskosten incl. projectkosten in euro per deelnemer	146,93	155,82
Pensioenbeheerskosten excl. projectkosten in euro per deelnemer	146,93	155,82

4.3.4 Kosten uitvoering vermogensbeheer

Kosten vermogensbeheer

Het inzicht in en de beheersing van kosten van vermogensbeheer in de pensioensector heeft grote aandacht gekregen. Het beleid is gericht op het verhogen van inzicht, om de kosten nog beter te kunnen beheersen en te reduceren, met behoud van rendement. Het pensioenfonds volgt in de presentatie van de kosten van vermogensbeheer de "Aanbevelingen uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie" zoals gepubliceerd in november 2011 en de "Nadere uitwerking kosten vermogensbeheer herziene versie met aanvullingen van de Pensioenfederatie" zoals gepubliceerd in februari 2016.

Het bestuur heeft conform de "Aanbevelingen uitvoeringskosten (De Pensioenfederatie)" beoordeeld of de vermogensbeheerkosten in relatie tot de assetallocatie en de benchmarkkosten en het rendement op lange termijn en het benchmarkrendement passend zijn. Het bestuur oordeelt dat dit het geval is, waarbij het bestuur een eigen vergelijking heeft gehanteerd.

Toelichting bij de wijziging in kosten(structuur) van 2020 ten opzichte van 2019

Op totaalniveau zijn de kosten ruim 15% gedaald terwijl de portefeuille juist in waarde is gestegen.

Hieronder is een toelichting per categorie opgenomen:

- De beheerkosten en transactiekosten voor vastgoed zijn in 2020 fors gedaald. Dit wordt vooral verklaard vanwege de verdere afbouw van de Vastgoedportefeuille bij SAREF. Ook liggen de performancekosten iets lager dan vorig jaar.
 - De beheerkosten voor aandelen zijn in lijn met de ontwikkeling van de portefeuille. De transactiekosten zijn gedaald vooral doordat er vorig jaar meer geherbalanceerd moest worden vanwege de fors gestegen aandelenkoersen.
 - De kosten voor alternatieve beleggingen zijn in 2020 gestegen vooral vanwege de goede prestaties van de managers.
 - De beheerkosten voor vastrentende waarden zijn licht gestegen maar vooral de fors gedaalde transactiekosten vallen op. De transactiekosten zijn fors gedaald ten opzichte van 2019 omdat er toen een high yield transitie had plaatsgevonden. Dit eenmalig effect uit 2019 zit er dit jaar niet in.
 - De beheerkosten voor grondstoffen zijn in lijn met de portefeuille licht gestegen. Vanwege de volatiele grondstoffenmarkt in 2020 zijn de transactiekosten hoger dan in 2019.
 - De post "Overige beleggingen" betreffen de kosten van de PGGM Treasurydesk.
 - Als transactiekosten zijn opgenomen de kosten voor aankoop van beleggingen door het pensioenfonds (zoals acquisitiekosten, in- en uitstapvergoedingen van beleggingsfondsen of bijvoorbeeld aandelen in een discretionair mandaat). Aan- en verkoopkosten zijn de directe aan- en verkoopkosten van beleggingstitels binnen een beleggingsfonds (waarbij eventuele in- en uitstapvergoedingen worden verrekend). Voor de mandaten bij BMO (waaronder rente en valuta overlay) en SSGA zijn alle transactiekosten als transactiekosten verantwoord. Voor de beleggingsfondsen bij PGGM, NN IP en BlackRock zijn de transactiekosten binnen de beleggingsfondsen als aan- en verkoopkosten verantwoord.
- Conform de aanbeveling Pensioenfederatie wordt voor alle categorieën waarbij in een fonds wordt belegd een volledige look through van transactiekosten toegepast. Bij look through is een correctie gemaakt voor de in- en uitstapvergoedingen bij beleggingsfondsen, door het pro rata deel van deze opbrengsten te verdisconteren met de in- en uitstapvergoedingen die door het pensioenfonds zijn betaald. Daarnaast is het pro rata deel van de transactiekosten in een beleggingsfonds aan het pensioenfonds toegerekend.
- De kosten vermogensbeheer pensioenfonds en bestuursondersteuning & de advieskosten waren in 2020 hoger dan in 2019 door indexering van de tarieven.
 - De kosten voor fiduciair beheer waren in 2020 licht hoger dan in 2019 door indexering van het tarief.

- De post bewaarloon en overige kosten bevat kosten voor aanvullende dienstverlening (zoals rapportages, compliance monitoring, bankdiensten, belastingterugvordering) door CACEIS. De kosten van CACEIS zijn iets gedaald vanwege het minder aantal transacties. Verder zijn onder overige kosten de aanvullende kosten opgenomen van het Euro Liquidity Funds van BMO en van het beleggingsfonds voor grondstoffen van NN IP (zoals AIFMD depository kosten, belastingen en accountant). Deze kosten zijn ongeveer gelijk gebleven.
- In 2020 zijn de totale kosten van het vermogensbeheer € 7.868 wat gesplitst kan worden in € 6.419 beheerkosten (inclusief de performance gerelateerde kosten) en € 1.448 aan transactiekosten.
- Met een gemiddeld belegd vermogen over 2020 van € 2.193.885 komen de totale kosten vermogensbeheer uit op 0,36% (2019: 0,49%), waarvan 0,29% beheerkosten (2019: 0,33%) en 0,07% transactiekosten (2019: 0,16%) van het gemiddeld belegd vermogen.

Transactiekosten					
2020	Beheer- kosten	Performance gerelateerde kosten	Transactiekosten excl. aan- verkoopkosten	Aan- en verkoopkosten	Totaal
Kosten per beleggingscategorie					
Vastgoed	804	248	29	20	1.101
Aandelen	382	0	0	114	495
Alternatieve beleggingen	422	128	112	-7	655
Vastrentende waarden	598	0	166	181	945
Hedgefonds	0	0	0	0	0
Commodities	102	0	0	192	294
Overige beleggingen	1	0	0	0	3
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl. overlay	2.309	376	307	501	3.493
Kosten overlay beleggingen	-	-	640	-	640
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	2.309	376	947	501	4.133
Overige vermogensbeheerkosten					
Kosten vermogensbeheer pensioenfondsen en bestuursond.	692				692
Fiduciair beheer	2.016				2.016
Bewaarloon	90				90
Advieskosten vermogensbeheer	133				133
Overige kosten	803				803
Totaal overige vermogensbeheerkosten	3.734				3.734
Totaal kosten vermogensbeheer	6.043				7.868

Transactiekosten					
2019	Beheer- kosten	Performance gerelateerde kosten	Transactiekosten excl. aan- verkoopkosten	Aan- en verkoopkosten	Totaal
Kosten per beleggingscategorie					
Vastgoed	1.229	396	42	260	1.928
Aandelen	311	0	0	251	561
Alternatieve beleggingen	428	355	168	-68	883
Vastrentende waarden	532	0	141	1.108	1.781
Hedgefonds	0	0	0	0	0
Commodities	86	0	0	114	200
Overige beleggingen	4	0	0	0	4
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl. overlay	2.590	752	350	1.666	5.357
Kosten overlay beleggingen	-	-	289	-	289
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	2.590	752	639	1.666	5.646
Overige vermogensbeheerkosten					
Kosten vermogensbeheer pensioenfondsen en bestuursond.	665				665
Fiduciair beheer	1.933				1.933
Bewaarloon	108				108
Advieskosten vermogensbeheer	129				129
Overige kosten	807				807
Totaal overige vermogensbeheerkosten	3.642				3.642
Totaal kosten vermogensbeheer	6.232				9.288

4.3.5 Incidentenregeling

In 2020 heeft zich tweemaal een datalek met een lage impact voorgedaan, eenmaal bij CAOP, de organisatie die huisvesting en bedrijfsmatige ondersteuning verzorgt voor het Sociaal Fonds Particuliere Beveiliging, en eenmaal bij TKP Pensioenen. De gevolgen zijn gecorrigeerd en de incidenten zijn geregistreerd in het datalekregister. De functionaris gegevensbescherming heeft gerapporteerd dat deze incidenten voldoende zorgvuldig zijn afgehandeld conform de procedure datalekken.

4.3.6 Klachten

Aantal klachten en geschillen	2020	2019
Aantallen klachten	26	13
Aantallen geschillen	0	0

Klachten

In 2020 zijn 3 bezwaren op nota's en 23 klachten ontvangen en afgehandeld. Van het totaal aantal klachten op bezwaren dat is ontvangen in 2020, zijn er negen afkomstig van deelnemers en zeventien van werkgevers.

Ten opzichte van de jaren vóór 2020 kan een klacht ook telefonisch worden ingediend. Dit heeft mogelijk drempelverlagend gewerkt om een klacht in te dienen.

Klachten	Aantallen:	
Klachten in behandeling 1 januari 2020:	1	
Ingediende klachten:	26	
Waarvan behandeld als klacht		23
Waarvan normaal in behandeling genomen door pensioenfonds		26
Waarvan behandeld door de Ombudsman Pensioenen		0
Afgehandeld in 2020:	26	
In behandeling 31 december 2020:	1	

Geschillen

In 2020 zijn er geen geschillen voorgekomen. Dit is de reden dat hier geen overzicht van is opgenomen.

4.4 Actuariële analyse

Analyse van het resultaat

In de volgende tabel staat een analyse van het actuariële resultaat. Hierbij worden de actuariële uitgangspunten van het pensioenfonds vergeleken met de werkelijke actuariële ontwikkelingen over het verslagjaar. De bedragen kunnen afwijken van de bedragen in de jaarrekening, die boekhoudkundig zijn bepaald.

Bedragen x € 1.000	2020	2019
Resultaat op beleggingen	303.716	434.199
Resultaat op wijziging RTS	-331.475	-323.242
Resultaat op premie	829	3.672
Resultaat op waardeoverdrachten	526	-96
Resultaat op kosten	3	32
Resultaat op uitkeringen	-221	-48
Resultaat op kanssystemen	5.210	6.336
Resultaat op overige (incidentele) mutaties technische voorzieningen	50.705	29.376
Resultaat op andere oorzaken	-253	357
Totaal saldo van baten en lasten	29.040	150.586

Beleggingen

Onder beleggingsrendementen worden verstaan:

- Alle directe en indirecte beleggingsopbrengsten inclusief kosten van het vermogensbeheer.
- De rentelasten over vreemd vermogen, achtergestelde leningen en rekening courantverhoudingen met andere partijen.
- De benodigde interesttoevoeging aan de technische voorzieningen. Deze wordt vastgesteld aan de hand van de eerstejaars spot rate uit de door DNB gepubliceerde RTS per jaareinde van het vorige verslagjaar.

Het resultaat op beleggingen in het boekjaar bedraagt € 303.716. Dit bedrag bestaat uit het behaalde beleggingsresultaat (€ 297.568) en benodigde interest (€ 6.148). Het rendement op de beleggingen draagt in 2020 derhalve positief bij aan de dekkingsgraad.

Wijziging rentetermijnstructuur (RTS)

De negatieve mutatie van € 331.475 van de technische voorzieningen voor risico pensioenfonds door de wijziging RTS in het boekjaar, betreft de mutatie als gevolg van het verschil tussen de forward RTS-curve (inclusief UFR) vanuit de curve ultimo 2019 en de nieuwe RTS-curve (inclusief UFR) per einde van het verslagjaar.

De gedaalde rente zorgt voor een stijging van de technische voorziening. Dit levert een negatieve bijdrage aan het resultaat in het boekjaar.

Premie

Het resultaat op premie wordt vastgesteld door de totaal ontvangen premie af te zetten tegen de actuariële benodigde premie.

Om het resultaat op premie correct vast te stellen wordt de saldering van alle baten en lasten in verband met premie afgezet tegen de mutatie van de technische voorzieningen als gevolg van inkoop van aanspraken.

De lasten in verband met premie bestaan uit de volgende onderdelen:

- Het deel van de ontvangen premie dat bestemd is voor dekking van de directe uitvoeringskosten in het verslagjaar.
- Het deel van de ontvangen premie dat bestemd is voor dekking van de toekomstige uitvoeringskosten horend bij de inkoop van nieuwe pensioenaanspraken in het verslagjaar.

De mutatie van de TV in verband met premie bestaat uit de volgende onderdelen:

- De inkoop van nieuwe aanspraken, exclusief opslag voor toekomstige uitvoeringskosten.
- De overlijdensrisicokoopsom voor nog niet gefinancierd verzekerd nabestaandenpensioen.
- De risicokoopsom voor arbeidsongeschiktheid.

Het resultaat op premie bedraagt € 829.

Kanssystemen

Aan het vaststellen van de technische voorzieningen liggen kanssystemen ten grondslag. De belangrijkste zijn sterfte en arbeidsongeschiktheid.

Toeslagverlening

Het bestuur heeft op basis van de financiële positie besloten om per 1 januari 2021 geen toeslag te verlenen.

Overige (incidentele) mutaties technische voorzieningen

Een aanpassing van de actuariële grondslagen of methoden in het verslagjaar leidt tot nieuwe eisen ten aanzien van de prudentie van de grondslagen. Indien grondslagen wijzigen wordt dit resultaat hier vermeld.

Ultimo 2021 is overgegaan van de AG-Prognosetafel 2018 naar de nieuwe AG-Prognosetafel 2020. Dit leidt tot een verlaging van de voorziening pensioenverplichtingen van € 52.451. Daarnaast zijn ook de correctiefactoren op de sterftetekansen geactualiseerd naar het Ervaringssterftemodel 2020 van WillisTowers Watson. Dit heeft tot een verhoging van de voorziening pensioenverplichting geleid van € 4.681. Per saldo geeft dit een positief resultaat van € 47.770

Tenslotte is het opbouwpercentage verlaagd van 1,49% naar 1,36% wat ertoe leidt dat de premievrije toekomstige opbouw voor arbeidsongeschikten wordt verlaagd. Deze wijziging van de regeling heeft een winst voor het pensioenfonds van € 2.935 opgeleverd.

Andere oorzaken

Dit zijn overige actuariële resultaten die ontstaan doordat de feitelijke uitkomsten afwijken van hetgeen actuarieel verondersteld is. Deze resultaten zijn niet toe te wijzen aan één van de eerdergenoemde categorieën.

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie bestaat uit een actuariel benodigde premie voor de pensioenopbouw en de risicodekkingen voor overlijden en arbeidsongeschiktheid, een solvabiliteitsopslag, de opslag voor uitvoeringskosten en de opslag voor toeslagverlening en reservetekort.

De kostendekkende premie is berekend op basis van de rentetermijnstructuur per 31 december 2019. De gedempte kostendekkende premie is gebaseerd op het gemiddelde van 60 gepubliceerde rentetermijnstructuren (voor 2020: 31 oktober 2014 t/m 30 september 2019).

Voor de toetsing van de premie is de vooraf bepaalde (ex ante) gedempte kostendekkende premie gehanteerd. In de volgende tabel is een overzicht opgenomen van de kostendekkende premie, de ex ante en de ex post gedempte premie en de feitelijke premie.

Premiecomponent	Kosten-dekkende premie	Gedempte Premie (ex post)	Gedempte Premie (ex ante)	Feitelijke Premie (ex post)
Inkoop onvoorwaardelijke opbouw	60.440	24.334	22.101	
Risicopremie overlijden	1.667	941	979	
Risicopremie arbeidsongeschiktheid	4.400	1.772	1.616	
Opslag toekomstige uitvoeringskosten	2.418	973	889	
Opslag uitvoeringskosten	4.287	4.287	4.367	
Solvabiliteitsopslag	15.025	6.109	5.578	
Premie voorwaardelijke onderdelen	0	12.946	11.939	
Ontvangen premie				76.742
Afrekening vorig jaar				223
Totale premie	88.237	51.362	47.469	76.965

De premie voor 2020 wordt getoetst aan de hand van de voorschriften van het FTK en wel op basis van de ex ante berekende premies. Het uitgangspunt is dat de verwachte (ex ante) feitelijke premie (de beschikbare premie) van € 70.228, minimaal gelijk is aan de ex ante gedempte kostendekkende premie (de benodigde premie) van € 47.469. Op basis van deze ex ante opstelling is de premie kostendekkend.

De in het boekjaar ontvangen premie bedraagt € 76.965. Hiervan heeft € 223 betrekking op pensioenopbouw over voorgaande boekjaren. De feitelijke premie bedraagt hierdoor € 76.742.

Achteraf (ex post) bekeken bedraagt de gedempte kostendekkende premie € 51.362 en de feitelijke premie (exclusief de premie voorgaande boekjaren) € 76.742. Ook op basis van de achteraf berekende bedragen is de feitelijke premie dus kostendekkend.

De verschillen tussen zowel de ex post feitelijke premie en de ex ante verwachte premie en de ex post gedempte kostendekkende premie en de ex ante gedempte kostendekkende premie worden verklaard door mutaties in het deelnemersbestand van het pensioenfonds.

5 Risicoverslaglegging

Het pensioenfonds beschikt over een risicomanagementbeleid. Hierin is op hoofdlijnen beschreven hoe het pensioenfonds risico's beheerst en welke kaders hiervoor bij het pensioenfonds en bij alle uitbestedingspartners worden gehanteerd. In het beleid zijn de uitgangspunten opgenomen en wordt beschreven op welke wijze het pensioenfonds invulling geeft aan de risico-governance en aan het risicomanagementraamwerk.

5.1 Governance

Het pensioenfonds werkt volgens het '3-lines of defence model', een methode binnen het risicomanagement die er aan bijdraagt dat de belangrijkste risico's goed beheerst worden zodat de organisatie in control is. De governancestructuur van het pensioenfonds is zodanig ingericht dat de onafhankelijkheid van de tweede lijn respectievelijk derde lijn ten opzichte van de eerste respectievelijk eerste en tweede lijn is gewaarborgd. Dit wordt onderstaand nader toegelicht.

In de risico-governance is het uitvoerend bestuur eerste lijn verantwoordelijk. Vanuit die verantwoordelijkheid bestaat de rol van het uitvoerende bestuur uit:

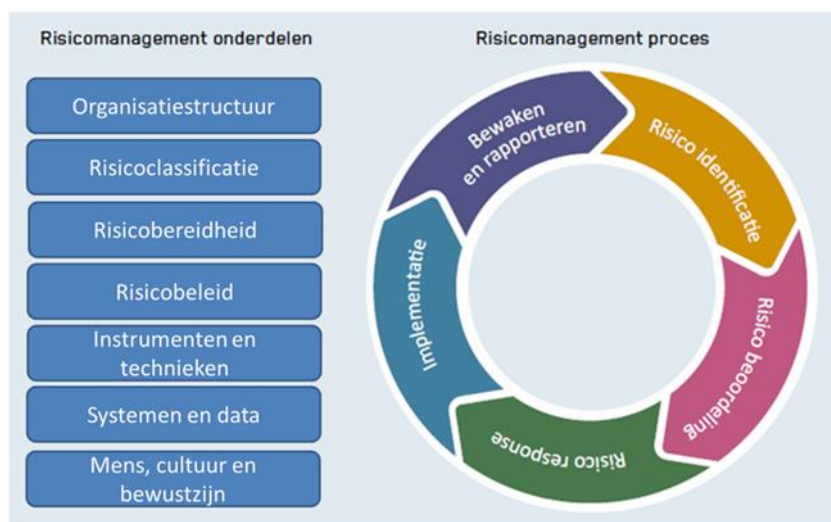
- Implementeren in de dagelijkse bedrijfsvoering en de prioritering van het management van het integraal risicomanagementraamwerk.
- Uitvoeren van het risicomanagementproces bestaande uit het identificeren en beoordelen van risico's, het vaststellen en implementeren van risicobeheersmaatregelen en bewaken en rapporteren van de risico's en de genomen beheersmaatregelen, rekening houdend met de uniformiteit waaronder de risicobereidheid.
- Rapporteren aan zowel het bestuur als andere interne en externe belanghebbenden over de risico's waaraan het pensioenfonds is blootgesteld.
- Waarborgen van risicobewustzijn, integriteit, ethisch gedrag en het verkondigen van het belang van risicomanagement.

De sleutelfunctiehouder risicobeheer is tweede lijn verantwoordelijk en ondersteunt het bestuur bij de vaststelling of alle risico's afdoende worden beheerst en geeft gevraagd en ongevraagd zijn risico-opinie ten aanzien van door het bestuur te nemen besluiten. Dat blijkt uit het periodiek vaststellen of de diverse risicorapportages zijn ontvangen, zijn behandeld en of hiervan een zichtbare beoordeling is geweest (is vastgelegd). De sleutelfunctiehouder risicobeheer stelt op kwartaalbasis een eigen risicorapportage op met daarin onder meer zijn eigen oordeel over risicobeheersing van het pensioenfonds.

Andere tweede lijnfuncties zijn de sleutelfunctiehouder actuariael, de compliance officer en de functionaris gegevensbescherming.

De sleutelfunctiehouder interne audit is derde lijn verantwoordelijk. Hij/zij ondersteunt en adviseert de eerste en tweede lijn en bewaakt of de eerste en tweede lijn hun verantwoordelijkheden ook daadwerkelijk nemen.

5.2 Risicomanagementraamwerk

Risicomanagementonderdelen

Het raamwerk bestaat uit zeven risicomanagementonderdelen:

1. Het risicobeheer is doeltreffend en goed geïntegreerd in de organisatiestructuur en de besluitvormingsprocessen.
2. Het pensioenfonds stelt strategieën, processen en rapportageprocedures vast die noodzakelijk zijn voor het regelmatig onderkennen, meten, bewaken en beheren van de risico's en het rapporteren hierover.
3. Het pensioenfonds heeft haar risicobereidheid gedefinieerd en heeft daaraan meetbare prestatie-indicatoren gekoppeld.
4. Het pensioenfonds draagt zorg voor de uitvoering van het beleid, evalueert het beleid ten minste driejaarlijks en past het beleid bij belangrijke wijzigingen onverwijld aan.
5. Het pensioenfonds heeft de instrumenten en technieken benoemd ter concrete en praktische ondersteuning van de uitvoering van het risicoproces.
6. Het pensioenfonds beschikt over systemen en data voor het vastleggen, opslaan en analyseren van kwantitatieve en kwalitatieve risicodata.
7. Het pensioenfonds besteedt aandacht aan mensen, cultuur en bewustzijn als essentieel onderdeel van adequaat risicomanagement.

Risicomanagementproces

Voor het borgen van kwaliteit wordt gewerkt met een cyclus voor het beheer van de verschillende onderdelen van het raamwerk. Voor een eenduidige benadering van de beheersing van risico's binnen het pensioenfonds is daartoe een risicomanagementproces gedefinieerd, bestaande uit de volgende onderdelen:

- Risico-identificatie: het op basis van de strategie en doelstellingen identificeren van de potentiële risico's die de realisatie van de strategie en doelstellingen kunnen belemmeren.
- Risicobeoordeling: het analyseren, beoordelen en mogelijk kwantificeren van de (oorzaken van de) risico's.
- Risicoresponse: het bepalen van de maatregelen om met het risico om te gaan, waarbij opties zijn:
 - risicovermijding (stoppen met activiteiten);
 - risico-acceptatie (geen maatregelen);
 - risicobeheersing (beheersingsmaatregelen / controls); of
 - risico delen (herverzekerden).
- Implementatie: het daadwerkelijk inrichten, implementeren en verankeren van de maatregelen.
- Bewaken & rapporteren: het gedurende het gehele risicomanagementproces bewaken en verantwoording afleggen over de kwaliteit en voortgang.

Eigenrisicobeoordeling

Een wezenlijk onderdeel van het risicomanagementraamwerk is de eigenrisicobeoordeling (ERB). De ERB is een instrument voor het pensioenfonds om inzicht te krijgen in de samenhang tussen de strategie, de materiële risico's die het pensioenfonds kunnen bedreigen, de mogelijke gevolgen hiervan voor de financiële positie van het pensioenfonds en de pensioenaanspraken en pensioenrechten. De ERB geeft inzicht in de effectiviteit van het risicobeheer inclusief de (feitelijke) beheersmaatregelen. Dit inzicht is van essentieel belang voor de vormgeving van het risicobeheer van het pensioenfonds. Het pensioenfonds voert tenminste driejaarlijks een reguliere ERB uit. Deze frequentie is geënt op de (strategische) beleidscyclus van het pensioenfonds, zodat de ERB een onderbouwing is voor strategische beleidsbesluiten. Daarnaast zijn er twee soorten omstandigheden die om een tussentijdse actualisatie van (een deel van) de ERB vragen:

- a. Een significante wijziging in het risicoprofiel (bijvoorbeeld een significante wijziging in de risicohouding).
- b. Een strategisch besluit met een materiële impact op het risicoprofiel.

In 2019 heeft het bestuur een eerste ERB uitgevoerd als onderdeel van het strategische besluit om over te gaan tot opdrachtaanvaarding van de per 1 januari 2020 te wijzigen pensioenregeling naar een pensioenregeling met de CDC-karakter. Daarnaast heeft het bestuur in 2020 een aantal strategische risico's en bijbehorende strategische doelen geformuleerd. Deze strategische risico's zijn in 2020 definitief vastgesteld en vormen daarmee een wezenlijk onderdeel van de ERB die in de decembervergadering van het bestuur is vastgesteld.

IRM-jaarplan

In het IRM-jaarplan worden de thema's vastgelegd en ingepland, waarbij expliciet aandacht zal worden besteed aan de daarmee gepaard gaande risico's. De belangrijkste risico-gerelateerde thema's in 2020 waren:

- Afronding DNB Beleggingsonderzoek.
- Financiële positie pensioenfonds en voorbereiding op mogelijke kortingen.
- In kaart brengen van de mogelijke gevolgen van Brexit voor het beleggingsbeleid om hierop zo goed mogelijk te kunnen anticiperen.
- Monitoren integrale digitale transformatie TKP.
- Cyberrisico's en datakwaliteit in een digitaliserende omgeving.
- Pensioenakkoord.
- Uitbestedingsrisico vermogensbeheer.
- Handhaving verplichtstelling.
- Het risico met betrekking tot Personeel in verband met de bezetting van fondsorganen.

Daarnaast zijn in 2020 de analyses van het kredietrisico, het operationeel risico- en het juridisch risico integraal herijkt.

In 2021 zal het bestuur nadere risico-gerelateerde aandacht geven aan de structurele gevolgen voor financiële, operationele en uitbestedingsrisico's van de pandemie veroorzaakt door COVID-19, de mogelijke risico's die gepaard gaan met de introductie van het Pensioenakkoord, onderzoek naar de toegevoegde waarde van een integraal LDI-mandaat en nieuwe asset-classes, ondersteuning van de financiële zelfredzaamheid van werknemers/deelnemers, cyberrisico en datakwaliteit, de zelfevaluatie en geschiktheid en competentiemeting van het bestuur alsmede de evaluatie van de samenwerking tussen bestuur en overige fondsorganen.

In 2021 zijn integrale herijkingen gepland van het verzekeringstechnisch risico, het omgevingsrisico, het uitbestedingsrisico en het integriteit risico.

5.3 Risicobeoordeling

Voor het identificeren van risico's zijn de door DNB gedefinieerde FIRM-risicocategorieën als uitgangspunt gebruikt. Het pensioenfonds onderscheidt de volgende hoofdrisico-categorieën:

- Matching-/renterisico.
- Marktrisico.
- Kredietrisico.
- Verzekeringstechnisch risico.
- Omgevingsrisico.
- Operationeel risico.
- Uitbestedingsrisico.
- IT-risico.
- Integriteitrisico.
- Juridisch risico.

De eerste vier categorieën zijn financieel van aard, de overige zijn niet-financieel. De hoofdcategorieën zijn verder onder te verdelen naar deelrisico's.

Risico's worden kwantitatief en kwalitatief (aan de hand van vooraf in het risicomanagementbeleid vastgestelde referentieschalen) beoordeeld op basis van de waarschijnlijkheid van het optreden van het risico (kans) en de impact daarvan op het behalen van de doelstellingen.

De analyse van de financiële risico's is gemaakt op basis van UFR. Indien deze op basis van markttrente wordt gemaakt, zouden de risico's groter zijn. Bovendien zijn de analyses gemaakt op geïsoleerde risico's waarbij in samenhang het cumulatieve risico nog aanzienlijk is.

Bij de risicoanalyse wordt onderscheid gemaakt tussen het bruto risico, het netto risico en de risicotolerantie (als weergave van de risicobereidheid).

Het bruto risico is het risico zonder rekening te houden met eventuele beheersmaatregelen die het bestuur treft om de waarschijnlijkheid en/of impact te beperken. Het bruto risico is afhankelijk van de context waarbinnen het pensioenfonds opereert en de doelstellingen. Het netto risico is het risico dat overblijft nadat is gereageerd op de bruto risico's. Indien het netto risico vanuit de risicobereidheid (nog) niet acceptabel is, worden aanvullende acties gedefinieerd om tot de risicotolerantie te komen.

Rente-/matchingrisico

Het renterisico is het risico dat voortvloeit uit:

1. het niet gematcht zijn van activa en passiva (inclusief off-balanceposten) dan wel
2. inkomsten en uitgaven in termen van rentevoet, rente typische looptijden, basisvaluta, liquiditeit typische looptijden en
3. de gevoeligheid voor ontwikkeling in prijspeil.

Het matchingrisico is nader onderverdeeld in rente-, valuta-, liquiditeit- en inflatierisico. Deze risico's zijn met name extern gedreven.

Het strategisch afdekkingsbeleid ten aanzien van de nominale verplichtingen is afhankelijk van de rente. Het afdekkingsbeleid wordt periodiek getoetst aan de hand van een ALM-studie. Het pensioenfonds kiest bewust om een gedeelte van het renterisico, mede gelet op de samenstelling van het deelnemersbestand, niet af te dekken om herstelcapaciteit te behouden. De rente-overlay wordt uitgevoerd door middel van rentederivaten, hoofdzakelijk renteswaps, staatsobligaties en bedrijfsobligaties. Via maand- en kwartaalrapportages wordt door de vermogensbeheerder verantwoording afgelegd over de rentehedge. Aan de orde komen onder meer: hedgeratio, de rentegevoeligheid van de totale verplichtingen, de hedge per bucket en het ex post hedge percentage.

Het valutarisico wordt afgedekt door de exposure naar vreemde valuta van een aantal beleggingscategorieën af te dekken met vooraf vastgelegde afdekkingspercentages. Voor het afdekken van valuta exposure kan gebruik worden gemaakt van instrumenten met een maximale looptijd van 2 jaar: spot-transacties en forwards. Per kwartaal vindt rapportage door de vermogensbeheerder plaats over hedgeratio en norm.

In het kader van Central Clearing wordt op dagbasis de benodigde cash voor derivaten gemonitord en worden de derivatenposities dagelijks direct afgerekend. In de kwartaalrapportage is een liquiditeitstoets in stress per ultimo kwartaal opgenomen.

De beleggingsportefeuille bevat categorieën waarbij bewust wordt gestreefd naar het beperken van het inflatierisico. Het pensioenfonds belegt daarnaast gedeeltelijk in risicovolle beleggingen mede vanuit inflatiematching oogpunt. Het inflatierisico ligt voor een belangrijk deel bij de pensioengerechtigden, gewezen deelnemers en deelnemers via het voorwaardelijke toeslagbeleid van het pensioenfonds. Het bestuur beslist jaarlijks in hoeverre pensioenaanspraken en pensioenrechten worden aangepast.

Per 31 december 2020 bevinden alle netto risico's zich binnen de door het bestuur vastgestelde risicotolerantie.

Marktrisiko

Het marktrisiko is het risico ten gevolge van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten binnen een handelsportefeuille. Voor pensioenfonds geldt dat het marktrisiko alleen betrekking heeft op de niet-rentedragende activa.

Dit risico is nader onderverdeeld in prijsvolatiliteit, marktliquiditeit en concentratie en correlatie. Deze risico's zijn met name extern gedreven.

Het pensioenfonds kiest voor spreiding in de beleggingsportefeuille qua risicoprofiel van de achterliggende beleggingen in relatie tot de verplichtingen van het pensioenfonds. Beleggen in risicovollere producten wordt bewust gedaan in de veronderstelling dat daar een hoger rendement tegenover staat.

Keuzes met betrekking tot de asset allocatie worden gemaakt op basis van een ALM-studie. Er wordt voor elk jaar een beleggingsplan vastgesteld. Voor bestaande categorieën wordt ten minste één keer per drie jaar een investment case behandeld. Eventuele opname van nieuwe categorieën gebeurt eveneens middels een investment case. Opname van een nieuwe beleggingscategorie en herziening of beëindiging van bestaande categorieën worden door het bestuur besloten. Hierbij geldt het principe "discretionair waar het kan" (ook gelet op transparantie) waarbij kosten en proportionaliteit worden meegewogen.

Compliance-statements bevatten een overzicht met eventuele overtredingen op mandaten en/of beleggingsrichtlijnen door de vermogensbeheerders zelf. Daarnaast vindt controle van de beleggingsrichtlijnen plaats door de onafhankelijke beleggingsadministrateur CACEIS.

BMO rapporteert per kwartaal de risico-inschattingen aangaande balansrisico, allocatierisico en concentratierisico. Daarnaast rapporteert BMO per kwartaal over de wijze van uitvoering van de mandaten door de onderliggende managers. Afspraken over spreiding in sectoren en geografische gebieden zijn vastgelegd in de mandaten en worden op maandbasis getoetst door CACEIS.

Derivaten mogen gebruikt worden om op efficiënte wijze een marktpositie in te nemen of af te dekken, maar niet om te speculeren. Het pensioenfonds maakt gebruik van Central Clearing. Om te allen tijde te kunnen voldoen aan hieruit volgende onderpand verplichting is een kredietfaciliteit bij de bewaarder ingericht. Beheer van liquide middelen vindt op dag basis plaats. Per kwartaal wordt hierover gerapporteerd.

In het kader van het prudent person beginsel zorgt het bestuur op advies van de beleggingscommissie voor een beheerste blootstelling aan minder liquide producten. In de jaarlijkse toetsing wordt hieraan door de certificerend actuaire aandacht besteed.

Het bestuur past een maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid (MVB-beleid) toe. Dit beleid bestaat uit engagement, corporate governance en het uitsluiten van ondernemingen van het belegbaar universum. Het verantwoord beleggingsbeleid wordt vormgegeven binnen de geselecteerde beleggingsfondsen en de discretionaire mandaten. Bij de selectie en evaluatie van (externe) beheerders worden duurzaamheidscriteria door de fiduciair meegenomen. (Externe) beheerders moeten ESG-criteria in hun beleggingsbeslissingen meenemen bij (semi-) actieve strategieën. Tot slot wordt van (externe) (semi-) actieve portefeuillebeheerders verwacht dat zij MVB-beleid handhaven en naleven en hierover in hun rapportage verantwoording afleggen. Het pensioenfonds rapporteert over MVB in het jaarverslag, via de website en schenkt er aandacht aan in de nieuwsbrieven.

Per 31 december 2020 bevinden alle netto risico's zich binnen de door het bestuur vastgestelde risicotolerantie.

Kredietrisico

Het risico dat een tegenpartij contractuele of andere overeengekomen verplichtingen (waaronder verstrekte kredieten, leningen, vorderingen, ontvangen garanties) niet nakomt al dan niet als gevolg van het aan beperkingen onderhevig zijn van buitenlandse betalingen.

Dit risico is nader onderverdeeld in default probability en loss given default. Deze risico's zijn met name extern gedreven.

Het pensioenfonds let scherp op kredietwaardigheid en liquiditeit en stuurt op creditratings.

Met betrekking tot onderpand zijn duidelijke afspraken gemaakt en vindt spreiding over meerdere tegenpartijen plaats. Monitoring van het tegenpartijrisico geschiedt dagelijks en de fiduciair heeft de verplichting afwijkende zaken te rapporteren aan het pensioenfonds. Op kwartaalbasis wordt een rapportage geleverd met posities per tegenpartij. Het pensioenfonds heeft kennisgenomen van en maakt gebruik van het beleid van de fiduciair op dit punt.

Het pensioenfonds maakt gebruik van Central Clearing, waarbij het tegenpartijrisico door het Clearing House wordt gedragen. Beheer van liquide middelen vindt op dag basis plaats. Per kwartaal wordt hierover gerapporteerd.

CACEIS treedt als tegenpartij op voor het uitlenen van effecten. Hiertoe zijn specifieke afspraken gemaakt over kwaliteit en spreiding van het onderpand. Naast rapportages van CACEIS zelf zorgt het pensioenfonds op reguliere basis voor controle van die afspraken.

Per 31 december 2020 bevinden alle netto risico's zich binnen de door het bestuur vastgestelde risicotolerantie.

Verzekeringstechnisch risico

Het risico dat uitkeringen (nu dan wel in de toekomst) niet gefinancierd kunnen worden vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten als gevolg van onjuiste en/of onvolledige (technische) aannames en grondslagen bij de ontwikkeling en premiestelling van het product.

Dit risico is nader onderverdeeld in sterfte, arbeidsongeschiktheidsrisico en concentratie en correlatie. Deze risico's zijn met name extern gedreven.

De belangrijkste risico's voor het pensioenfonds zijn de levensverwachting en arbeidsongeschiktheid. Wanneer ontwikkelingen op deze gebieden nopen tot aanpassing van de grondslagen zal het pensioenfonds hiertoe direct overgaan. De adviserend actuaris ondersteunt bij de vaststelling van de actuariële grondslagen.

Jaarlijks doet de waarmede actuaris verslag via een certificeringsrapport over de financiële positie van het pensioenfonds. Het actuariële rapport wordt opgesteld door TKP Pensioen. Op basis hiervan monitort het bestuur het verzekeringstechnisch risico.

Per 31 december 2020 bevinden alle netto risico's zich binnen de door het bestuur vastgestelde risicotolerantie.

Omgevingsrisico

Het omgevingsrisico is het risico als gevolg van buiten de instelling of groep komende veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat.

Dit risico is nader onderverdeeld in concurrentie, afhankelijkheid en reputatie. Deze risico's zijn met name extern gedreven.

Het pensioenfonds volgt ontwikkelingen in de nabije omgeving van het pensioenfonds op de voet. Dit betreft met name ontwikkelingen bij aangesloten werkgevers, media-aandacht voor pensioen in algemene zin en media-aandacht voor het pensioenfonds in het bijzonder. Het pensioenfonds bewaakt in hoeverre wordt voldaan aan het representativiteitscriterium. De beleggingsprestaties van het pensioenfonds worden jaarlijks getoetst met behulp van de Z-score en performancetoets.

Het bestuur beheerst dit risico door een naar haar mening voorzichtig beleid te voeren en flexibel te reageren op ontwikkelingen. Het bestuur bewaakt dat beleidsbeslissingen onafhankelijk en vrij van belangenverstrengeling worden genomen.

Communicatie en engagement zijn belangrijke instrumenten voor het pensioenfonds in de beheersing van het omgevingsrisico. Het pensioenfonds stelt eenmaal per drie jaar een communicatiebeleidsplan op. Vanuit het communicatiebeleidsplan wordt jaarlijks een voorstel voor een jaarplan met een begroting ontwikkeld dat door het bestuur wordt vastgesteld. Het bestuur informeert de aangesloten werkgevers, de deelnemers en de pensioengerechtigden via de website en het jaarverslag over het beleid. Het pensioenfonds heeft bij haar beleggingsbeleid aandacht voor corporate governance en duurzaamheid. Bij het nemen van beleggingsbeslissingen wordt rekening gehouden met ongewenste elementen als wapenproductie, schending van mensenrechten en het bevorderen van strafbare of moreel verwerpelijke gedragingen. Het pensioenfonds onthoudt zich van transacties in dergelijke beleggingsfondsen en/of heeft BMO de opdracht gegeven de dialoog aan te gaan met dergelijke beleggingsfondsen.

Per 31 december 2020 bevinden alle netto risico's zich binnen de door het bestuur vastgestelde risicotolerantie.

Operationeel risico

Een operationeel risico is een risico dat samenhangt met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting of procesuitvoering. Dit risico is nader onderverdeeld in (pre)acceptatie/transactie, verwerking, uitkering / betaling / settlement, informatie, productontwikkeling, kosten en personeel. Deze risico's zijn met name intern gedreven.

De tekenbevoegdheden van het pensioenfonds zijn vastgelegd middels inschrijving bij de Kamer van Koophandel. In de tussen het pensioenfonds en de externe uitvoerders gesloten overeenkomsten zijn afspraken opgenomen over betalingsverkeer en volmachten.

Het bestuur kan haar bevoegdheden delegeren aan één of meer door het bestuur al dan niet uit zijn midden aangewezen portefeuilles, adviseurs of uitbestedingspartners. Deze gedelegeerde bevoegdheden worden echter uitgeoefend onder toezicht en verantwoordelijkheid van het bestuur. De commissie, adviseur of uitbestedingspartner legt voor de uitoefening van haar taken verantwoording af aan het voltallige bestuur. Dit gebeurt aan de hand van de notulen van een commissievergadering en notities danwel presentaties met adviezen voor het bestuur.

Bij het nemen van bestuursbesluiten wordt altijd in ogenschouw genomen of er door het besluit mogelijk sprake is van benadeling van derden. Iedere vergadering toetst het bestuur of agendapunten worden besproken waarbij sprake kan zijn van belangenverstrengeling. Daarnaast wordt iedere bestuursvergadering als apart agendapunt "nevenfuncties/giften" besproken.

Het pensioenfonds kent een verplicht gestelde pensioenregeling voor werkgevers en hun werknemers als omschreven in de verplichtstelling.

Het pensioenfonds voert de door werkgevers en werknemers overeengekomen pensioenregeling uit. De bepalingen liggen vast in het pensioenreglement en het uitvoeringsreglement. Het bestuur bewaakt ontwikkelingen in wet- en regelgeving, die van invloed zijn op de reglementen. Relevante wijzigingen in wet- en regelgeving worden afgestemd met werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers en de uitvoerders aan wie activiteiten zijn uitbesteed.

Het pensioenfonds beschikt over een uitbestedingsbeleid, waarin het proces rondom uitbestedingen is vastgelegd alsmede de eisen die daarbij aan een uitvoerder worden gesteld. Het uitbestedingsbeleid wordt elke twee jaar door het bestuur geëvalueerd.

Het bestuur kan afhankelijk van het (meerjarig) resultaat de kostenopslagen in premie en voorziening pensioenverplichtingen aanpassen. Om de werkelijke kosten te bewaken wordt jaarlijks een begroting opgesteld en vindt elk kwartaal een beoordeling plaats of de kosten binnen de begroting blijven. Afwijkingen van de begroting zijn slechts mogelijk indien onderbouwd en door het bestuur geaccordeerd. In de tussen het pensioenfonds en de externe uitvoerders gesloten overeenkomsten zijn afspraken opgenomen over tarieven, kosten en vergoedingen.

Het bestuur heeft een geschiktheidsplan opgesteld. In het geschiktheidsplan wordt uiteengezet welke deskundigheden, competenties en professioneel gedrag van het bestuur worden verwacht en welke mogelijkheden daartoe worden aangereikt. Nieuwe bestuursleden volgen, indien noodzakelijk, een pensioenopleiding. Daarnaast heeft het bestuur minimaal eens per jaar een studiedag en is sprake van een zelfevaluatie door het bestuur. Het pensioenfonds heeft een gedragscode ingesteld voor het bestuur en het verantwoordingsorgaan en al degenen die voor, namens of in opdracht van het pensioenfonds werken en alle door het bestuur aan te wijzen betrokkenen, ter voorkoming van conflicten tussen het belang van het pensioenfonds en de privébelangen van betrokkenen alsmede ter voorkoming van het gebruik van vertrouwelijke informatie van het pensioenfonds voor privédoeleinden. De bij de gedragscode behorende verklaring wordt jaarlijks ondertekend. Een externe compliance officer toetst of het bestuur de gedragscode naleeft. Het pensioenfonds brengt twee keer per jaar de hoofd- en nevenfuncties in kaart en nieuwe nevenfuncties moeten door betrokkenen worden gemeld. Bij het aangaan van contracten met derden wordt in kaart gebracht welke mogelijke tegenstrijdige belangen gepaard kunnen gaan met de opgegeven hoofd- en nevenfuncties. Het bestuur heeft daarnaast een klokkenluidersregeling en een incidentenregeling. Het pensioenfonds beschikt over een klachten- en geschillenprocedure en -commissie.

Per 31 december 2020 bevinden alle netto risico's zich binnen de door het bestuur vastgestelde risicotolerantie.

Uitbestedingsrisico

Het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden (al dan niet binnen een groep, al dan niet aan de sponsor) uitbestede werkzaamheden dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel worden geschaad.

Dit risico is per externe uitvoerder nader onderverdeeld in continuïteit, integriteit, kwaliteit en IT. Deze risico's zijn met name extern gedreven.

Het uitbestedingsrisico vormt een zeer belangrijk aandachtsgebied voor het pensioenfonds. Zowel het pensioenbeheer (aan TKP en Montae & Partners B.V.) als het vermogensbeheer (aan BMO en CACEIS) zijn uitbesteed. Dit risico vormt als het ware de keerzijde van met name het operationeel risico, het IT-risico en het integriteitsrisico van het pensioenfonds zelf; het pensioenfonds laat zich regelmatig informeren over de wijze waarop de externe uitvoerders deze risico's beheersen.

Het pensioenfonds heeft een uitbestedingsbeleid inclusief selectie- en evaluatieproces opgesteld en heeft commissies ingesteld die onder meer belast zijn met de voorbereiding van selectie- en evaluatietrajecten. De selectie van externe uitvoerders vindt plaats op basis van eisen gesteld door DNB en criteria geformuleerd door het pensioenfonds zelf. De criteria van het pensioenfonds hangen samen met beschikbare deskundigheid, de cultuur van de organisatie, schaalvoordelen en flexibiliteit. Het pensioenfonds legt de selectie en evaluatie van externe uitvoerders vast. Contractueel is vastgelegd dat uitbestedingspartners zijn gehouden aan de uitbestedingsregels ingevolge de Pensioenwet, die van toepassing zijn op het pensioenfonds. Het pensioenfonds toetst de externe uitvoerders op hun beheersmaatregelen op het gebied van continuïteit, integriteit, kwaliteit en IT (beschikbaarheid, (data)integriteit, vertrouwelijkheid en aanpasbaarheid), onder andere via jaarlijkse ISAE- of soortgelijke rapporten. Tenminste jaarlijks voert (een delegatie uit) het bestuur evaluatiegesprekken met de externe partijen.

Het bestuur stelt zich, onder meer door het beoordelen van jaarverslagen, op de hoogte van de (financiële) gezondheid van de uitbestedingspartners, om zodoende tijdig te kunnen anticiperen op negatieve ontwikkelingen.

Het pensioenfonds heeft met de uitbestedingspartners schriftelijke afspraken gemaakt over de opzegging en beëindigingsvoorwaarden, die een goede transitie naar een andere uitvoerder mogelijk maken. Daarnaast bevatten de overeenkomsten aansprakelijkheidsbepalingen.

Het pensioenfonds verlangt van haar uitbestedingspartners dat zij een gedragscode voert dan wel beleid heeft dat in de lijn is met haar eigen gedragscode; dit is onderdeel van de jaarlijkse evaluatie. Hierbij besteedt het pensioenfonds tevens aandacht aan beheerst beloningsbeleid, fraudebeleid en belangenverstrengeling bij deze uitbestedingspartners.

Uitbestedingspartners verstrekken periodieke rapportages inzake niet-financiële risico's, waarin aandacht is voor integriteitsrisico's. Het pensioenfonds ontvangt ieder kwartaal in control statements, compliance statements of soortgelijke rapportages van de uitbestedingspartners. Eventuele volmachten zijn contractueel vastgelegd.

Er wordt gewerkt met een Service Level Agreement (SLA) en periodieke rapportages over de in de SLA vastgelegde afspraken.

Het pensioenfonds beschikt verder over een IT-beleid, waarin de eisen die door het pensioenfonds aan uitbestedingspartners worden gesteld zijn vastgelegd. Het pensioenfonds heeft haar eigen beschikbaarheids-, (data)integriteits- en vertrouwelijkheidseisen vastgesteld. Uitbestedingspartners hebben een meldplicht ten aanzien van incidenten en rapporteren over de uitkomsten van doorlopen testen (bijvoorbeeld penetratie, patch en uitwijk). Het pensioenfonds heeft verwerkersovereenkomsten met de uitbestedingspartners.

Per 31 december 2020 bevinden alle netto risico's zich binnen de door het bestuur vastgestelde risicotolerantie.

IT-risico

Het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd en ondersteund worden door IT.

Het IT-risico is voor het bestuur / de bestuursorganen nader onderverdeeld in beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid. Deze risico's zijn met name intern gedreven.

Door de volledige uitbesteding van het pensioen- en vermogensbeheer beschikt het pensioenfonds niet over een eigen IT-infrastructuur. Wel beschikt het pensioenfonds over een IT-beleid waarin is vastgelegd hoe bestuurs(orgaan)leden dienen om te gaan met IT-middelen die zij ten behoeve van de uitoefening van hun functie bij het pensioenfonds gebruiken. Alvorens het pensioenfonds overgaat tot het gebruik van cloud computing, voert het bestuur een risicoanalyse uit en doet hiervan formeel een melding aan DNB.

Ten aanzien van de IT-omgeving van de externe uitvoerders steunt het pensioenfonds op de beheersmaatregelen ten aanzien van beschikbaarheid, integriteit, vertrouwelijkheid en aanpasbaarheid van de diverse dienstverleners en hun rapportages daarover (zie uitbestedingsrisico).

Per 31 december 2020 bevinden alle netto risico's zich binnen de door het bestuur vastgestelde risicotolerantie.

Integriteitsrisico

Het risico dat de integriteit van de instelling dan wel het financiële stelsel wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, medewerkers dan wel van de leiding in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door de instelling opgestelde normen.

Dit risico is nader onderverdeeld in belangenverstrengeling, witwassen, omzeiling sancties / terrorismefinanciering, interne fraude, externe fraude, fiscale fraude, corruptie (omkoping) en maatschappelijk onverantwoord gedrag. Deze risico's zijn met name intern gedreven.

Integer handelen is binnen het pensioenfonds verankerd in de totale compliance structuur. Alle betrokkenen bij het pensioenfonds, zowel intern als extern, worden geacht te voldoen aan het geheel van interne en externe wet- en regelgeving, dat op het pensioenfonds van toepassing is. Het pensioenfonds brengt jaarlijks de hoofd- en nevenfuncties in kaart en nieuwe nevenfuncties moeten door betrokkenen gemeld worden. Bij het aangaan van contracten met derden wordt in kaart gebracht welke mogelijke tegenstrijdige belangen gepaard kunnen gaan met de opgegeven hoofd- en nevenfuncties. Bij het nemen van bestuursbesluiten wordt altijd in ogenschouw genomen of door het besluit mogelijk sprake is van benadeling van derden. Iedere vergadering toetst het bestuur of agendapunten worden besproken waarbij sprake kan zijn van belangenverstrengeling. Daarnaast worden iedere bestuursvergadering als apart agendapunt nevenfuncties/giften besproken.

Het pensioenfonds heeft een gedragscode ingesteld voor het bestuur en het verantwoordingsorgaan en al degenen die voor, namens of in opdracht van het pensioenfonds werken en alle door het bestuur aan te wijzen betrokkenen, ter voorkoming van conflicten tussen het belang van het pensioenfonds en de privébelangen van betrokkenen alsmede ter voorkoming van het gebruik van vertrouwelijke informatie van het pensioenfonds voor privédoeleinden. Elke betrokkene dient tweemaal per jaar digitaal te verklaren dat de gedragscode is nageleefd. Een externe compliance officer toetst twee keer per jaar of de gedragscode wordt nageleefd op basis van vragenlijsten. Hiervan wordt een rapport opgesteld. Het bestuur heeft daarnaast een klokkenluidersregeling, een incidentenregeling en een klachten- en geschillenregeling.

Het pensioenfonds volgt de wet- en regelgeving rondom terrorismefinanciering (sanctiewetgeving) en toetst bij wijzigingen in wet- en regelgeving de opvolging daarvan door de externe uitvoerders.

Per 31 december 2020 bevinden alle netto risico's zich binnen de door het bestuur vastgestelde risicotolerantie.

Juridisch risico

Het risico samenhangend met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van haar rechtspositie, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn.

Dit risico is nader onderverdeeld in wet- en regelgeving, naleving, aansprakelijkheid, afdwingbaarheid contracten en verplichtstelling. Deze risico's zijn zowel intern als extern gedreven.

Het bestuur blijft op de hoogte van wijzigingen in wet- en regelgeving door het volgen van media, vakliteratuur en nieuwsbrieven op het gebied van pensioen- en vermogensbeheer. Het pensioenfonds maakt bij de opstelling van alle voor het pensioenfonds relevante juridische documenten gebruik van de diensten van daarin gespecialiseerde partijen. Nieuwe producten, initiatieven, projecten worden voorafgegaan door een gedegen analyse van gerelateerde juridische risico's. Voor complexere zaken wordt altijd advies ingewonnen bij gerenommeerde externe juristen.

Voorleggers bij bestuursbesluiten bevatten een paragraaf waarin wordt vastgelegd of het gevraagde besluit in overeenstemming is met het beleid van het pensioenfonds. Juridisch risico wordt, indien aanwezig en onderkend, in de bestuursnotities vermeld en wordt daardoor meegenomen in de afwegingen van het bestuur voorafgaand aan de besluitvorming. Het pensioenfonds ziet erop toe dat wijzigingen in relevante wet- en regelgeving door de externe uitvoerders voldoende worden vertaald naar en geïmplementeerd in interne processen en procedures. Voor de bestuursleden is een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten. In de contracten met externe uitvoerders zijn expliciet voorwaarden rondom aansprakelijkheid en wederzijdse verplichtingen rondom uitvoering en eventuele beëindiging vastgelegd.

Het pensioenfonds beschikt over een verplichtstellingsbeschikking en wordt door het Ministerie van Justitie en Veiligheid geïnformeerd over afgegeven vergunningen. TKP voert namens het pensioenfonds het handhavingsbeleid uit. De afspraken hierover zijn vastgelegd in een overeenkomst. De verplichtingen van de werkgever zijn onderdeel van het uitvoeringsreglement.

Per 31 december 2020 bevinden alle netto risico's zich binnen de door het bestuur vastgestelde risicotolerantie.

6 Beleggingen

6.1 Marktentwikkelingen

Het jaar 2020 was, ook voor de financiële markten, een buitengewoon jaar. De belangrijkste reden hiervoor is uiteraard het coronavirus dat wereldwijd een grote impact heeft gehad op ons dagelijks leven, het functioneren van onze maatschappij en onze economieën en op de financiële markten.

In de laatste maanden van 2019 was er wel al enige notie van een nieuw, onbekend en zeer besmettelijk virus dat zich in China openbaarde, maar dit werd toch vooral als een lokaal probleem gezien en nog niet als een wereldwijde bedreiging. Vanaf januari 2020 verspreidde het coronavirus zich razendsnel over de wereld en moest de verspreiding via ingrijpende maatregelen worden ingedamd om het aantal slachtoffers te beperken en de zorgsystemen niet te laten bezwijken. In China was in de regio van de eerste uitbraak (Wuhan) al aangetoond dat strikte "lockdown" maatregelen de verspreiding van het virus snel afremt. In navolging hiervan werden in andere Aziatische landen, Europa en de VS ook lockdowns ingesteld die het maatschappelijk verkeer grotendeels plat legden. Het gevolg was dat de economieën voor een groot deel tot stilstand kwamen en thuiswerken de norm werd. Financiële markten reageerden negatief op deze enorme crisis. Een ongekend snel en fors ingrijpen van centrale banken (met renteverlagingen en nieuwe obligatie opkoopprogramma's) en overheden (via programma's die ervoor zorgden dat bedrijven wiens economische activiteit was stilgevallen financieel ondersteund werden) bracht echter verlichting. En hoewel de werkloosheid en de economische schade zeer snel fors opliepen herstelden financiële markten en met name de aandelenmarkt. De buitengewone stimuleringsmaatregelen in combinatie met het terugschalen van de lockdowns in de zomer en de snelle ontwikkeling van vaccins, zorgde ervoor dat met name de aandelenmarkten razendsnel herstelden van de enorme verliezen die geleden waren. Het coronavirus verdween echter niet, maar kwam zelfs via een tweede en derde golf in het najaar weer terug. Tegen het einde van het jaar waren er wereldwijd bijna 90 miljoen mensen besmet geraakt en bijna 2 miljoen mensen overleden als gevolg van het virus. Vanaf december werden echter ook de eerste positieve resultaten van testen met vaccins bekend en konden de eerste landen al beginnen met vaccineren. Daarmee is er licht aan het einde van de coronavirustunnel, ondanks het feit dat er nieuwe, nog besmettelijkere varianten van het virus opduiken die weer zware lockdowns vergen.

In de tweede helft van 2020 kwam er naast het coronavirus ook steeds meer aandacht voor de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Deze verkiezingen leidden tot een overwinning van Joe Biden hetgeen positief ontvangen werd door de financiële markten. De zittende president Trump weigerde echter zijn verlies te erkennen met beschuldigingen van vermeende stemfraude, hoewel dit niet onderbouwd kon worden en geen enkele rechtbank hierin meeging. Begin 2021 escaleerde dit conflict. Op de dag dat Biden formeel door het Amerikaanse Congres benoemd zou worden, werd het Capitool door Trump aanhangers bestormd. Op dezelfde dag bleek echter dat de laatste twee senatorenverkiezingen in de staat Georgia door de Democraten gewonnen zijn en kan Joe Biden zijn regeringsperiode met een (nipte) meerderheid in het Congres starten. Verwacht wordt dat Biden forse en langdurige overheidsinvesteringen zal opstarten hetgeen vooralsnog positief door de financiële markten is ontvangen.

Voor 2020 was een negatieve economische groei verwacht. De verwachting was ten aanzien van de economie van de EU een krimp van ruim 7% en ten aanzien van die van de VS ruim 3%. De verwachting voor 2021 is echter dat in navolging van de economie van China (dat snel herstelde van de coronacrisis en in 2020 met 2% groeide), de economieën van de EU en de VS met ruim 4% zullen groeien. Met name in de tweede helft van 2021 wordt een fors herstel verwacht van de dienstensector als de lockdowns achter de rug zijn en consumenten hun 'uitgestelde vraag' gaan inhalen.

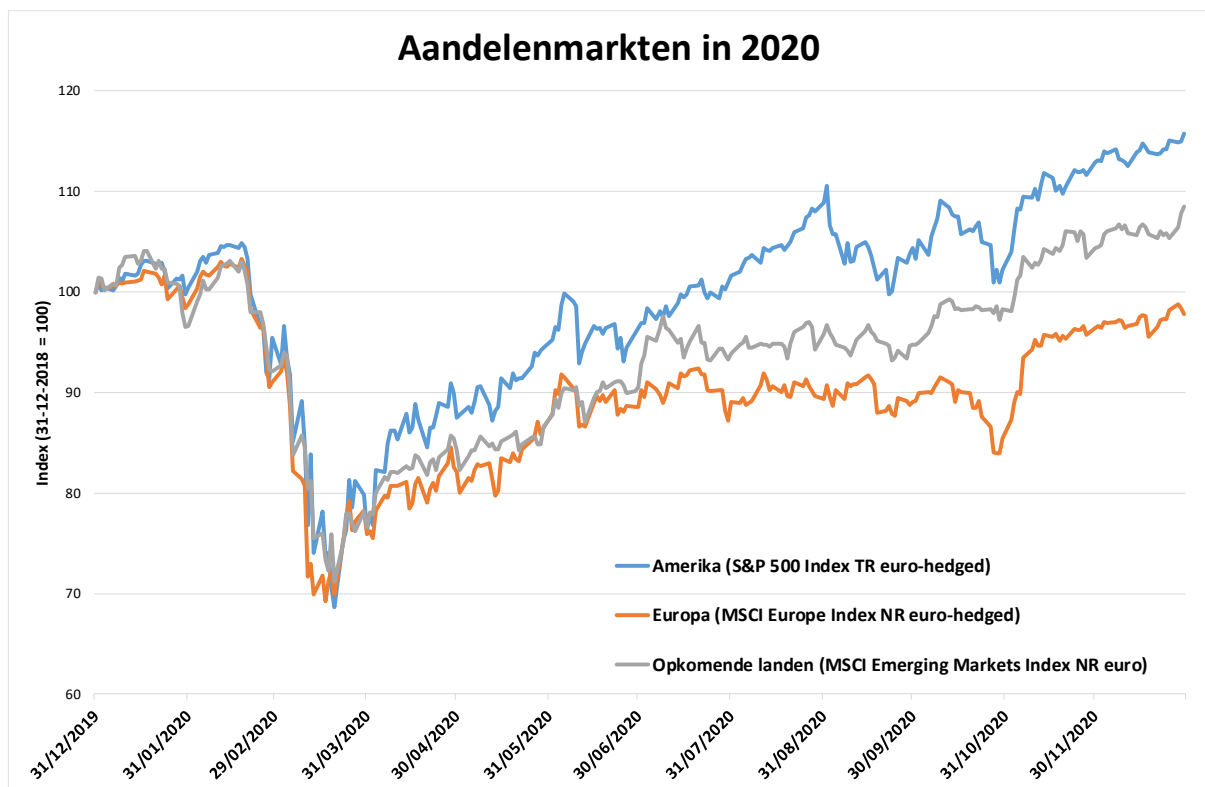
Aandelen

Aandelenmarkten kenden een turbulent jaar. Na een (relatief) rustige start van het jaar, tuimelden koersen in korte tijd na het instellen van de lockdowns. Aandelen ontwikkelde markten (MSCI World Index euro-hedged) daalden in korte tijd met maar liefst 33%. Het herstel dat volgde was echter spectaculair.

Door snel ingrijpen met ongekennde stimuleringsmaatregelen door centrale banken en overheden en optimisme als gevolg van de ontwikkeling van vaccins stegen de koersen weer en waren de verliezen snel verdwenen. Vanaf het dal in maart 2020 tot aan het einde van het jaar stegen aandelen met ruim 61%. Voor het gehele jaar was het rendement 12% (MSCI World Index euro-hedged).

De verschillen tussen landen maar met name sectoren waren echter groot. De Amerikaanse aandelenmarkt, gedreven door een grote technologiesector, behaalde over 2020 een rendement van bijna 16% (S&P 500 index euro-hedged). Het rendement voor Europese aandelen bleef daarbij achter en kwam uit op een rendement van -2% (MSCI Europe Index euro-hedged). Opkomende markten zaten daar tussenin en behaalden een rendement van 8,5% (MSCI Emerging Markets Index in euro).

Grotere verschillen in rendement waren echter waar te nemen tussen sectoren. Sectoren die konden profiteren van lockdowns en thuiswerken, zoals de technologiesector en consumentengoederen, lieten positieve rendementen zien van 40% tot 50%. Sectoren die veel last hadden van de gevolgen van het coronavirus, zoals de energiesector en de reisbranche, verloren tientallen procenten.

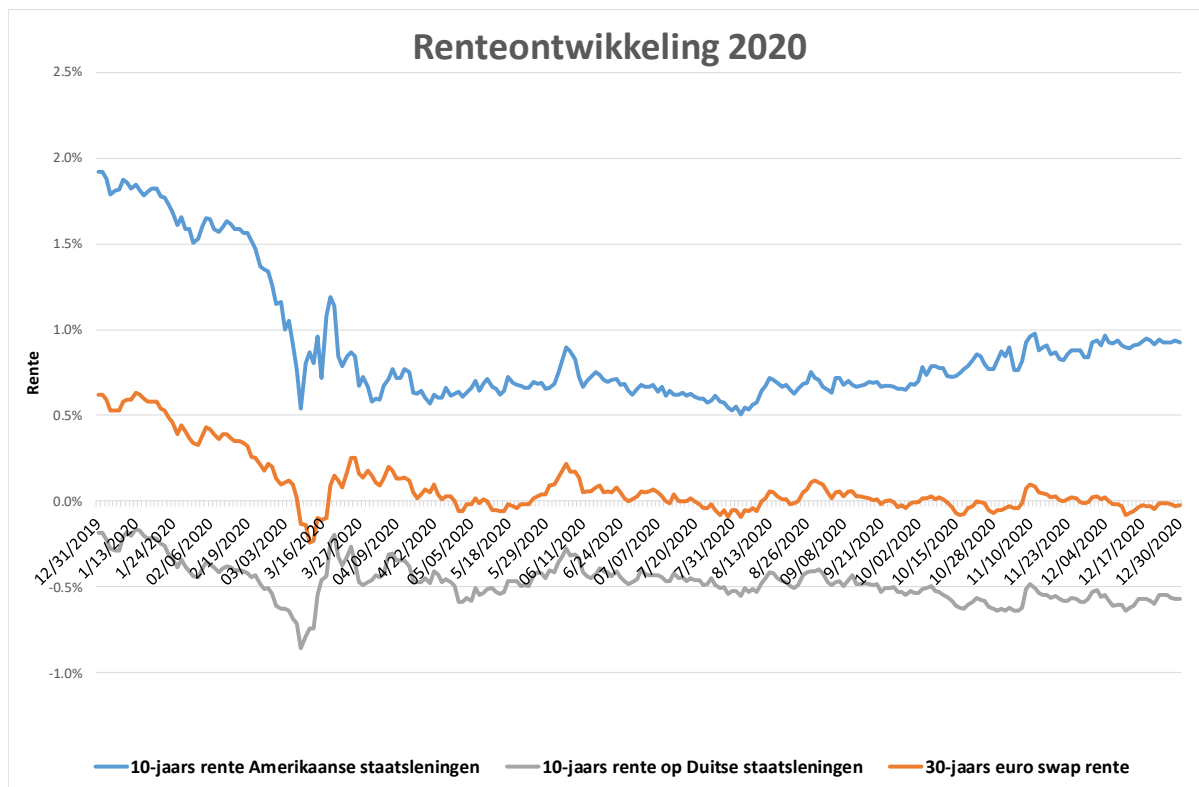

Bron: Bloomberg, BMO Global Asset Management

Rentemarkten

Rentemarkten vertoonden tot april een min of meer gelijk verloop met aandelen, met een sterke daling van de rente in maart en een snel daarop volgende stijging van de rente. Daarna bewoog de rente echter zijwaarts, terwijl aandelen bleven doorstijgen. De duidelijke indicatie van centrale banken dat de rente voor lange tijd laag gehouden zou worden, maakte dat de rente gedurende de rest van het jaar op zeer lage niveaus bleef. Dit gold met name voor de rentes in de EU landen. De rente in de VS liet naar het einde van het jaar een licht stijgende trend zien, vooral nadat Joe Biden de Amerikaanse presidentsverkiezingen had gewonnen en markten (als gevolg van een verwachting voor vergaande overheidsinvesteringen) hogere inflatie gingen inprijken.

De Duitse 10-jaarsrente startte het jaar op -0,2% en eindigde 2020 op een zeer laag niveau van -0,6%. De Amerikaanse 10-jaarsrente begon het jaar op een hoger niveau van 1,9% en liet een sterkere daling zien tot 0,9%.

Bron: Bloomberg, BMO Global Asset Management

6.2 De beleggingsportefeuille

De totale beleggingsportefeuille van het pensioenfonds kwam eind 2020 uit op een vermogen van € 2,41 miljard wat een stijging is van € 355 miljoen ten opzichte van ultimo 2019. Dit is vooral te verklaren door de premies en het behaalde rendement van 14,4%.

De beleggingsportefeuille van het pensioenfonds bestaat uit een matchportefeuille (met als doel het verminderen van het (rente)risico versus de verplichtingen en daarnaast het betalen van een deel van de verplichtingen) en een returnportefeuille (met als doel het betalen van een deel van de verplichtingen, en daarnaast het genereren van extra rendement ten behoeve van herstel van de dekkingsgraad, het creëren van goede indexatie kansen en het betaalbaar houden van de regeling). De returnportefeuille behaalde in 2020 een positief rendement. Dit werd vooral veroorzaakt door de stijgende aandelenkoersen. In de ontwikkelde markten (MSCI World Index euro-hedged) stegen de aandelen met 12%. De Duitse 10-jaarsrente is in 2020 gedaald van -0,2% naar -0,6%, wat een positief effect heeft gehad op de vastrentende waarde beleggingen en op de matchportefeuille (32,6%).

Het rentebeleid van het pensioenfonds is in 2020 ongewijzigd gebleven. De renteafdekking is blijven staan op 60%.

De tabel toont de beleggingen eind 2020 zowel in procenten als in bedragen:

CATEGORIE	Belegd Vermogen (%) 31-12-2020	Belegd Vermogen (*1.000) 31-12-2020
Returnportefeuille	66,0%	1.590.266
Matchingportefeuille	34,0%	819.834
Totaal Portefeuille	100,0%	2.410.100
Liquide return portefeuille		
Vastrentende waarden	16,5%	228.960
Beursgenoteerd vastgoed	7,0%	97.410
Aandelen	67,3%	931.641
Grondstoffen	8,9%	122.745
Liquiditeiten	0,3%	3.645
<i>Totaal Liquide returnportefeuille</i>	<i>100,0%</i>	<i>1.384.401</i>
Illiquide return portefeuille		
Particuliere hypotheke	6,7%	13.703
Zakelijke hypotheke	3,5%	7.149
Privaat vastgoed PGGM	50,1%	103.155
Privaat vastgoed SAREF	0,1%	210
Infrastructuur	33,4%	68.852
Valuta overlay	6,2%	12.797
<i>Totaal Illiquide returnportefeuille</i>	<i>100,0%</i>	<i>205.865</i>
<i>Totaal Returnportefeuille</i>	<i>-</i>	<i>1.590.266</i>
Matching Portefeuille		
Euro staatsobligaties	40,4%	331.008
Euro Bedrijfsobligaties	36,8%	301.534
Rente swaps & liquiditeiten	22,8%	187.292
<i>Totale matching portefeuille</i>	<i>100,0%</i>	<i>819.834</i>

Aanpassingen in de beleggingsportefeuille

De belangrijkste wijzigingen die gedurende 2020 in de portefeuille van het pensioenfonds hebben plaatsgevonden, zijn de volgende:

- Een hoger gewicht voor de balansregel "Discretionaire swaps & Cash collateral" als gevolg van de lagere rente en de daardoor hogere liquiditeitsbehoefte. De normgewichten voor staatsleningen en bedrijfsobligaties zijn in de matchportefeuille pro rata verlaagd.
- De operationele bandbreedtes voor het renteafdeckingspercentage en de curveposities zijn krappere gesteld.
- Pensioenfonds Particuliere Beveiliging heeft de benchmark voor aandelen Emerging Markets van FTSE gewijzigd naar de MSCI Emerging Market NR Index.
- Verder zijn in 2020 geen managers vervangen.

Rendementen van de beleggingsportefeuille

Het rendement van de portefeuille van het pensioenfonds wordt afgezet tegen een benchmark. Dit gebeurt om de resultaten te kunnen beoordelen. Het rendement van de totale portefeuille in 2020 was 14,36%. De benchmark was 14,20%. Dit betekent dat het pensioenfonds een 'outperformance' had van 0,14%. Na beheerkosten (28bp) blijft er voor het pensioenfonds een kleine underperformance over van 14bp. In de volgende tabel staan de rendementen (voor aftrek van management fee, maar na aftrek van de transactiekosten) per categorie en van de totale portefeuille in 2020.

Liquide Returnportefeuille		Year to Date	
	Portefeuille Return	Index Return	Relatief
<u>Aandelen</u>			
Ontwikkelde Markten	6,70	6,33	0,35
Opkomende Markten	4,27	8,76	-4,13
<u>Obligaties</u>			
Opkomende Markten Lokale valuta	-5,96	-5,88	-0,09
High Yield	-3,03	-1,01	-2,04
<u>Overig</u>			
Grondstoffen	-5,49	-11,85	7,23
Beursgenoteerd Vastgoed	-15,29	-15,80	0,62
Illiquide Returnportefeuille		Year to Date	
	Portefeuille Return	Index Return	Relatief
Infrastructuur	0,97	0,65	0,32
Privaat Vastgoed PGM	-2,82	-2,21	-0,63
Privaat Vastgoed SAREF	12,77	2,86	9,63
Particuliere hypotheek	2,26	3,24	-0,95
Zakelijke hypotheek	-0,03	-0,04	0,01
Valuta Overlay*	21,13	20,77	0,30
Matchingportefeuille		Year to Date	
	Portefeuille Return	Index Return	Relatief
Euro staatobligaties	9,57	9,70	-0,12
Euro Bedrijfsobligaties	2,83	2,86	-0,03
Rente swaps & liquiditeiten	26,84	26,31	0,42
Totaal Portefeuille		Year to Date	
	Portefeuille Return	Index Return	Relatief
Totaal Portefeuille	14,36	14,20	0,14

De totale beleggingsportefeuille van Pensioenfonds Particuliere Beveiliging haalde in 2020 een positief rendement van 14,4%. De matchportefeuille en de aandelenportefeuilles van het pensioenfonds droegen vooral bij aan dit positieve rendement over 2020.

Pensioenfonds Particuliere Beveiliging zet het rendement van de portefeuille af tegen een meetlat. Zo'n meetlat heet een benchmark. Dit gebeurt om de resultaten goed te kunnen beoordelen.

Het rendement van de totale portefeuille in 2020 was 14,36% en het rendement van de benchmark 14,20%. Dit betekent dat het fonds een 'outperformance' had van 0,14%. Pensioenfonds Particuliere Beveiliging heeft dus meer rendement gehaald dan de benchmark.

De relatieve performance van de aandelen opkomende markten valt op met een underperformance van meer dan 4%. Dit is deels te verklaren door de verschillende benchmark die het beleggingsfonds en het pensioenfonds hanteren en deels door underperformance van het beleggingsfonds versus haar eigen benchmark.

Een portefeuille die in 2020 een grote outperformance liet zien waren de Grondstoffen, met een outperformance van meer dan 7%. Dit kwam vooral door het positief effect van het eerder doorrollen van de future contracten dan die van de benchmark in combinatie met de fors dalende olieprijs. Dit effect was vooral erg positief in de eerste maanden van 2020.

De relatieve performance van Privaat Vastgoed (SAREF) valt tevens op, maar deze portefeuille is in afbouw en bestaat per 31 dec 2020 nog maar uit een belegd vermogen van €210.000.

Z-score 2020 van de beleggingsportefeuille

De z-score wordt ieder jaar berekend. Deze score laat het verschil zien tussen het werkelijke rendement van de portefeuille en het rendement van de benchmark. Een positief getal betekent dat de beleggingen van het pensioenfonds het beter deden dan de markt. Een negatief getal betekent dat de beleggingen van het pensioenfonds het slechter deden dan de markt. Bij de berekening worden de kosten meegenomen. Daarnaast wordt een performancetoets gedaan. Deze toets berekent de z-scores over een periode van vijf jaar. In het Vrijstellingsbesluit Wet Bpf 2000 staat dat vrijstelling van de verplichte deelname aan een bedrijfstakpensioenfonds mogelijk is als de performancetoets lager is dan 0%.

De z-score voor 2020 is 0,76%. De performancetoets is 2,25%, waarmee het pensioenfonds boven de toegestane norm zit, wat wil zeggen dat op basis van de performancetoets er geen vrijstelling van de verplichte deelname aan het pensioenfonds mogelijk is.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB)

Het engagementprogramma speelt een belangrijke rol in de uitwerking van ons streven naar lange termijn waardecreatie. Het is bovendien een belangrijk instrument waarmee ESG-due diligence wordt vormgegeven: identificatie, beoordeling en mitigatie van duurzaamheidsrisico's van de portefeuille op maatschappij en milieu en van duurzaamheidsrisico's die mogelijk een materiële impact hebben op de portefeuille.

Identificatie en beoordeling van materiële daadwerkelijke en potentiële negatieve impacts is het startpunt van het engagementprogramma waarmee BMO GAM namens Pensioenfonds Particuliere Beveiliging invulling geeft aan het mitigatieproces. Mitigatie vindt plaats binnen de drie werkstromen van het engagementprogramma: engagement met prioriteitsbedrijven, reactief engagement op controverses en thematisch engagement:

Ondernemingen met prioriteit
Intensieve en frequente dialoog met ondernemingen met hoge risico's

Thema-engagement
op specifieke projecten

Reactieve engagement
Snelle actie op controverses en schendingen

Engagement met prioriteitsbedrijven

Dit programma richt zich op potentiële negatieve impacts en strategische en ESG-risico's (Environment, Social en Governance). Jaarlijks worden ondernemingen geselecteerd die als risicovol worden beoordeeld en die belangrijk zijn in de portefeuille. Hierbij hanteert BMO GAM een systematische methode van kwantitatieve analyse op basis van ESG-data en scores, gecombineerd met een kwalitatieve beoordeling door eigen analyses.

Startpunt is een beoordeling van ESG-prestaties en risicoclassificatie van ondernemingen in de portefeuille aan de hand van ESG-ratings: absolute scores, relatieve scores (ten opzichte van de sector) en veranderingen in de tijd. De uitkomst hiervan is inzicht in prestaties van ondernemingen op belangrijke duurzaamheidsthema's zoals CO2-uitstoot, arbeidsomstandigheden en corruptie. Daarnaast richt de analyse zich op kernpunten van corporate governance, zoals onafhankelijkheid van bestuur en belangen van minderheidsaandeelhouders.

Vervolgens worden de prestaties en strategie van ondernemingen die als belangrijk en risicovol worden geclassificeerd, kwalitatief beoordeeld aan de hand van onderzoek naar bedrijfsgeschiedenis, strategie, financiële prestaties en doelen, gecombineerd met een nadere analyse van ESG- risicobeheersing en ESG-prestaties en -ambities, onder andere op basis van engagementervaring uit het verleden. Ook wordt daarbij beoordeeld of engagement succesvol kan zijn en de juiste mitigatiestrategie is.

Voor de analyses wordt gebruik gemaakt van gegevens en inzichten van BMO, MSCI ESG en ISS.

Reactief engagementprogramma

Dit programma richt zich op het mitigeren van daadwerkelijke negatieve impacts van ondernemingen op maatschappij en milieu.

Ieder kwartaal worden schendingen van de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de Global Compact van de Verenigde Naties door ondernemingen in de portefeuille beoordeeld door BMO GAM, mede op basis van onderzoek door derden. Daarbij wordt geprioriteerd naar ernst van de schending (wat wordt bepaald door heftigheid, schaal en onomkeerbaarheid van de impact) en de reactie van de onderneming erop.

Engagement met geselecteerde ondernemingen richt zich op het beëindigen van de schending, aanpak van de negatieve effecten door herstel en/of verhaal en het voorkomen van schade in de toekomst.

Net als in 2019 was in 2020 de damdoorbraak in Brumadinho in Brazilië een belangrijk onderwerp in dit engagementprogramma. Deze damdoorbraak veroorzaakte een grote overspoeling van afvalslak van lokale mijnbouw met meer dan 200 doden als gevolg. In reactie op deze tragedie heeft BMO GAM zich aangesloten bij een gezamenlijk engagementinitiatief onder de vlag van PRI, gericht op compensatie en herstel van leefgebieden en levensonderhoud door de betrokken onderneming. Daarnaast heeft BMO GAM zich direct aangesloten bij een sectorinitiatief dat zich richt op veiligheid van afvalslakdammen die wereldwijd door mijnbouwbedrijven worden beheerd. Dit project heeft geresulteerd in een publiek beschikbare database van dammen met informatie over de status ervan. Dit op basis van informatie van de bedrijven die ze beheren. Het doel van dit project blijft het vergroten van veiligheid van dammen. Transparantie is hierbij een belangrijke eerste stap.

Thematisch engagement

Naast ESG-risico's op bedrijfsniveau, worden ieder jaar ESG-thema's, trends en risico's geïdentificeerd door BMO GAM die van invloed zijn op groepen ondernemingen, bijvoorbeeld binnen sectoren of regio's, mede op basis van input van Pensioenfondsen Particuliere Beveiliging. Deze thema's worden uitgewerkt in projecten die doorgaans 2 tot 3 jaar lopen. In 2020 zijn de volgende projecten uitgevoerd:

Banken en klimaatverandering (SDG 7 en 13)

In 2020 is met 29 banken wereldwijd gesproken over verbetering van beheer van klimaatrisico's in hun kredietverlenings- en acceptatieactiviteiten, governance, klimaatstrategieën en stresstests met scenario's. Daarnaast hebben we gesproken over het formuleren van klimaatneutrale doelstellingen en de grondige implementatie daarvan.

Banken in heel Azië beginnen zich bewust te worden van de uitdaging. Banken in Zuidoost-Azië, lopen over het algemeen voor op hun tegenhangers in China en India. Japanse en Zuid-Koreaanse banken blijven daarentegen achter bij hun collega's in andere ontwikkelde landen. Om de engagement in de regio te versterken, hebben wij ons aangesloten bij een lokaal initiatief dat zich richt op de grootste Japanse en Chinese banken en zullen wij actief blijven deelnemen aan de PRI Palm Oil Investors Working Group die zich richt op de bijdrage van Zuidoost-Aziatische banken aan ontbossing en klimaatverandering via hun kredietverlenings- en acceptatieactiviteiten.

Climate Action 100+ (SDG 7, 13)

Het wereldwijde gezamenlijke engagementprogramma Climate Action 100+ heeft bij diverse ondernemingen goede vooruitgang geboekt. Zo had aan het eind van het jaar 43% van de 160 aangeschreven bedrijven zich tot doel gesteld om in 2050 of eerder geen broeikasgassen meer te produceren.

Via engagement door BMO is Pensioenfonds Particuliere Beveiliging actief betrokken bij engagement met 26 ondernemingen. We hebben bij deze ondernemingen belangrijke mijlpalen bereikt, waaronder de toezeggingen van de multinationale mijnbouwgiants Rio Tinto, BHP Billiton en Glencore om hun emissies nu tot nul terug te brengen en een nieuwe strategie voor elektrificatie door General Motors.

De oliemultinationals bleven niet achter, zoals blijkt uit het concrete plan van BP, om de activiteiten te diversifiëren richting duurzame energie en weg van fossiele brandstoffen, de ambitie van Occidental om de eerste grote Amerikaanse oliemaatschappij met een netto-nul CO₂-uitstoot te worden, en het duidelijke traject van Total om de intensiteit van producten in 2050 met 60% te verminderen. Bij elektriciteitsproducenten werden de grootste resultaten in de VS geboekt, zoals een doelstelling door het grote Amerikaanse elektriciteitsbedrijf Vistra Energy om CO₂ neutraal te worden. Sommige bedrijven blijven een grotere uitdaging vormen, zoals het Koreaanse nutsbedrijf KEPCO en de Chinese mijnbouwgiants China Shenhua. Maar zelfs hier zien we de vooruitzichten op vooruitgang verbeteren nu hun regeringen nationale klimaat neutrale doelstellingen hebben geformuleerd.

Uitfaseren van kolen (SDG 7, 9, 13)

De focus van dit project lag in 2020 op multinationale mijnbouwbedrijven, en op mijnbouw- en energiebedrijven in China en de VS. De resultaten in 2020 waren wisselend. De grote gediversifieerde mijnbouwbedrijven hebben enkele belangrijke toezeggingen gedaan, zoals aankondigingen om steenkoolactiva te verkopen en klimaat neutrale ambities voor de lange termijn. De reactie van pure kolenmijnbouwers is, niet verrassend, minder krachtig geweest. Echter, de aankondiging van China van klimaatneutraliteit in 2060 en de overwinning van Biden in de VS veranderen het politieke landschap en kunnen deze bedrijven meer onder druk zetten.

In de elektriciteitssector zijn de verbeterde economische aspecten van hernieuwbare energie, in combinatie met regelgeving, krachtige hefboomen voor verandering gebleken. Veel Europese en Amerikaanse bedrijven hebben ambitieuze doelen gesteld, die gepaard gaan met hogere investeringen in hernieuwbare energie en opslag. Veel bedrijven zijn echter nog steeds van plan om steenkoolcentrales tot het einde van hun economische levensduur te laten draaien.

Er is nog veel werk aan de winkel om steenkool wereldwijd versneld uit te faseren. We zullen ons blijven richten op de VS en China in het bijzonder, maar we zullen ons ook richten op India.

Duurzame voedselsystemen (SDG 12, 13, 15)

In 2020 hebben wij met 52 voedselproducenten en detailhandelaren gesproken over onderwerpen als ontbossing, klimaataanpassingsstrategieën, waterbeheer en alternatieve eiwitten. Hoewel deze ondernemingen de risico's van klimaatverandering en biodiversiteitsverlies voor hun bedrijf onderkennen, evenals de gevolgen van hun activiteiten, lukt het de meeste bedrijven nog onvoldoende om hun bedrijfsmodel te veranderen om daarmee verdere aantasting van het milieu aanzienlijk te kunnen tegengaan.

Ontbossing had onze speciale aandacht vanwege de gevolgen van de productie van soja, palmolie en rundvlees voor de gezondheid van regenwouden en andere ecosystemen en, uiteindelijk, voor klimaatverandering. We hebben we constructieve relaties opgebouwd met 's werelds grootste grondstoffen handelaars. We hebben ook gezien hoe vleesverpakkingsgiants Marfrig en JBS plannen aankondigden om systemen voor de traceerbaarheid van de toeleveringsketen van rundvlees te lanceren en zich aan te sluiten bij samenwerkingsinitiatieven om ontbossing aan te pakken.

We hebben ons aangesloten bij een gezamenlijk initiatief op het gebied van duurzame eiwitten, gericht op detailhandelaren en producenten van voedingsmiddelen. Toonaangevende bedrijven als Tesco en Unilever hebben ambitieuze doelen gesteld voor de verkoop van plantaardige vleesalternatieven om de consument te stimuleren hiervan gebruik te maken en de gevolgen voor de volksgezondheid en het milieu te helpen aanpakken.

Verantwoorde prijsstelling van medicijnen (SDG 3)

Als gevolg van COVID-19 kwamen farmaceutische bedrijven onder grote operationele druk te staan, met als gevolg dat één-op-één engagement een steeds grotere uitdaging werd. Wij hebben daarom besloten ons aan te sluiten bij twee samenwerkingsinitiatieven gericht op prijsstelling door grote farmaceutische bedrijven, een Nederlands initiatief en een internationaal initiatief.

Beide initiatieven benadrukten het belang van verantwoorde bedrijfspraktijken tijdens de pandemie, waaronder verantwoord personeelsbeleid, gezondheid en veiligheid, maatregelen om de continuïteit van de toeleveringsketen te waarborgen en eerlijke wereldwijde toegang tot gezondheidsproducten.

Wij hebben aan de initiatieven actief bijgedragen door het voortouw te nemen bij de contacten met enkele grote producent van geneesmiddelen.

Onze belangrijkste bevindingen waren dat farmaceutische bedrijven uitstekende initiatieven hebben genomen om hun werknemers te beschermen en te ondersteunen en snel hebben gereageerd om de risico's in de toeleveringsketen te beperken. Het bevorderen van toegang tot medicijnen in ontwikkelingslanden via een gerichte prijsstrategie is echter nog geen gemeengoed in de sector.

Antimicrobiële resistentie (SDG 3)

Tegen de achtergrond van een hoog percentage ziekenhuispatiënten met COVID-19 die antibiotica krijgen om secundaire bacteriële infecties te behandelen of te voorkomen, waardoor de antimicrobiële resistentie (AMR) kan verergeren, erkennen wij de noodzaak om ons te blijven inzetten voor deze wereldwijde bedreiging van de volksgezondheid. Engagement binnen dit project richtte zich op farmaceutische bedrijven en diergeneesmiddelenproducenten

Ondanks de COVID-19 pandemie zagen we goede vooruitgang op een aantal belangrijke gebieden.

Verschillende farmaceutische bedrijven hebben meegewerkt aan de oprichting van een AMR-actiefonds dat tot doel heeft nieuwe antibiotica op de markt te brengen. Ook hebben we kunnen vaststellen dat de milieurisico's van de productie van antibiotica beter worden beheerst. Binnen de diergeneesmiddelensector is een stappenplan ontwikkeld om het gebruik van antibiotica te verminderen.

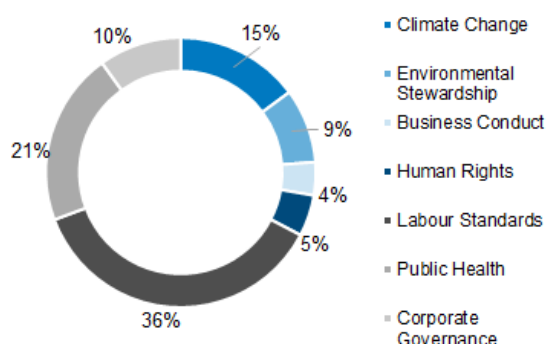
Leefbaar loon (SDG 8)

Engagement richt zich in dit meerjarige project op tien grote retailers in de VS, het VK, Canada, Japan en Duitsland, die samen werk bieden aan 3,7 miljoen mensen. Met negen bedrijven zijn diverse gesprekken gevoerd. De aandacht ging daarbij vooral uit naar de reactie van ondernemingen op COVID-19, waaronder de inspanningen om de gezondheid en veiligheid van werknemers te beschermen. Daarnaast is aansluiting gevonden bij het Nederlandse Platform Living Wage Financials-initiatief, dat ondernemingen uit de kleding-, detailhandels- en landbouwindustrie aanspoort leefbare lonen te betalen.

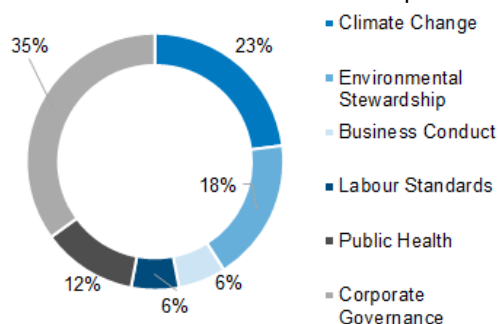
Engagement over leefbaar loon wordt verder uitgebreid naar andere sectoren en kwesties rond vrijheid van vereniging en collectieve onderhandelingen, wat werknemers kan helpen overeenkomsten over leefbare lonen te bereiken.

Engagement in cijfers

Namens Pensioenfondsen Particuliere Beveiliging zijn 389 ondernemingen aan de aandelen kant en 136 ondernemingen aan de vastrentende waarde kant aangesproken, over de volgende onderwerpen:

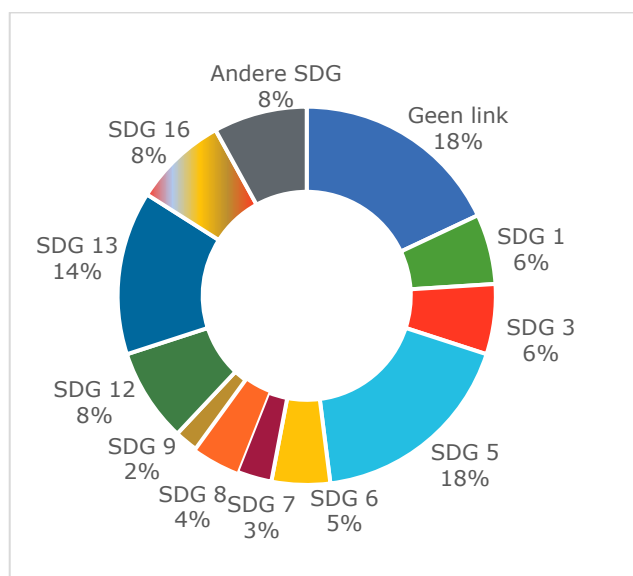

Engagement heeft in 2020 205 keer aantoonbaar resultaat opgeleverd voor de aandelenportefeuille en 78 keer voor de vastrentende waarde portefeuille op de volgende onderwerpen:

Een voorbeeld van een positief resultaat dat is geboekt in 2020 was bij BHP, het internationale mijnbouwbedrijf. Dat bedrijf ontwikkelde mede op aandringen namens Pensioenfonds Particuliere Beveiliging een nieuwe klimaatstrategie met CO2-reductie van 30% in 2030, een actieplan om bij te dragen aan CO2-reductie in de keten en het begon met klimaatscenario stress tests van alle mijnbouwactiviteiten, waaronder steenkolen.

We monitoren de engagementactiviteiten en -resultaten ook naar bijdrage aan de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. In 2020 was de verdeling van activiteiten naar SDG's als volgt:

Uitsluitingen

In lijn met wet- en regelgeving sluit Pensioenfonds Particuliere Beveiliging ondernemingen uit, die rechtstreeks betrokken zijn bij de productie van cluster munitie dan wel meer dan 50% eigenaar zijn van een bedrijf dat cluster munitie produceert.

Binnen de wet –en regelgeving is overigens wel toegestaan om vanuit beleggingsfondsen een positie te hebben in deze bedrijven door transacties (in door derden beheerde beleggingsinstellingen) gebaseerd op een index die voor minder dan vijf procent bestaat uit deze ondernemingen.

Daarnaast worden landen die op de UN sanctielijst staan uitgesloten. Op de website van Pensioenfonds Particuliere Beveiliging wordt de uitsluitingen lijst van het fonds gepubliceerd. Deze lijst wordt op kwartaalbasis geactualiseerd.

6.3 Vooruitzicht 2021

In het begin van 2021 is er goed nieuws met betrekking tot vaccineren tegen het COVID-virus. Vaccinaties in Europa en de Noord-Amerika beginnen op stoom te geraken, met name in het VK en de VS. Naarmate er meer mensen worden gevaccineerd, zal het aantal ziekenhuisopnames beginnen te dalen. Daarbij is het ook belangrijk om zich te realiseren dat de verschillende vaccins een hoge werkzaamheid hebben om te voorkomen dat mensen COVID-symptomen krijgen. De werkzaamheidspercentages om mensen uit het ziekenhuis te houden zijn tegen de 100% en zodra de meest kwetsbaren zijn beschermd, kunnen de beperkingen worden versoepeld en zal het aantal nieuwe gevallen, ziekenhuisopnames en dodelijke slachtoffers dalen. En zijn echter al mutaties van het virus waarvan we niet zeker weten of de huidige vaccins daartegen bestand zullen zijn en er zullen nog nieuwe mutaties van het virus volgen. De experts zijn ervan overtuigd dat ze de vaccins kunnen aanpassen, maar dit zal tijd kosten. Onze verwachting is echter dat we tegen het einde van dit jaar de economische activiteit van voor COVID weer zullen terug hebben. Maar dat betekent niet dat het leven weer normaal wordt. We zullen jaren met COVID en zijn varianten moeten leren leven, net als met de griep, behalve dat COVID een veel ernstigere ziekte is. Wat betekent dit voor financiële markten? In een wereld van pandemieën, negatieve rentetarieven en wilde bewegingen van de aandelenkoersen van bijvoorbeeld Tesla en GameStop, lijkt het er soms op dat de fundamentele ontwikkelingen van bedrijven er niet meer toe doen. Maar wanneer we kijken naar de koersontwikkeling van de Europese, Japanse, Chinese en Amerikaanse aandelenmarkten over het afgelopen jaar, zien we dat deze goed te verklaren zijn uit de winstontwikkeling in deze regio's. De economische groei is voor 2020 negatief uitgevallen. De verwachting is dat de economieën van de EU en die van de VS fors zijn gekrompen. De verwachting voor 2021 is echter dat in navolging van de economie van China (dat snel herstelde van de coronacrisis en in 2020 met 2% groeide), de economieën van de EU en de VS met ruim 4-5% zullen groeien. Met name in de tweede helft van 2021 wordt een fors herstel verwacht van de dienstensector als de lockdowns achter de rug zijn en consumenten hun "uitgestelde vraag" gaan inhalen.

Voor de nabije toekomst laten de niveaus van de inkoopmanagersindices (PMI's) zien dat de VS er beter voorstaan dan Europa en, misschien verrassend, het VK er beter voorstaat dan de Eurozone. De VS hebben het tot nu toe in de pandemie beter gedaan dan Europa. Deels omdat ze een flexibelere economie hebben, niet in de laatste plaats vanwege de enorme hoeveelheid fiscale stimuleringsmaatregelen. De consumenten in de VS hebben de uitkeringen die ze hebben ontvangen gespaard, om nog maar te zwijgen van de verminderde mogelijkheid in het afgelopen jaar om geld uit te geven. Het Congres heeft ondertussen ook een nieuw stimuleringspakket ter grootte van bijna 3% van het BBP goedgekeurd. Wanneer dit geld in de eerste maanden van 2021 arriveert, zullen mensen weer een enorme boost voor hun inkomen zien. Nu de VS hun vaccinprogramma blijven uitrollen en de beperkingen worden versoepeld, kunnen we een sterke groei voor 2021 verwachten. En dat zal de werkloosheid doen dalen. Deze is al gedaald van een schrikbarende 14,7% naar ongeveer 6%, en deze zou vanaf het late voorjaar verder moeten dalen. Dit is allemaal goed nieuws, maar de grote vraag is hier: zal zo'n enorme ommekeer in de economie tot inflatie leiden?

We zien nu al een wereldwijde prijsdruk voor grondstoffen en uit Amerikaanse data blijkt ook een toenemende prijsdruk. De zorg is of dit zal doorwerken in een meer algemene stijging van de inflatie. Wij gaan uit van het scenario dat dit niet het geval zal zijn, omdat er nog steeds ruimte voor de economie is om verder te groeien zonder oververhit te raken.

We hebben al een stijging gezien van de verwachte (break-even) inflatie in de VS en Europa. Maar de Fed heeft tot dusver de rente onder controle kunnen houden, ondanks alle ophef over de 10-jaarsrente in de VS die begin dit jaar boven de 1% uitkwam. Het resultaat is dat de rente op TIPS - inflatie gerelateerde staatsobligaties - in het begin van 2021 recorddieptepunten hebben bereikt. Dat is goed nieuws voor de risicovolle beleggingscategorieën, maar als de zorgen over de inflatie toenemen, worden de rentecurves steiler en kunnen we de reële rente zien stijgen naarmate de markt nerveus begint te worden over de noodzaak van de Fed om de rente te verhogen. Wij verwachten niet dat de inflatie structureel zal oplopen, maar als beleggers nerveus worden over (potentieel) hogere renteniveaus, zal dit een negatieve invloed hebben op de kapitaalmarkten.

7 Verslag verantwoordingsorgaan

7.1 Verslag verantwoordingsorgaan

Oordeel 2020

Het verantwoordingsorgaan heeft in het kader van haar taakuitoefening kennis genomen van het jaarverslag 2020. Het verantwoordingsorgaan heeft nog geen kennis kunnen nemen van de actuariële verklaring, de jaarrekening 2020 en de controleverklaring van de onafhankelijke accountant. In haar vergaderingen heeft het verantwoordingsorgaan kennis genomen van het in 2020 gevoerde bestuursbeleid en de behaalde resultaten.

Bevindingen

Bezetting verantwoordingsorgaan en bestuur

In 2020 zijn stappen gemaakt in de vervulling van de vacatures binnen het verantwoordingsorgaan welke er in hebben geresulteerd dat begin 2021 het verantwoordingsorgaan weer uit 5 leden bestaat. In 2020 bestond het verantwoordingsorgaan uit de heren Dijksterhuis, Dost, De Groot, Schaars.

Tijdens de vergaderingen van het verantwoordingsorgaan geeft het bestuur een toelichting op het gevoerde beleid en de belangrijkste high-lights. Het verantwoordingsorgaan waardeert de transparantie van het bestuur in haar besluitvorming.

Opleiding

Ook in 2020 is er geïnvesteerd in de opleiding van de leden via SPO.

De heer De Groot heeft inmiddels de cursus "Fundament voor verantwoordingsorganen" van SPO gevolgd en met goed gevolg afgerond.

Zelfevaluatie

In 2020 is er een zelfevaluatie van het verantwoordingsorgaan geweest waarin met een extern bureau gekeken is naar:

- Het functioneren van het verantwoordingsorgaan als team;
- Het functioneren van de individuele leden van het verantwoordingsteam;
- Samenwerking met het bestuur van het pensioenfonds.

De belangrijkste conclusies waren als volgt.

Vanuit de zelfevaluatie komt een voorzichtig positief geluid naar voren. De grote betrokkenheid en brede branche-kennis van de leden van het verantwoordingsorgaan wordt gewaardeerd. Ook ervaart men het verantwoordingsorgaan als voldoende besluitvaardig en ziet men in de zorgvuldige manier van adviseren een kwaliteit.

Ruimte voor ontwikkeling is er echter ook. Het verantwoordingsorgaan begeeft zich als collectief nog in de (op)startfase, waardoor men elkaar niet goed kent. Hierdoor is er minder zicht op ieders individuele kwaliteiten, zowel op het vlak van vaardigheden als deskundigheid. Inherent aan de opstartfase waarin het verantwoordingsorgaan zich bevindt, vraagt ook onderling vertrouwen meer tijd. De verwachting is dan ook dat wanneer men langduriger met elkaar samenwerkt, de in deze zelfevaluatie genoemde aandachtspunten op natuurlijke wijze kunnen worden opgelost.

In het verlengde van bovenstaande punten worden tevens enkele suggesties gedaan. Er is behoefte aan meer afstemming onderling en overleg voorafgaand aan de gesprekken met het bestuur.

Over het algemeen is het contact met het bestuur toereikend, al is daar ook verbeterruimteesignaleerd.

In een vergadering van het verantwoordingsorgaan is over de samenwerking met het bestuur op een open manier van gedachten gewisseld met de voorzitter van het bestuur.

Ten aanzien van inhoudelijke deskundigheid wordt de behoefte uitgesproken meer tijd, ruimte en aandacht te schenken aan opleiding en ontwikkeling.

Bestuursverslag

Het verantwoordingsorgaan toetst of besluiten genomen door het bestuur voor alle betrokken belanghebbenden evenwichtig zijn genomen. Het verantwoordingsorgaan vindt het belangrijk dat bestuursbesluiten voldoende gemotiveerd worden. Het verantwoordingsorgaan heeft vastgesteld dat het bestuursverslag en het overleg met de bestuursleden voldoende inzicht geeft in de gedachtegang van het bestuur die tot grondslag lag aan die besluitvorming.

Financiële positie van het fonds

Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat de beleidsdekkingsgraad van het fonds per ultimo 2020 103,3% bedraagt en is daarmee dus lager dan de vereiste dekkingsgraad van 120,0%. In haar jaar oordeel over 2019 heeft het verantwoordingsorgaan een opmerking gemaakt over de gestegen uitvoeringskosten. In 2020 is er een lichte daling te zien. Het verantwoordingsorgaan vraagt het bestuur om het kostenniveau, ook om het draagvlak bij haar deelnemers te behouden, kritisch te blijven volgen.

Sociale partners

Het verantwoordingsorgaan constateert en waardeert dat het bestuur veel tijd en energie investeert in de overlegstructuur met sociale partners (via de werkgroep pensioen). Dit is ook belangrijk in de grote trajecten die de komende tijd op stapel staan.

Premie en toeslagenbeleid

In 2020 is het proces qua premieberekening gevolgd overeenkomstig de afspraken met sociale partners. In 2020 kan er helaas weer geen toeslag worden verleend. In jaarverslag staat het gevoerde toeslagbeleid helder verwoord. Ook in het communicatiebeleid is hier voldoende aandacht aan besteed. Het verantwoordingsorgaan begrijpt de situatie waarin het fonds, net als vele fondsen in Nederland, in verkeert. Het verantwoordingsorgaan blijft wel benadrukken dat deze ontwikkeling een negatieve invloed heeft op het draagvlak onder de deelnemers.

Communicatiebeleid

Het verantwoordingsorgaan heeft kennisgenomen van de activiteiten op het gebied van communicatie naar de verschillende doelgroepen.

Risicobeleid

Het verantwoordingsorgaan is van mening dat het fonds de risico's goed in kaart heeft gebracht en in het jaarverslag heeft opgenomen.

Beleggingsbeleid

Het verantwoordingsorgaan heeft kennisgenomen van de resultaten van het beleggingsbeleid 2020.

Wetgeving en reglementen

Het verantwoordingsorgaan heeft kennisgenomen van de aanpassingen die in de reglementen en fondsdocumenten zijn doorgevoerd.

Oordeel

Op grond van het voorgaande komt het verantwoordingsorgaan tot de volgende conclusie:

Het verantwoordingsorgaan van Pensioenfonds Particuliere Beveiliging is van oordeel dat:

- het bestuur afdoende informatie aan het verantwoordingsorgaan heeft verstrekt om zich een oordeel te vormen over het gevoerde beleid in 2020;
- het handelen van het bestuur in 2020 in overeenstemming is geweest met de statuten, reglementen en het herstelplan;
- het bestuur in 2020 een consistent beleid heeft gevoerd, waarbij de belangen van alle betrokkenen evenwichtig zijn afgewogen en geborgd;
- het bestuur in 2020 goede stappen heeft gezet op alle dossiers.

7.2 Reactie bestuur op Verslag verantwoordingsorgaan

Reactie bestuur oordeel van het verantwoordingsorgaan 2020

Het bestuur heeft kennis genomen van het verslag van het verantwoordingsorgaan. Het bestuur is verheugd over het positieve oordeel van het verantwoordingsorgaan. Het bestuur is blij dat vanaf 2021 het verantwoordingsorgaan weer voltallig is en uit 5 personen bestaat. Het bestuur bedankt het verantwoordingsorgaan voor de inspanning hierin.

Het bestuur vindt het positief dat het verantwoordingsorgaan een zelfevaluatie heeft gehouden in 2020. Het bestuur heeft kennis genomen van de uitkomsten. De leden van het verantwoordingsorgaan hebben deze uitkomsten met de voorzitter van het bestuur en een niet-uitvoerend bestuurslid besproken. Het bestuur heeft toegezegd het verantwoordingsorgaan binnen de mogelijkheden goed te willen faciliteren.

Het verantwoordingsorgaan vraagt het bestuur ondanks een daling van de uitvoeringskosten ten opzichte van 2019 om deze kosten te blijven bewaken. Het bestuur blijft deze kosten middels haar 'cost control' activiteiten nadrukkelijk bewaken. Een verantwoording van de kosten wordt in het jaarverslag opgenomen.

Voor 2021 wenst het bestuur een continuering van de prettige samenwerking met het verantwoordingsorgaan. Partijen moeten in het kader van de uitwerking van het pensioenakkoord de komende jaren nog nauwer met elkaar samenwerken. Het is wenselijk de komende jaren veel aandacht te besteden aan opleiding rondom het nieuwe pensioencontract. Om een zo optimaal mogelijke samenwerking te creëren, worden de leden van het verantwoordingsorgaan betrokken in het opleidingstraject inzake het nieuwe pensioencontract

8 Rapport compliance officer

8.1 Samenvatting Rapport compliance officer

De compliance officer heeft op verzoek van het bestuur over 2020 gemonitord hoe het beleid inzake integriteit en compliance is nageleefd. Het doel is bij te dragen aan de gewenste continue verbetering en te zorgen dat het beleid actueel en effectief is en blijft.

De beoordeling is gebaseerd op de volgende bronnen:

- Klokkenluiders- en Incidentenregeling.
- Geschiktheidsplan.
- IT-beleidsplan.
- IT-beleid.
- Privacyreglement.
- Uitbestedingsbeleid.
- Reglement van de geschillencommissie.
- Procedure datalekken.
- Documentatie risicomanagementsysteem.
- Gedragscode versie 3 oktober 2019 en 9 september 2020.
- Nalevingsverklaringen van medewerkers bestuursondersteuning.
- Bevestiging naleving interne Gedragscode door compliance officers van BMO GAM, Mercer en TKP.
- Verklaring naleving Gedragscode van de Verbonden Personen.
- Overzicht bijeenkomsten en seminars bestuur 2020.
- Overzicht zakelijke relaties van het pensioenfonds per januari 2021.
- Notulen van de bestuursvergaderingen.
- Verklaring Insider toetsing tweede halfjaar 2020.
- Beleggingsoverzicht verstrekt op 15 januari 2021.

De compliance officer heeft het volgende verklaard:

“Naleving van de Gedragscode over het jaar 2020 en monitoring integriteit

De externe compliance officer – die toeziet op de naleving van de Gedragscode van het pensioenfonds en hierover halfjaarlijks rapporteert – heeft geconstateerd dat de Gedragscode in 2020 grotendeels is nageleefd. De compliance officer heeft een aantal bevindingen geconstateerd inzake het tijdig aanmelden van nieuwe Verbonden Personen en de consistente toepassing van de Gedragscode door medewerkers van uitbestedingspartijen, hetgeen niet tot materiële bevindingen heeft geleid.

Naar aanleiding van de bevindingen van de compliance officer is een aantal aanbevelingen in de rapportage opgenomen. De aanbevelingen zien op het tijdig aanmelden van nieuwe Verbonden Personen en het waarborgen van een consistente toepassing van de Gedragscode door medewerkers van uitbestedingspartijen en andere Verbonden Personen. Het pensioenfonds heeft de aanbevelingen van de compliance officer overgenomen.

Amsterdam, 19 maart 2021”

De bevindingen en aanbevelingen over het verslagjaar 2020 zijn door het bestuur als onderstaand samengevat:

Bevindingen

De compliance officer toetst de naleving van de gedragscode en rapporteert eventuele bevindingen aan de hand van de naleving van de navolgende gedragsregels:

Aanvaarden en geven van relatiegeschenken, aanvaarden van uitnodigingen:

- Deze gedragsregel is over geheel 2020 nageleefd.

Nevenfuncties:

- Deze gedragsregel is over geheel 2020 nageleefd.

Financiële belangen in zakelijke relaties:

- Deze gedragsregel is over geheel 2020 nageleefd.

Fondsleveranciers, aannemers:

- Deze gedragsregel is over geheel 2020 nageleefd.

Fondseigendommen:

- Deze gedragsregel is over geheel 2020 nageleefd.

Acceptatie giften:

- Deze gedragsregel is over geheel 2020 nageleefd.

Melding van (potentiële) belangenconflicten:

- Deze gedragsregel is over geheel 2020 nageleefd.

Ondertekening Gedragscode en verklaring:

- In 2020 heeft de compliance officer niet van alle verbonden personen (tijdig) een Verklaring naleving van de Gedragscode ontvangen.
- Verder merken wij op dat er een discussie gaande is met een verbonden persoon over de kwalificatie als verbonden persoon. Deze verbonden persoon heeft in de digitale uitvraag bij de gedragsregel omtrent het gebruik voor privé-werkzaamheden van fondsleveranciers, aannemers e.d. aangegeven deze gedragsregel niet te hebben nageleefd, dit vanwege een nevenfunctie bij een zakelijke relatie. Aangezien dit een nevenfunctie betreft bij een zakelijke relatie zien wij dit niet zozeer als het gebruik maken van een fondsleverancier en/of aannemer van het pensioenfonds. Wel is dit, zoals de verbonden persoon zelf ook aangeeft, meldingswaardig nu het een nevenfunctie bij een zakelijke relatie betreft. Hier kan in de toekomst mogelijk schijn van belangenverstrengeling ontstaan. Wij raden daarom aan om deze verbonden persoon te blijven kwalificeren als verbonden persoon, tevens gezien het feit dat deze verbonden personen toegang heeft tot (vertrouwelijke) informatie van het pensioenfonds en op regelmatige basis werkzaamheden verricht voor het pensioenfonds.

Aanbevelingen

De compliance officer deed in 2020 de navolgende aanbevelingen:

- Het pensioenfonds wordt attent gemaakt op het sectorbrede onderzoek van DNB naar niet-financiële risico's die belangrijk zijn voor een beheerste en integere bedrijfsvoering. DNB heeft in de toezichtagenda's van 2020 aangekondigd om, net als in vorige jaren, een sectorbrede uitvraag te doen ten aanzien van niet-financiële risico's. De uitvraag richt zich op (de beheersing van) operationele-, IT-, governance- en integriteitsrisico's.
- Het pensioenfonds wordt attent gemaakt op het wetsvoorstel ter invoering van het zogenaamde UBO-register dat de Eerste Kamer op 23 juni 2020 heeft aangenomen. UBO staat voor "ultimate beneficial owner" (de uiteindelijke belanghebbende). De deadline voor entiteiten om hun (pseudo) UBO's in te schrijven in het UBO-register is uiterlijk 18 maanden na de inwerkingtreding van de implementatiewet. Ook voor pensioenfondsen is dit van toepassing en is aangegeven dat in beginsel alle bestuursleden kwalificeren als pseudo UBO.

- Het pensioenfonds wordt aangeraden alert te zijn op het aanwijzen van nieuwe medewerkers als Verbonden Personen van het pensioenfonds zodra deze personen op grond van de Gedragscode kwalificeren als Verbonden Persoon. Op die manier wordt geborgd dat te allen tijde duidelijk is wie als Verbonden Personen voor het pensioenfonds werkzaam zijn.
- Het pensioenfonds wordt aangeraden Verbonden Personen te attenderen op het tijdig invullen van de nalevingsverklaringen.
- Het pensioenfonds wordt aangeraden consistent op te treden in de toepassing van de Gedragscode op Verbonden Personen. Dit betekent dat slechts in uitzonderlijke gevallen een uitzondering op de Gedragscode mag zijn toegestaan. De aanbeveling is om richting nieuwe Verbonden Personen, en Insiders, te communiceren waarom zij als Verbonden Persoon zijn aangewezen en wanneer men Verbonden Persoon is.
- Het pensioenfonds wordt aangeraden jaarlijks een awareness sessie te houden.

8.2 Reactie bestuur op Rapport compliance officer

Het bestuur is van oordeel dat de monitoring door de compliance officer bijdraagt aan het in control zijn en blijven ten aanzien van integriteit door eventuele integriteitsrisico's tijdig te signaleren en adequaat af te handelen. Het bestuur herkent de bevindingen en constatering van de compliance officer en pakt de aanbevelingen op.

Jaarrekening

9 Jaarrekening

9.1 Balans per 31 december 2020

Bedragen x € 1.000

		<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
		€	€
ACTIVA			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	(1)		
Vastgoedbeleggingen		201.461	209.524
Aandelen		933.915	778.976
Vastrentende waarden		1.068.245	887.541
Derivaten		15.455	13.330
Overige beleggingen		<u>191.597</u>	<u>167.086</u>
		2.410.673	2.056.457
Vorderingen en overlopende activa	(2)	17.349	18.980
Overige activa	(3)	11.794	6.628
		<u>2.439.819</u>	<u>2.082.065</u>
TOTAAL ACTIVA			
		<u>2.439.819</u>	<u>2.082.065</u>
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	(4)	230.226	201.186
Technische voorzieningen	(5)	2.206.318	1.877.422
Derivaten	(6)	573	1.287
Overige schulden en overlopende passiva	(7)	2.699	2.170
		<u>2.439.816</u>	<u>2.082.065</u>
TOTAAL PASSIVA			
		<u>2.439.816</u>	<u>2.082.065</u>

(-) De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de balans vanaf pagina 89.

9.2 Staat van baten en lasten

Bedragen x € 1.000

		2020		2019	
		€	€	€	€
Baten					
Premiebijdragen voor risico pensioenfonds	(8)		76.402		79.017
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	(9)		297.568		430.576
Overige baten	(10)		350		8
Totaal baten			<u>374.320</u>		<u>509.601</u>
Lasten					
Pensioenuitkeringen	(11)		14.807		12.744
Pensioenuitvoeringskosten	(12)		4.868		4.855
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	(13)				
- Pensioenopbouw		70.104		69.145	
- Rentetoevoeging		-6.148		-3.625	
- Onttrekking voor uitkeringen en uitvoeringskosten		-15.173		-13.355	
- Wijziging marktrente		331.475		323.242	
- Wijziging actuariële uitgangspunten		-2.935		-31.777	
- Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		2.939		-1.365	
- Aanpassing sterftegrondslagen		-47.770		0	
- Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen		-3.596		-2.484	
			328.896		339.781
Saldo herverzekering	(14)		174		163
Saldo overdracht van rechten	(15)		-3.465		1.461
Overige lasten	(16)		0		11
Totaal lasten			<u>345.280</u>		<u>359.015</u>
Saldo van baten en lasten			<u>29.040</u>		<u>150.586</u>
<i>Bestemming van het saldo van baten en lasten</i>					
Algemene reserve			-1.852		75.700
Bestemmingsreserves			30.892		74.886
			<u>29.040</u>		<u>150.586</u>

(-) De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de staat van baten en lasten vanaf pagina 111.

9.3 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2020		2019	
	€	€	€	€
Kasstroom uit pensioenactiviteiten				
Ontvangsten				
Ontvangen premies	79.108		76.778	
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	9.272		3.571	
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	956		1.126	
Overige ontvangsten	349		5	
		89.685		81.480
Uitgaven				
Betaalde pensioenuitkeringen	-14.780		-12.692	
Betaald in verband met overdracht van rechten	-5.807		-5.032	
Betaalde premies herverzekering	-1.788		-1.613	
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-5.816		-4.935	
		-28.191		-24.272
		61.494		57.208
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten				
Ontvangsten				
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	30.919		36.983	
Verkopen en aflossingen van beleggingen	973.092		1.500.895	
		1.004.011		1.537.878
Uitgaven				
Aankopen beleggingen	-1.057.168		-1.590.257	
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-3.171		-3.009	
		-1.060.339		-1.593.266
		-56.328		-55.388
Netto kasstroom		5.166		1.820
Mutatie liquide middelen		5.166		1.820
Samenstelling geldmiddelen		2020		2019
	€	€	€	€
Liquide middelen primo boekjaar		6.628		4.808
Liquide middelen ultimo boekjaar		11.794		6.628

9.4 Toelichting op de jaarrekening

9.4.1 Algemeen

Activiteiten

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging (hierna 'het pensioenfonds'), is statutair gevestigd te Amsterdam. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41209638.

Het doel van het pensioenfonds is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het pensioenfonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Het pensioenfonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de in de branche verplicht gestelde aangesloten werkgevers. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (Abtn) van het pensioenfonds.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610 Pensioenfondsen.

Het bestuur heeft op 16 juni 2021 de jaarrekening vastgesteld.

Referenties

In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

9.4.2 Grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen in de jaarrekening zijn vermeld in euro's x 1.000, mits anders is aangegeven. De grondslagen zijn ongewijzigd ten opzichte van vorig boekjaar, tenzij anders is aangegeven.

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de continuïteitsveronderstelling. Het COVID-19 virus heeft geen impact gehad op de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds en derhalve kan de continuïteitsveronderstelling worden gehandhaafd.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Vreemde valuta

Functionele valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van het pensioenfonds.

Transacties, vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

De koersen van de belangrijkste valuta zijn:

	31 december 2020	Gemiddeld 2020	31 december 2019	Gemiddeld 2019
USD	1,2236	1,1709	1,1225	1,1327
GBP	0,8951	0,8706	0,8474	0,8717
JPY	126,2626	124,0695	121,9512	123,6616

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Schattingswijzigingen

In 2020 heeft het Koninklijk Actuarieel Genootschap nieuwe sterfteveronderstellingen gepubliceerd (Prognosetafel AG2020). Het bestuur heeft besloten de pensioenverplichtingen te waarderen met toepassing van deze veronderstellingen (2019: Prognosetafel AG2018). De impact van de wijziging betekent een verlaging van de technische voorziening met € 52.451. De invloed op de dekkingsgraad is een verhoging met 3,2%-punt. Bij het opstellen van de Prognosetafel AG2020 zijn de effecten van Covid-19 buiten beschouwing gebleven.

Het pensioenfonds heeft ook de correctiefactoren op de sterftekansen geactualiseerd. Hierbij is gebruik gemaakt van de fondsspecifieke ervaringssterfte op basis van het Ervaringssterftemodel 2020 van Willis Towers Watson (2019: Ervaringssterftemodel 2018 van Willis Towers Watson). De impact van de wijziging zorgt voor een verhoging van de technische voorziening met € 4.681. Dit heeft een verlagend effect op de dekkingsgraad van 0,3%-punt.

Met ingang van 2021 is het opbouwpercentage verlaagd van 1,49% naar 1,36%. Deze aanpassing heeft geleid tot een daling van de technische voorzieningen voor de toekomstige opbouw van arbeidsongeschikten met € 2.935. Het verhogend effect op de dekkingsgraad is 0,2%-punt.

Dekkingsgraden

De beleidsdekkingsgraad is gebaseerd op het rekenkundig gemiddelde van de dekkingsgraden over de laatste 12 maanden. Hierbij wordt steeds gebruik gemaakt van de meest actuele inschatting van de betreffende dekkingsgraden.

De (nominale) dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden (inclusief negatieve derivatenpositie) te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde.

De beleggingen van het pensioenfonds worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van genoteerde marktprijzen. Derivaten worden gewaardeerd door gebruik te maken van netto contante waardeberekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd door gebruik te maken van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen.

Voor financiële instrumenten zoals beleggingsvorderingen en -schulden geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vorderingen, schulden en liquide middelen uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden als vorderingen dan wel schulden opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vastgoedbeleggingen

Participaties in vastgoedfondsen die beleggen in vastgoed worden gewaardeerd tegen reële waarde per 31 december van het boekjaar welke is bepaald op basis van het aandeel in de nettovermogenswaarde van het vastgoedfonds.

De reële waarde van de Nederlandse vastgoedfondsen is bepaald middels gedurende het jaar uitgevoerde externe taxaties. Per kwartaal wordt een kwart van het aantal registergoederen op basis van "full valuation" getaxeerd door externe taxateurs, conform de richtlijnen ROZ/IPD. De beheerder bepaalt aan het begin van ieder jaar welke registergoederen in welk kwartaal worden getaxeerd. Dit dient een representatieve doorsnede te zijn van de gehele portefeuille. Het deel dat niet extern wordt getaxeerd zal door de externe taxateur een markttechnische update krijgen. De waarde wordt vastgesteld op basis van de externe taxatie welke eerder in het jaar is verricht en wordt opnieuw uitvoerig bekeken en herberekend met de laatste marktgegevens, verhuringen, leegstanden en andere object specifieke omstandigheden.

De reële waarde van de vastgoedfondsen die in internationaal vastgoed beleggen (AREA Funds) worden gewaardeerd op basis van de door de onderliggende vastgoedfondsen opgegeven beleggingswaarden van die fondsen, zoals deze op het moment van waardering aan de Beheerder ter beschikking staan. Overige vermogensbestanddelen van het fonds worden gewaardeerd volgens algemeen aanvaarde verslaggevingsgrondslagen. De internationale beleggingen zijn allemaal in een fund-to-fund structuur opgezet en afhankelijk van het onderliggende fonds wordt de taxatie 1x per kwartaal, 1x per jaar, of anders uitgevoerd. Hier is geen algemene afspraak over. Wel analyseert de vermogensbeheerder te allen tijde de waarde mutaties elk kwartaal en zal bij grote sprongen altijd navraag worden gedaan bij het betreffende onderliggende fonds.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de officiële slotkoersen per balansdatum.

Participaties in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die beleggen in aandelen worden gewaardeerd op het aandeel in de nettovermogenswaarde van het beleggingsfonds.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde obligaties waarbij sprake is van een actieve markt worden gewaardeerd tegen de officiële slotkoersen, verhoogd met de lopende rente.

Participaties in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die beleggen in obligaties worden gewaardeerd op het aandeel in de nettovermogenswaarde van het beleggingsfonds.

Participaties in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die beleggen in hypothecaire leningen worden gewaardeerd op reële waarde, hiervoor wordt nettovermogenswaarde gehanteerd zoals gepubliceerd door de fondsbeheerder.

Derivaten

De valutaderivaten en niet-beursgenoteerde derivaten worden gewaardeerd op basis van een model waarbij de variabelen uit actieve markten worden afgeleid of waarbij een of meerdere variabelen niet uit een actieve markt zijn af te leiden.

Creditposities in derivaten, voor zover niet voldaan aan salderingsvereisten, worden separaat verantwoord onder de overige schulden.

Overige beleggingen

Commodities en Infrastructuurfondsen

Participaties in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die beleggen in grondstoffen (commodities) en infrastructuur worden gewaardeerd op het aandeel in de nettovermogenswaarde van het beleggingsfonds zoals gepubliceerd door de fondsbeheerder.

Securities lending

Het pensioenfonds neemt deel aan een securities-lendingprogramma, waarbij bepaalde effecten voor een korte periode worden uitgeleend aan andere marktpartijen. Beleggingen die in het kader van een securities-lendingcontract worden uitgeleend, blijven deel uitmaken van de balans en worden gewaardeerd conform de grondslag voor waardering en resultaatbepaling zoals die geldt voor deze beleggingen. Indien uit hoofde van een securities-lendingprogramma als zekerheid beleggingen zijn ontvangen worden deze beleggingen en de daarmee samenhangende verplichtingen niet in de balans van het pensioenfonds opgenomen. Alle uit het securities-lendingprogramma voortvloeiende baten en lasten worden volgens het toerekenbeginsel over de looptijd van de desbetreffende transacties verantwoord in de beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen worden tegen nominale waarde gewaardeerd. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

Algemene reserve

Deze reserve is dat deel van het vermogen dat resteert nadat via de resultaatbestemming de vereiste reserves, de weerstandsreserve, op het gewenste niveau zijn gebracht. Er is geen sprake van een maximering van de algemene reserve.

Weerstandsreserve

De hoogte van de weerstandsreserve is minimaal gelijk aan nul en maximaal gelijk aan de grens die in het Financieel ToetsingsKader is gesteld voor het vereist vermogen.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen.

Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen.

Voor de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds worden de opgebouwde pensioenaanspraken contant gemaakt op basis van de rentetermijnstructuur, zoals door De Nederlandsche Bank gepubliceerd per de datum van vaststelling.

Het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen in 2020 is gebaseerd op grondslagen van ultimo 2019, met uitzondering van de volgende wijzigingen:

- De overlevingskansen van mannen en vrouwen worden ontleend aan de AG Prognosetafel opgesteld door het Koninklijk Actuarieel Genootschap. In 2020 zijn de sterftegrondslagen gewijzigd. De voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds is bepaald aan de hand van de Prognosetafel AG2020 (2019: Prognosetafel AG2018).

- De correctiefactoren op de sterftekansen zijn ook geactualiseerd. Hiervoor is gebruik gemaakt van de fondsspecifieke ervaringssterfte op basis van het Ervaringssterftemodel 2020 van Willis Towers Watson (2019: Ervaringssterftemodel 2018 van Willis Towers Watson).
- Het opbouwpercentage wordt met ingang van 2021 verlaagd van 1,49% naar 1,36%. Deze aanpassing heeft gevolgen voor de toekomstige opbouw van arbeidsongeschikten in de voorziening pensioenverplichtingen.

Gelijkgebleven grondslagen:

- Voor de wezen zijn geen sterftekansen in aanmerking genomen.
- Voor latent wezenpensioen is de voorziening pensioenverplichtingen voor latent nabestaandenpensioen, ten behoeve van (huwelijks)partners van verzekerden jonger dan 67 jaar, verhoogd met 1,5%.
- Voor niet gepensioneerde deelnemers is een leeftijdsverschil gehanteerd van 3,5 jaar, waarbij de man ouder is dan de vrouw.
- De PVI-opslag is een opslag in de pensioenpremie die bestemd is voor de financiering van de premievrije pensioenopbouw bij invaliditeit. Deze is gesteld op 7%.
- De opslag op de actuariële koopsom ter dekking van het risico van premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid bedraagt in 2020 7,0% van de actuariële koopsom exclusief excassokosten en exclusief risicokoopsom (2019: 9,0%).
- Om rekening te houden met revalidatie wordt de voorziening pensioenverplichting voor de premievrije toekomstige opbouw bij arbeidsongeschiktheid verlaagd met 10%.
- Voor de toekomstige uitvoeringskosten wordt 4% van de netto technische voorziening opgenomen.
- Voor niet gepensioneerde deelnemers wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd met daarbij horende partnerfrequenties. Vanaf leeftijd 18 lopen de partnerfrequenties langzaam op. Op leeftijd 67 is de partnerfrequentie gelijk aan 100% en wordt overgeschakeld naar het systeem van bepaalde partner. De partnerfrequenties zijn gebaseerd op cijfers van het CBS.
- De leeftijd wordt in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld, waarbij is aangenomen dat deelnemers zijn geboren op de eerste dag van de geboortemaand.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de herwaarderingskosten.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met -0,324% (2019: -0,235%), op basis van de éénjaarsrente van de DNB-curve aan het begin van het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoeringskosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijzigingen actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen, zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Een resultaat op overdrachten kan ontstaan doordat de vrijval van de voorziening plaatsvindt tegen fondstarieven, terwijl het bedrag dat wordt overgedragen gebaseerd is op de wettelijke factoren voor waardeoverdrachten. De tarieven van het pensioenfonds wijken af van de wettelijke tarieven.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

De overige mutaties ontstaan onder andere door mutaties in de aanspraken door overlijden, arbeidsongeschiktheid en pensioneren.

Saldo herverzekeringen

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

In het herverzekeringscontract is opgenomen dat aan het eind van de contractduur 90% van de te betalen premie, onder aftrek van de ingediende claims, wordt terugbetaald aan het pensioenfonds.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

9.4.3 Toelichting op de balans per 31 december 2020

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico pensioenfonds

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2020	209.524	778.976	887.541	12.043	167.086	2.055.170
Aankopen	11.756	130.971	1.075.856	0	28.397	1.246.980
Verkopen	-1.832	-35.817	-903.397	-32.045	-1	-973.092
Herwaardering	-17.981	59.460	8.245	225.186	-3.885	271.025
Overige mutaties	-6	325	0	0	0	319
Aanpassing waarde a.g.v. central clearing	0	0	0	-190.302	0	-190.302
Stand per 31 december 2020	<u>201.461</u>	<u>933.915</u>	<u>1.068.245</u>	<u>14.882</u>	<u>191.597</u>	<u>2.410.100</u>
Schuldpositie derivaten (credit)						<u>573</u>
						<u>2.410.673</u>

In de verloopstaten van 2020 (en 2019) zijn de mutaties per assetcategorie in de vorderingen, schulden en liquide middelen binnen de beleggingsportefeuille verwerkt in de regel 'Aankopen'.

Voor de derivaten geldt dat central clearing wordt toegepast. Alle vorderingen en schulden met betrekking tot de rentederivaten worden gesaldeerd weergegeven in de regel 'Aanpassing waarde a.g.v. central clearing'. De mutatie van de vorderingen op de rentederivaten bedroeg in 2020 € 138 positief (2019: € 38.490 negatief), de mutatie van de liquide middelen komt uit op € 26 (2019: € 286) en bij de schulden is de mutatie € 190.467 negatief (2019: € 142.517).

Het bedrag aan negatieve derivaten van € 573 bestaat volledig uit valutaderivaten.

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2019	171.707	476.162	787.162	2.335	130.936	1.568.302
Aankopen	23.997	227.207	1.487.362	0	36.580	1.775.146
Verkopen	-10.779	-72.546	-1.436.743	31.673	-12.500	-1.500.895
Herwaardering	24.975	147.742	49.760	158.756	12.070	393.303
Overige mutaties	-376	411	0	0	0	35
Aanpassing waarde a.g.v. central clearing	0	0	0	-180.721	0	-180.721
Stand per 31 december 2019	209.524	778.976	887.541	12.043	167.086	2.055.170

Schuldpositie derivaten (credit)	1.287
	<u>2.056.457</u>

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Vastgoedbeleggingen		
Participatie vastgoedbeleggingsfondsen	179.603	185.620
Indirecte vastgoedbeleggingen, beursgenoteerd	21.171	22.497
Vorderingen	248	500
Liquide middelen	439	907
	<u>201.461</u>	<u>209.524</u>
Aandelen		
Beursgenoteerde aandelen	788.667	667.440
Aandelenbeleggingsfondsen	142.974	109.254
Vorderingen	1.216	1.242
Liquide middelen	1.058	1.040
	<u>933.915</u>	<u>778.976</u>
Vastrentende waarden		
Obligaties beursgenoteerd	626.466	538.032
Hypotheckenfondsen	20.852	22.126
Obligatiebeleggingsfondsen	405.812	319.116
Vorderingen	6.082	5.929
Schulden	0	-129
Liquide middelen	9.033	2.467
	<u>1.068.245</u>	<u>887.541</u>

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Derivaten		
Valutaderivaten	12.925	8.793
Vorderingen	2.084	4.117
Liquide middelen	446	420
	<u>15.455</u>	<u>13.330</u>

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het pensioenfonds gebruikt derivaten voornamelijk om het valutarisico en het renterisico af te dekken. Eén van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekend staande partijen. Bovendien geldt dat altijd wordt gewerkt met een onderpand. De spreiding van de contracten over verschillende partijen zorgt er ook voor dat het kredietrisico wordt beperkt.

Vooruitlopend op de verplichtstelling voor pensioenfondsen hanteert het pensioenfonds het central clearing principe. Hierdoor wordt voortaan een zg. initial margin aangehouden bij de Clearingorganisatie en wordt vervolgens, op basis van dagelijkse waardeschommelingen, een variation margin in cash uitgewisseld met de clearingorganisatie. De rentederivaten worden daardoor 'gerealiseerd' geadministreerd, aangezien wordt voldaan aan de salderingscriteria in de grondslagen op pagina 82 van deze jaarrekening. Het pensioenfonds heeft eind 2020 € 332.984 (2019: € 17.061) aan onderpand ontvangen in de vorm van (staats) obligaties en er is geen cash ontvangen (2019: € 145.723) als gevolg van positieve waardeontwikkeling van de derivaten. Het ontvangen onderpand staat niet ter vrije beschikking. De waarde van de rentederivaten per ultimo 2020 is positief € 405.183 en negatief € 75.840 (2019: € 201.907 positief en € 60.859 negatief).

Gebruik wordt gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Renteswaps: dit betreft met een betrouwbare partij via de Clearingorganisatie afgesloten contracten, met als doel om vaste en variabele rentes met elkaar uit te wisselen.
- Aandelenderivaten / Futures: Deze zijn op de beurs genoteerde termijncontracten met verplichte levering van onderliggende waarden / goederen in de toekomst tegen een vooraf vastgestelde prijs. Het pensioenfonds gebruikt deze contracten voornamelijk om het aandelenrisico af te dekken.

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Overige beleggingen		
Commodity's (grondstoffen, edele metalen)	122.744	103.008
Infrastructuurfondsen	68.852	64.082
Overige vorderingen	0	2
Overige schulden	-5	-5
Liquide middelen	6	-1
	<u>191.597</u>	<u>167.086</u>

Schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het pensioenfonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zoals bepaalde vastgoedbeleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten. Op basis van de boekwaarde kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	Direct markt- noteringen	Afgeleide markt- noteringen	Waarderings- modellen	Totaal
	€	€	€	€
Per 31 december 2020				
Vastgoedbeleggingen	21.857	0	179.604	201.461
Aandelen	790.939	142.976	0	933.915
Vastrentende waarden	641.581	405.812	20.852	1.068.245
Derivaten	0	14.882	0	14.882
Overige beleggingen	0	191.597	0	191.597
	<u>1.454.377</u>	<u>755.267</u>	<u>200.456</u>	<u>2.410.100</u>

	Direct markt- noteringen	Afgeleide markt- noteringen	Waarderings- modellen	Totaal
	€	€	€	€
Per 31 december 2019				
Vastgoedbeleggingen	23.904	0	185.620	209.524
Aandelen	669.722	109.254	0	778.976
Vastrentende waarden	546.299	319.116	22.126	887.541
Derivaten	0	12.043	0	12.043
Overige beleggingen	0	167.086	0	167.086
	<u>1.239.925</u>	<u>607.499</u>	<u>207.746</u>	<u>2.055.170</u>

Toelichting op de waarderingsmodellen:

Vastgoed

Het deel van de waarde aan vastgoedbeleggingen dat is opgenomen op basis van waarderingsmodellen en - technieken bestaat alleen uit indirect vastgoed. De waarde is gebaseerd op de taxatiewaarde. De eerste waardering is verkrijgingsprijs inclusief transactiekosten. Deze taxaties worden verricht door verscheidene externe erkende taxateurs. Iedere externe taxateur hanteert, binnen de algemene richtlijnen zoals binnen de branche gelden, eigen uitgangspunten. De richtlijnen binnen de branche geven aan dat voor de waardebepaling in dit geval moet worden uitgegaan van de verkoopwaarde van een object met als doelstelling om met het object huurinkomsten te genereren. Als basis wordt hiervoor een contante waardeberekening gebruikt van de toekomstige kasstromen.

Vastrentende waarden

Het deel van de vastrentende waarden waarvan de reële waarde op basis van schatting wordt vastgesteld, betreft leningen op schuldbekentenis en hypotheek.

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
2. Vorderingen en overlopende activa		
Vorderingen op de werkgever(s)	16.020	17.730
Vorderingen op deelnemers van het pensioenfonds	4	5
Vorderingen uit herverzekering	1.302	1.217
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>23</u>	<u>28</u>
	<u>17.349</u>	<u>18.980</u>

De vordering uit herverzekering bestaat uit de afrekening winstclaim van € 857, deze komt voort uit het herverzekeringscontract met Zwitserleven in verband met het overlijdensrisico, over de contractperiode van 2018 t/m 2020. Daarnaast zijn hieronder nog te vorderen claims uit 2020 van € 445 opgenomen. De claims en de afrekening zijn begin 2021 ingediend bij Zwitserleven.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Vordering op de werkgever(s)

Vorderingen op werkgever(s)	16.667	17.904
Voorzieningen dubieuze debiteuren	<u>-647</u>	<u>-174</u>
	<u>16.020</u>	<u>17.730</u>

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Verloop van de voorziening dubieuze debiteuren		
Stand per 1 januari 2020	174	732
Nagekomen baten	-90	-167
Dotatie ten laste van de staat van baten en lasten (2019: onttrekking)	<u>563</u>	<u>-391</u>
Stand per 31 december 2020	<u>647</u>	<u>174</u>

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
3. Overige activa		
ING Bank	<u>11.794</u>	<u>6.628</u>

Onder de overige activa worden opgenomen de tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk danwel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder, zijn onder de betreffende beleggingscategorieën gerubriceerd.

Er is geen kredietfaciliteit van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

	Algemene reserve	Weerstands- reserves	Totaal
Stand per 1 januari 2019	-284.542	335.142	50.600
Bestemming van saldo baten en lasten	75.700	74.886	150.586
Stand per 1 januari 2020	-208.842	410.028	201.186
Bestemming van saldo baten en lasten	-1.852	30.892	29.040
Stand per 31 december 2020	-210.694	440.920	230.226

Dekkingsgraad, vermogenspositie en herstelplan

	2020 %	2019 %
De dekkingsgraad is ultimo jaar als volgt:		
Nominale dekkingsgraad	110,4	110,7
Beleidsdekkingsgraad	103,3	106,3

De (nominale) dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden (inclusief de negatieve derivatenpositie) te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de nominale dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het pensioenfonds gebruik van het standaard model van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het pensioenfonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen in de paragraaf over risicobeheer.

Op basis hiervan bedraagt het (minimaal) vereist vermogen op 31 december:

	2020		2019	
	€	%	€	%
Stichtingskapitaal en reserves	230.226	110,4	201.186	110,7
Minimaal vereist eigen vermogen	94.772	104,3	78.715	104,2
Vereist eigen vermogen	440.920	120,0	410.028	121,8

Als het eigen vermogen lager is dan het minimale vereiste eigen vermogen bevindt het pensioenfonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien het eigen vermogen lager is dan het vereiste eigen vermogen, maar wel tenminste gelijk is aan het minimale vereiste eigen vermogen, bevindt het pensioenfonds zich in een situatie van reservetekort.

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan als gevolg van bovenstaande worden gekarakteriseerd als een reservetekort (2019: idem).

Herstelplan

Vanwege het reservetekort dient het pensioenfonds een herstelplan in te dienen bij DNB. Op 25 maart 2020 heeft het pensioenfonds een actualisatie van het herstelplan ingediend bij DNB. DNB heeft dit herstelplan goedgekeurd. In het herstelplan werd voor 2020 een stijging van de dekkingsgraad verwacht naar 115,1%. Met name door de daling van de rente en lagere beleggingsrendementen dan verwacht, is de dekkingsgraad van 2020 lager uitgekomen, namelijk op 110,4%. Volgens het herstelplan zou het pensioenfonds in 2023 het vereist eigen vermogen hebben bereikt.

Voor het pensioenfonds dient de cyclus van het indienen van een herstelplan, zolang van toepassing, te worden gecontinueerd. Het pensioenfonds heeft in het kader hiervan op 16 maart 2021 wederom een herstelplan bij DNB ingediend. Dit herstelplan laat zien dat, gegeven de wettelijk voorgeschreven manier van berekenen, het pensioenfonds naar verwachting ultimo 2024 een beleidsdekkingsgraad heeft die hoger is dan de vereiste dekkingsgraad. Voor de doorrekening van het toekomstscenario is uitgegaan van het beleid vanaf 1 januari 2021 van het pensioenfonds. De gehanteerde rendementen voor het pensioenfonds zijn vastgesteld op basis van de wettelijk voorgeschreven maximale parameters. Onder voorwaarden mag een pensioenfonds voor het herstelplan van 2020, op basis van de ministeriële maatregel van 19 november 2019, de maximale hersteltermijn verhogen van 10 jaar naar 12 jaar. Het pensioenfonds heeft geen gebruik gemaakt van de ministeriële maatregel en hanteert een maximale hersteltermijn van 10 jaar.

Voorstel tot resultaatbestemming

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het pensioenfonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de Abtn. Het voorstel van de verdeling van het resultaat boekjaar van € 29.040 (positief) ziet er als volgt uit:

	2020
	€
Algemene reserve	-1.852
Weerstandsreserve	30.892
	<u>29.040</u>

5. Technische voorzieningen

	2020	2019
	€	€
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		
Stand per begin boekjaar	1.877.422	1.537.641
Pensioenopbouw	70.104	69.145
Rentetoevoeging	-6.148	-3.625
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-15.173	-13.355
Wijziging marktrente	331.475	323.242
Wijziging actuariële uitgangspunten	-2.935	-31.777
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	2.939	-1.365
Aanpassing sterftegrondslagen	-47.770	0
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-3.596	-2.484
	<u>2.206.318</u>	<u>1.877.422</u>

Ultimo boekjaar bedraagt de gemiddelde gewogen discontovoet 0,29% (2019: 0,85%).

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariële berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is opgerent met -0,324% (2019: -0,235%), op basis van de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde RTS aan het einde van het voorgaande verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de voorziening pensioenverplichtingen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen, zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Met ingang van 1 januari 2021 is het opbouwpercentage verlaagd van 1,49% naar 1,36%. Deze aanpassing heeft geleid tot een daling van de technische voorzieningen voor de toekomstige opbouw van arbeidsongeschikten met € 2.935.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

	2020	2019
	€	€
Toevoeging aan de technische voorzieningen	7.911	4.201
Onttrekking aan de technische voorzieningen	-4.972	-5.566
	<u>2.939</u>	<u>-1.365</u>

Aanpassing sterftegrondslagen

In 2020 heeft het Koninklijk Actuarieel Genootschap nieuwe sterfteveronderstellingen gepubliceerd (Prognosetafel AG2020). Het bestuur heeft besloten de pensioenverplichtingen te waarderen met toepassing van deze veronderstellingen (2019: Prognosetafel AG2018). De impact van de wijziging betekent een verlaging van de technische voorziening met € 52.451. Bij het opstellen van de nieuwe Prognosetafel AG2020 zijn de effecten van Covid-19 buiten beschouwing gebleven.

Het pensioenfonds heeft ook de correctiefactoren op de sterftekansen geactualiseerd. Hierbij is gebruik gemaakt van de fondsspecifieke ervaringssterfte op basis van het Ervaringssterfmodel 2020 van WillisTowers Watson (2019: Ervaringssterfmodel 2018). De impact van de wijziging zorgt voor een verhoging van de technische voorziening met € 4.681.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Resultaat op kanssystemen:		
Sterfte	-2.280	-842
Arbeidsongeschiktheid	-960	-1.447
Mutaties	-356	-195
	<u>-3.596</u>	<u>-2.484</u>

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorieën als volgt samengesteld:

	2020		2019	
	€	Aantallen	€	Aantallen
Actieven	1.159.867	23.768	1.043.613	22.766
Gepensioneerden	295.564	4.654	247.842	4.128
Slapers	<u>750.887</u>	<u>33.966</u>	<u>585.967</u>	<u>32.876</u>
Voorziening voor pensioenverplichtingen	<u>2.206.318</u>	<u>62.388</u>	<u>1.877.422</u>	<u>59.770</u>

Korte beschrijving pensioenregeling

De pensioenregeling van het pensioenfonds betreft een middelloonregeling.

Het ouderdomspensioen is gelijk aan 1,49% (2019: 1,875%) van de pensioengrondslag, waarover premie aan het pensioenfonds is betaald. De pensioengrondslag is gelijk aan het (gemaximeerde) pensioensalaris minus de franchise. Het bijbehorend partnerpensioen bedraagt 70% van het ouderdomspensioen. Tevens is het wezenpensioen verzekerd.

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de ambitie om toeslagen op de opgebouwde pensioenen te verlenen. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds. Er bestaat geen recht op jaarlijkse toeslagverlening.

De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toezegging voor toekomstige toeslagverlening voorwaardelijk is.

Het bestuur van het pensioenfonds hanteert de volgende leidraad voor het verlenen van toeslagen:

- bij een beleidsdekkingsgraad onder de 110% wordt geen toeslag verleend;
- bij een beleidsdekkingsgraad tussen de 110% en circa 135% (bovengrens) wordt gekeken welke toeslag kan worden toegekend op basis van de wettelijke voorschriften voor toekomstbestendige toeslagverlening;
- bij een beleidsdekkingsgraad boven de circa 135% wordt volledige toeslag toegekend en wordt gekeken in hoeverre extra toeslagen kunnen worden toegekend.

Bij het toekennen van toeslagen kijkt het bestuur ook naar de economische situatie en kan worden afgeweken van het toeslagbeleid.

Het bestuur heeft op basis van de ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad besloten geen toeslag te verlenen in 2020 (2019: idem).

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
6. Derivaten		
Derivaten	<u>573</u>	<u>1.287</u>

Het bedrag aan derivaten bestaat ultimo 2020 volledig uit valutaderivaten (2019: idem).

7. Overige schulden en overlopende passiva

Te verrekenen premies	1.066	633
Pensioenuitkeringen	8	8
Belastingen en premies sociale verzekeringen	302	276
Kosten vermogensbeheer	767	686
Administratiekosten	201	215
Overige schulden en overlopende passiva	355	352
	<u>2.699</u>	<u>2.170</u>

De te verrekenen premies betreffen opgelegde ambtshalve facturen.

De administratiekosten betreffen de kosten voor TKP Pensioen B.V. voor de afrekening 2020 (€ 150). Daarnaast zijn hieronder de nog te betalen kosten bestuursondersteuning van Montae & Partners verantwoord (€ 51).

De overige schulden en overlopende passiva bestaan uit de nog te betalen bestuurskosten (€ 80), kosten voor risicomanagement (€ 81), kosten voor de accountantscontrole (€ 44), kosten voor de certificerend actuaris (€ 34) en overige schulden (€ 116).

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

9.4.4 Risicobeheer

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Het solvabiliteitsrisico is daarmee het belangrijkste risico voor het pensioenfonds.

Het bestuur heeft de mogelijke risico's van het pensioenfonds in kaart gebracht en bepaald hoe het bestuur met deze risico's om wil gaan. Op basis van een actueel en volledig beeld van alle relevante risico's kan het bestuur gepaste beheersmaatregelen nemen en is het bestuur in control. Dit vormt mede de basis voor het beleid van het pensioenfonds en toelichting hierna. Dit beleid is verwoord in de Abtn van het pensioenfonds. Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van de risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- Beleggingsbeleid;
- Premiebeleid;
- Herverzekeringsbeleid;
- Toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruik gemaakt van de Asset Liability Management-studie (ALM-Studie) die in 2020 is uitgevoerd. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid door de vermogensbeheerders moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Solvabiliteitsrisico's

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten op basis van zowel algemeen geldende normen als specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd.

Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het pensioenfonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslagverlening op opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De aanwezige dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

	2020	2019
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	110,7	103,3
Premie	-0,3	0,1
Uitkering	0,1	-
Toeslagverlening	-	-
Korting van aanspraken en rechten	-	-
Beleggingsrendementen (exclusief renteafdekking)	16,3	28,3
Renteafdekking	-	-
Wijziging rentetermijnstructuur voorziening pensioenverplichtingen	-16,6	-18,0
Wijziging Ultimate Forward Rate voorziening pensioenverplichtingen	-	-
Wijziging actuariële uitgangspunten	3,1	2,0
Overige oorzaken	-2,9	-5,0
Dekkingsgraad per 31 december	110,4	110,7

De overige oorzaken bestaan hoofdzakelijk uit zogenaamde kruiseffecten. De bepaling van de procentuele effecten van de diverse resultaatbronnen op de dekkingsgraad zijn conform de richtlijnen van DNB allen uitgedrukt ten opzichte van de primo dekkingsgraad. Dit zorgt ervoor dat de optelling van de primo dekkingsgraad plus alle afzonderlijke procentuele effecten niet leidt tot de ultimo dekkingsgraad. Het verschil tussen deze twee wordt verantwoord onder de noemer 'overige oorzaken' en betreft de kruiseffecten. In het algemeen geldt dat deze post groter wordt naarmate de uitschieters in de afzonderlijke resultaatscomponenten groter worden.

Om het solvabiliteitsrisico te beheersen dient het pensioenfonds buffers in het vermogen aan te houden. De omvang van deze buffers (buffers plus de pensioenverplichtingen heten samen het vereist vermogen) wordt vastgesteld met de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets (S-toets). Deze toets bevat een kwantificering van de bestuursvisie op de pensioenfonds specifieke restrisico's (na afdekking).

De berekening van het vereist eigen vermogen en het hieruit voortvloeiende tekort aan het einde van het boekjaar is als volgt:

	2020	2019
	€	€
S1 Renterisico	4.662	26.706
S2 Risico zakelijke waarden	367.351	332.954
S3 Valutarisico	114.473	129.646
S4 Grondstoffenrisico	0	41.169
S5 Kredietrisico	86.420	64.394
S6 Verzekeringstechnisch risico	73.114	62.623
S7 Liquiditeitsrisico	0	0
S8 Concentratierisico	0	0
S9 Operationeel risico	0	0
S10 Actief risico	9.198	7.119
Diversificatie-effect	-214.298	-254.583
Totaal	440.920	410.028

	2020	2019
	€	€
Vereist pensioenvermogen	2.647.238	2.287.450
Voorziening pensioenverplichting	2.206.318	1.877.422
Vereist eigen vermogen	440.920	410.028
Aanwezig eigen vermogen	224.908	201.186
Tekort	-216.012	-208.842

Het pensioenfonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds het standaard model van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Onderstaand in deze risicoparagraaf worden per risico een aantal cijfermatige overzichten getoond. De totalen per beleggingscategorie in deze overzichten sluiten niet in alle gevallen aan bij de beleggingsstanden in de balans. De reden hiervoor is dat de gegevens in de risicoparagraaf op basis van look through op detailniveau (2019: idem) zijn gepresenteerd. Dit geeft een getrouw beeld van de werkelijke risico's.

Marktrisico (S1 - S4)

Het marktrisico omvat het renterisico, het prijs(koers)risico en het valutarisico. Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, vastgoed en private equity (risico zakelijke waarden) of grondstoffen (grondstoffenrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico).

De strategie van het pensioenfonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds gevoelig is voor het marktrisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de risico's die het pensioenfonds loopt nader toegelicht.

Renterisico (S1)

Renterisico is het risico dat de waarde van de portefeuille vastrentende waarden en de waarde van de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente. Maatstaf voor het meten van rentegevoeligheid is de duration. De duration is de gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren.

Op balansdatum is de duratie van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duratie van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde 'duratie-mismatch'. Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur); waardoor de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het bestuur monitort de renteafdekking ultimo iedere maand. Indien het renteafdekkingspercentage zich buiten de bandbreedte van +/- 3%-punt bevindt wordt geherbalanceerd. De renteafdekking ultimo jaar bedraagt 60% (2019: idem).

De duratie en het effect van de renteafdekking kan als volgt worden samengevat:

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	Duratie	€	Duratie
Vastrentende waarden (vóór derivaten)	1.068.245	10,0	887.541	7,6
Vastrentende waarden (na derivaten)	1.070.774	34,9	892.076	32,8
(Nominale) pensioenverplichtingen	2.206.318	25,8	1.877.422	25,5

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	%	€	%
Resterende looptijd < 1 jaar	278.246	24,0	202.339	20,9
Resterende looptijd > 1 jaar en < 5 jaar	222.667	19,2	221.419	22,9
Resterende looptijd > 5 en < 10 jaar	226.290	19,5	211.179	21,8
Resterende looptijd > 10 en < 20 jaar	237.207	20,5	173.942	18,0
Resterende looptijd > 20 jaar	195.301	16,8	158.464	16,4
	1.159.711	100,0	967.343	100,0

De presentatie van de vastrentende waarden in bovenstaande looptijden hangt samen met het lange termijn karakter van de investeringen van het pensioenfonds en het hiermee samenhangende beleid en ter vergelijking met de looptijden van de verplichtingen.

De resterende looptijd van de verplichtingen kan als volgt worden weergegeven:

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	%	€	%
Resterende looptijd < 5 jaar	101.046	4,6	87.141	4,6
Resterende looptijd > 5 en < 10 jaar	164.549	7,5	144.794	7,7
Resterende looptijd > 10 en < 20 jaar	525.216	23,8	456.747	24,3
Resterende looptijd > 20 jaar	1.415.507	64,2	1.188.740	63,3
	2.206.318	100,0	1.877.422	100,0

Risico zakelijke waarden (S2)

Risico zakelijke waarden is het risico van waardewijzigingen van aandelen en vastgoed als gevolg van onzekerheid in de marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren.

Het risico zakelijke waarden wordt beheerst door het pensioenfonds, met als belangrijkste beheersmaatregel een weloverwogen spreiding van de onderliggende beleggingen. Voor deze beleggingen wordt verwezen naar de tabellen onder het prijsrisico.

Valutarisico (S3)

Het totaalbedrag van de gehele beleggingsportefeuille dat niet in euro's wordt belegd bedraagt ultimo 2020 € 1.406.179 (2019: € 1.211.340). Van dit bedrag is 45% (2019: 47%) afgedekt middels valutaderivaten.

De valutapositie per 31 december 2020 vóór en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	2020		
	Totaal	Valuta-	Netto positie
	Voor	derivaten	
	afdekking	Afdekking	Na afdekking
	€	€	€
EUR	1.311.314	641.761	1.953.075
GBP	51.932	-29.791	22.141
JPY	76.256	-52.419	23.837
USD	888.644	-458.585	430.059
Overige	389.347	-88.641	300.706
	2.717.493	12.325	2.729.818

De valutapositie per 31 december 2019 vóór en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	2019		
	Totaal	Valuta-	Netto positie
	Voor	derivaten	
	afdekking	Afdekking	Na afdekking
	€	€	€
EUR	965.722	572.682	1.538.404
GBP	56.013	-33.007	23.006
JPY	70.316	-48.955	21.361
USD	750.442	-400.651	349.791
Overige	334.569	-82.568	252.001
	2.177.062	7.501	2.184.563

In de solvabiliteitstoets van het pensioenfonds is in de buffers voor het valutarisico rekening gehouden met bovenstaande valutaposities en afdekkingen.

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen. Het wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren.

Het prijrisico wordt gemitigeerd door diversificatie die onder meer is vastgelegd in de strategische beleggingsmix van het pensioenfonds. In aanvulling hierop maakt het pensioenfonds voor afdekking van het prijrisico gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

Naast de strategische mix heeft het pensioenfonds in het mandaat aan de vermogensbeheerders richtlijnen gesteld aan het maximaal percentage dat namens het pensioenfonds in een sector, land of tegenpartij mag worden belegd. Naleving van deze richtlijnen vindt plaats door de beleggingscommissie op basis van onafhankelijke rapportages van de custodian.

De segmentatie van de aandelen naar regio is als volgt:

	2020		2019	
	€	%	€	%
Europa	140.585	15,2	127.881	16,5
Europa (niet-EU)	33.732	3,6	30.680	4,0
Noord-Amerika	533.136	57,5	437.978	56,7
Midden- en Zuid Amerika	12.205	1,3	12.847	1,7
Overige	15.249	1,6	11.852	1,5
Azië	103.003	11,1	70.513	9,1
Pacific	89.596	9,7	80.712	10,5
Totaal	927.506	100,0	772.463	100,0

De segmentatie van aandelen naar sectoren is als volgt:

	2020		2019	
	€	%	€	%
Energie	28.876	3,1	41.707	5,4
Bouw- en grondstoffen	46.669	5,0	38.572	5,0
Industrie	92.800	10,0	82.331	10,7
Duurzame consumentengoederen	195.667	21,1	150.494	19,5
Gezondheidszorg	110.454	11,9	92.432	12,0
Financiële dienstverlening	132.429	14,4	135.932	17,5
Informatietechnologie	201.312	21,7	132.006	17,1
Telecommunicatie	88.318	9,5	70.154	9,1
Nutsbedrijven	28.912	3,1	27.020	3,5
Overige	2.069	0,2	1.815	0,2
Totaal	927.506	100,0	772.463	100,0

Grondstoffenrisico (S4)

Grondstoffenrisico is het risico van prijsfluctuaties in de grondstoffen als gevolg van veranderingen in de marktomstandigheden.

Het pensioenfonds belegt in het NN Commodity Fund. Ultimo boekjaar bedraagt deze belegging € 122.745 (2019: € 103.006), dit is circa 5% (2019: 5%) van de totale beleggingen. Gezien het relatief beperkte aandeel van de exposure in grondstoffen is het grondstoffenrisico gering.

Kredietrisico (S5)

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het pensioenfonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het pensioenfonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing van dit risico door het pensioenfonds vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het pensioenfonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het pensioenfonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door het pensioenfonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het pensioenfonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar regio's kan als volgt worden samengevat:

	2020		2019	
	€	%	€	%
Europa (EU)	729.783	68,3	583.420	60,3
Europa (niet-EU)	19.491	1,8	20.638	2,1
Noord-Amerika	274.517	25,7	251.181	26,0
Midden- en Zuid Amerika	28.661	2,7	28.388	2,9
Azië	43.270	4,1	27.668	2,9
Pacific	12.973	1,2	13.272	1,4
Overige	51.016	4,8	42.775	4,4
Totaal	1.159.711	100,0	967.342	100,0

De samenstelling van de vastrentende waarden naar sectoren is als volgt:

	2020		2019	
	€	%	€	%
Bouw en grondstoffen	17.832	1,7	18.166	1,9
Industrie	34.505	3,2	33.863	3,5
Duurzame consumentengoederen	131.055	12,3	127.871	13,2
Informatietechnologie	15.622	1,5	14.396	1,5
Telecommunicatie	49.915	4,7	55.048	5,7
Nutsbedrijven	63.788	6,0	56.802	5,9
Overheid en overheidsinstellingen	679.632	63,6	475.549	49,2
Financiële instellingen	126.291	11,8	136.472	14,1
Niet-gespecificeerd binnen beleggingsfondsen	40.037	3,7	48.035	4,9
Overige	1.034	0,1	1.140	0,1
Totaal	1.159.711	100,0	967.342	100,0

De kredietwaardigheid van veel marktpartijen wordt ook door rating agencies beoordeeld. Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	2020		2019	
	€	%	€	%
AAA	231.775	21,7	147.184	15,2
AA	357.740	33,5	261.466	27,0
A	166.243	15,6	173.386	17,9
BBB	221.218	20,7	200.750	20,8
Lager dan BBB	101.184	9,5	93.997	9,7
Geen rating	81.551	7,6	90.559	9,4
Totaal	1.159.711	100,0	967.342	100,0

De vastrentende waarden waarvoor geen rating geldt, betreffen met name vorderingen en liquide middelen inzake vastrentende waarden.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's, S6)

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat voortvloeit uit mogelijke afwijkingen van actuariële inschattingen die worden gebruikt voor de vaststelling van de technische voorzieningen en de hoogte van de premie. De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden (kortleven), arbeidsongeschiktheid en het toeslagrisico.

Langlevensrisico

Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van prognosetafels met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het pensioenfonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Vanaf 1 januari 2018 is het overlijdensrisico voor niet gepensioneerde deelnemers herverzekerd bij Zwitserleven. Het betreft een Risicoherverzekeringscontract, met een looptijd tot en met 31 december 2020. Het overlijdensrisico is herverzekerd in de vorm van éénjarige risicokapitalen. Dit risico komt voort uit de reglementaire verzekeringen van ouderdoms- en nabestaandenpensioen van de deelnemers. Hierbij wordt rekening gehouden met de aanwezige voorziening pensioenverplichting voor zowel ouderdomspensioen als nabestaandenpensioen.

Eind 2020 is de afrekening opgesteld over de gehele contractperiode van 2018 t/m 2020. In 2021 zal deze worden afgerekend met Zwitserleven.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het pensioenfonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ('schadereserve'). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Het beleid van het pensioenfonds is om het arbeidsongeschiktheidsrisico niet te herverzekeren.

Toeslagrisico

Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioen toe te kennen in relatie tot de algemene prijsontwikkeling niet kan worden gerealiseerd. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, beleggingsrendementen, looninflatie en demografie (beleggings- en actuariële resultaten) echter, afhankelijk van de hoogte van de dekkingsgraad van het pensioenfonds. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagverlening voorwaardelijk is.

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Het pensioenfonds voert periodiek stress scenario's van haar liquiditeitspositie uit gedurende het verslagjaar. Hiermee is beoordeeld in hoeverre het pensioenfonds, ten tijde van stress op financiële markten, in staat is om aan haar financiële verplichtingen op korte termijn te voldoen. Op basis van de uitgevoerde stress scenario's is geconcludeerd dat het pensioenfonds in staat is haar financiële verplichtingen na te komen in geval van stress op financiële markten. Bij de bepaling van het vereist vermogen is het liquiditeitsrisico vooralsnog op nihil gesteld.

Concentratierisico (S8)

Concentraties kunnen ertoe leiden dat het pensioenfonds bij grote veranderingen in bijvoorbeeld de waardering (marktrisico) of de financiële positie van een tegenpartij (kredietrisico) grote (veelal financiële) gevolgen hiervan ondervindt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie in de beleggingsportefeuille in producten, regio's of landen, economische sectoren of tegenpartijen. Naast concentraties in de beleggingsportefeuille kan ook sprake zijn van concentraties in de verplichtingen en de uitvoering.

De spreiding in de beleggingsportefeuille is weergegeven in de tabel die is opgenomen bij de toelichting op het kredietrisico. Grote posten kunnen een post van concentratierisico zijn. Om te bepalen welke posten dit betreft worden per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur opgeteld. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Ultimo 2020 zijn de volgende posten met meer dan 2% van het balanstotaal aanwezig:

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	%	€	%
Vastrentende waarden				
Europa	317.341	13,0	178.476	8,6
Noord-Amerika	110.980	4,6	90.970	4,4
Totaal	428.321	17,6	269.446	13,0

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen.

Een portefeuille van beleggingen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Bij de bepaling van het vereist vermogen past het pensioenfonds het standaardmodel van de DNB toe. In dat model wordt het concentratierisico vooralsnog op nihil gesteld.

Op grond hiervan heeft het bestuur geconcludeerd dat geen sprake is van concentratie in de activa of verplichtingen en dat daarom geen buffer voor concentratierisico wordt aangehouden.

Operationeel risico (S9)

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Deze risico's worden door het pensioenfonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht bij SSgA, BlackRock, SAREF, PGGM Vermogensbeheer BV en BMO Global Asset Management. Daarnaast is Caceis custodian van het pensioenfonds. De pensioenuitvoering is uitbesteed aan TKP Pensioen B.V. Het niveau van de dienstverlening van zowel Caceis als TKP Pensioen B.V. is vastgelegd in een Service Level Agreements (SLA). Op basis van periodieke rapportages wordt de kwaliteit van de dienstverlening door het bestuur getoetst.

Aanvullend tonen zowel de pensioenbeheerder als de vermogensbeheerders met een ISAE3402-type II verklaring aan dat zij de operationele risico's van de uitvoering van de pensioenregeling en het vermogensbeheer op een adequate wijze beheersen.

Het bestuur is van mening dat hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's, en heeft besloten om geen buffers aan te houden voor het operationeel risico in de solvabiliteitstoets.

Actief risico (S10)

De mate waarin het actieve beleggingsbeleid bijdraagt aan het totale risico van de beleggingen is mede afhankelijk van de correlatie die verondersteld wordt te bestaan tussen het benchmark rendement en het extra rendement als gevolg van actief beheer. Het bestuur is van mening dat er geen sprake is van een actief beleggingsbeleid van het pensioenfonds, heeft besloten om hiervoor geen buffers aan te houden voor het actief beheer risico in de solvabiliteitstoets.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het pensioenfonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het pensioenfonds niet beheersbaar. Het systeemrisico maakt geen onderdeel uit van de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets.

Derivaten

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van financiële derivaten. Hoofregel die hierbij geldt, is dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het beleggingsbeleid van het pensioenfonds. Derivaten worden hoofdzakelijk gebruikt om de hiervoor vermelde vormen van marktrisico zo veel mogelijk af te dekken.

Derivaten hebben als voornaamste risico het kredietrisico. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met goed te boek staande partijen en door zoveel mogelijk te werken met onderpand.

Gebruik kan worden gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Futures: dit zijn standaard beursgenoteerde instrumenten waarmee snel posities kunnen worden gewijzigd. Futures worden gebruikt voor het tactische beleggingsbeleid. Tactisch beleggingsbeleid is slechts zeer beperkt mogelijk binnen de grenzen van het strategische beleggingsbeleid.
- Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Swaps: dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps kan het pensioenfonds de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de derivatenpositie op 31 december 2020:

2020 Type contract	Gemiddelde looptijd	Contract- omvang	Saldo waarde	Positieve waarde	Negatieve waarde
		€	€	€	€
Valutaderivaten		656.725	12.325	12.971	646
Aandelenderivaten		3	16	16	0
Rentederivaten		1.669.099	0	0	0
Overige derivaten		1.627	5.185	5.185	0
		<u>2.327.454</u>	<u>17.526</u>	<u>18.172</u>	<u>646</u>

Voor de waarden van de rentederivaten wordt verwezen naar de toelichting op pagina 90.

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de derivatenpositie op 31 december 2019:

2019 Type contract	Gemiddelde looptijd	Contract- omvang	Saldo waarde	Positieve waarde	Negatieve waarde
		€	€	€	€
Valutaderivaten		642.200	7.501	8.842	1.341
Aandelenderivaten		25	1	1	0
Rentederivaten		1.671.589	0	0	0
Overige derivaten		1.936	6.993	6.993	0
		<u>2.315.750</u>	<u>14.495</u>	<u>15.836</u>	<u>1.341</u>

9.4.5 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Administratiekosten

Inzake het uitvoeren van de pensioenregeling van het pensioenfonds is een administratieovereenkomst gesloten met TKP Pensioen B.V. Het contract loopt tot en met einde 2021. De administratiekosten bedragen ca. € 2.725 per jaar.

Vermogensbeheerkosten

Met de custodian Caceis is een overeenkomst gesloten voor onbepaalde duur die direct opzegbaar is met inachtneming van een opzegtermijn van 90 dagen. De custodykosten bedragen ca. € 600 per jaar.

Met de vermogensbeheerder BMO Global Asset Management is een beheerovereenkomst voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van 6 maanden overeengekomen. Het pensioenfonds kan bij bepaalde gebeurtenissen tot onmiddellijke beëindiging overgaan. De beheerkosten bedragen ca. € 2.016 per jaar.

Met de vermogensbeheerder State Street Global Advisors is een beheerovereenkomst voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van 3 maanden overeengekomen. Het pensioenfonds kan bij bepaalde gebeurtenissen tot onmiddellijke beëindiging overgaan. De beheerkosten bedragen ca. € 342 per jaar.

Met de vermogensbeheerder Syntrus Achmea Real Estate & Finance loopt een contract voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van 6 maanden. De beheerkosten bedragen ca. € 100 per jaar.

Het beheercontract met PGGM is beëindigd per 1 juli 2016, maar het pensioenfonds heeft nog de verplichting om de kosten voor informatievoorziening en accountmanagement te betalen zolang het pensioenfonds nog belegt in PGGM beleggingsfondsen. De kosten hiervan bedragen ca. € 73 per jaar.

Met de vermogensbeheerder BlackRock is een contract voor onbepaalde tijd overeengekomen, welke direct opzegbaar is. De kosten hiervan bedragen ca. € 160.

Investeringsverplichtingen

Vooruitlopend op verwachte inkomende kasstromen bestaan er per balansdatum de volgende investerings-en stortingsverplichtingen (zogenaamde voorbeleggingen):

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
Overige beleggingen	<u>48.300</u>	<u>59.342</u>

Securities lending

Het pensioenfonds stelt een deel van de aandelen- en obligatieleningen beschikbaar voor het in bruikleen geven van effecten (securities lending). Het pensioenfonds behoudt economisch eigendom. Per balansdatum is een bedrag van € 48.146 (2019: € 40.618) uitgeleend aan aandelen en een bedrag van € 66.366 (2019: € 13.615) aan obligaties uitgeleend. Het pensioenfonds heeft hiervoor voor € 34.941 (inclusief haircut) (2019: € 8.969) aan aandelen en € 79.567 (inclusief haircut) (2019: € 45.288) aan obligaties ontvangen. Voor uitleg over de haircut zie de begrippenlijst in paragraaf 11.2 van dit jaarverslag.

9.4.6 Verbonden partijen

Transacties met (voormalige) bestuurders

De bezoldiging van de bestuurders wordt nader toegelicht in de toelichting op de staat van baten en lasten bij de pensioenuitvoeringskosten. Het pensioenfonds heeft geen leningen verstrekt aan (voormalige) bestuurders. Ook heeft het pensioenfonds geen vorderingen op (voormalige) bestuurders.

9.4.7 Gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe Ultimate Forward Rate (UFR)

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank (DNB) per 31 december 2020 en de factoren zoals opgenomen in de grondslagen bij de jaarrekening. DNB heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur de komende jaren in vier stappen wordt gewijzigd. Een wijziging die volgt uit het advies van de Commissie Parameters.

Per 1 januari 2021 voert DNB de nieuwe UFR-methode voor 25% in. Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente, zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan, wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft. Indien de dekkingsgraad ultimo 2020 was berekend op basis van de nieuwe -methodiek, was de dekkingsgraad 2,3%-punt lager geweest.

Investeringsverplichting

Begin 2021 zijn er investeringsverplichtingen van hypotheek afgegeven aan Syntrus Achmea Real Estate & Finance ter waarde van € 141.300.

9.4.8 Toelichting op de staat van baten en lasten over 2020

8. Premiebijdragen voor risico pensioenfonds

	2020	2019
	€	€
De premiebijdragen kunnen als volgt worden gespecificeerd:		
Premiebijdragen verplichte verzekering werkgevers	46.177	46.456
Premiebijdragen verplichte verzekering werknemers	30.784	30.971
Aanvullende verzekering werknemers	4	1.199
Mutatie inzake voorziening premievorderingen	-473	558
Afschrijving premievorderingen	-90	-167
	<u>76.402</u>	<u>79.017</u>

De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

Kostendekkende premie	88.237	88.322
Gedempte premie (ex ante)	47.469	76.308
Gedempte premie (ex post)	51.362	78.495
Feitelijke premie	76.742	78.206

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate in de staat van baten en lasten verantwoord.

Onderstaand wordt de samenstelling van de kostendekkende premie, de vooraf bepaalde gedempte kostendekkende (ex ante) premie en de achteraf bepaalde gedempte kostendekkende (ex post) premie weergegeven:

	2020	2019
	€	€
<i>Kostendekkende premie</i>		
Actuarieel benodigd voor onvoorwaardelijke onderdelen pensioenopbouw	68.925	68.900
Opslag voor instandhouding van het vereist eigen vermogen	15.025	15.227
Opslag voor uitvoeringskosten	4.287	4.195
Totaal kostendekkende premie	<u>88.237</u>	<u>88.322</u>
<i>Gedempte kostendekkende premie (ex ante)</i>		
Actuarieel benodigd voor onvoorwaardelijke onderdelen pensioenopbouw	25.585	59.171
Opslag voor instandhouding van het vereist eigen vermogen	5.578	13.195
Opslag voor uitvoeringskosten	4.367	3.942
Premie voorwaardelijke onderdelen	11.939	0
Totaal gedempte kostendekkende premie (ex ante)	<u>47.469</u>	<u>76.308</u>
<i>Gedempte kostendekkende premie (ex post)</i>		
Actuarieel benodigd voor onvoorwaardelijke onderdelen pensioenopbouw	28.020	60.852
Opslag voor instandhouding van het vereist eigen vermogen	6.109	13.448
Opslag voor uitvoeringskosten	4.287	4.195
Premie voorwaardelijke onderdelen	12.946	0
Totaal gedempte kostendekkende premie (ex post)	<u>51.362</u>	<u>78.495</u>

De premie voor 2020 wordt getoetst aan de hand van de voorschriften van het FTK en wel op basis van de ex ante berekende premies. De ex ante gedempte kostendekkende premie is € 47.469. De ex ante feitelijke premie bedraagt € 70.228. Op basis van deze ex ante opstelling is de feitelijke premie kostendekkend.

De in het boekjaar ontvangen premie bedraagt € 76.965. Hiervan heeft € 223 betrekking op pensioenopbouw over voorgaande boekjaren. De feitelijke premie (ex post) bedraagt hierdoor € 76.742.

De ex post gedempte kostendekkende premie bekeken bedraagt € 51.362. De ex post feitelijke premie (exclusief de premie voorgaande boekjaren) is € 76.742. Ook op basis van de achteraf berekende bedragen is de feitelijke premie kostendekkend.

De verschillen tussen zowel de ex post feitelijke premie en de ex ante verwachte premie en de ex post gedempte kostendekkende premie en de ex ante gedempte kostendekkende premie worden verklaard door mutaties in het deelnemersbestand van het pensioenfonds.

9. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

2020	Directe beleggings- opbrengst	Indirecte beleggings- opbrengst	Kosten vermogens- beheer	Totaal
	€	€	€	€
Vastgoedbeleggingen	738	-17.981	-61	-17.304
Aandelen	13.543	59.470	-491	72.522
Vastrentende waarden	10.173	8.245	-2.637	15.781
Derivaten	5.950	225.176	-5	231.121
Overige beleggingen	515	-5.009	-58	-4.552
	30.919	269.901	-3.252	297.568

Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2020 € 179 (2019: € 346).

2019	Directe beleggings- opbrengst	Indirecte beleggings- opbrengst	Kosten vermogens- beheer	Totaal
	€	€	€	€
Vastgoedbeleggingen	4.329	24.975	-78	29.226
Aandelen	13.633	147.742	-433	160.942
Vastrentende waarden	10.966	49.760	-2.556	58.170
Derivaten	7.229	158.756	-5	165.980
Overige beleggingen	826	15.495	-63	16.258
	36.983	396.728	-3.135	430.576

10. Overige baten

	2020	2019
	€	€
Interest waardeoverdrachten	0	1
Andere baten	350	7
	350	8

De andere baten bestaan in 2020 met name uit een bedrag van € 330 inzake de vergoeding van het verzekeringstechnisch nadeel van een uitgetreden werkgever.

	2020	2019
	€	€
11. Pensioenuitkeringen		
Ouderdomspensioen	11.189	9.782
Partnerpensioen	2.664	2.390
Wezenpensioen	112	101
Afkopen	842	471
	<u>14.807</u>	<u>12.744</u>

De post Afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 497,27 (2019: € 484,09) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

12. Pensioenuitvoeringskosten

Bestuurskosten	555	560
Verantwoordingsorgaan en auditcommissie	28	23
Administratiekostenvergoeding	3.444	3.425
Accountantskosten	62	58
Certificerend actuaris	25	49
Advieskosten	351	363
Contributies en bijdragen	197	194
Dwangsommen en boetes	0	0
Overige	206	183
	<u>4.868</u>	<u>4.855</u>

Onder de administratiekostenvergoeding zijn zowel de kosten voor TKP Pensioen B.V. van € 2.839 (2019: € 2.812) als de kosten voor Montae & Partners van € 605 (2019: € 613) verantwoord.

De overige kosten bestaan uit de communicatiekosten van € 69 (2019: € 81), de kosten voor looncontroles van € 39 (2019: € 42) en de bank- en incassokosten € 98 (2019: € 60).

Bezoldiging bestuurders

De bezoldiging aan bestuurders hebben betrekking op de vergoedingen voor de werkzaamheden verband houdende met de bestuurs- en commissievergaderingen en overige bestuurswerkzaamheden. De vergoedingen bestaan uit vacatiegeld, vergoeding van reis- en verblijfkosten en overige bestuurskosten, en bedragen in 2020 € 555 (2019: € 560). Afgezien hiervan zijn geen bezoldigingen toegekend.

Accountantshonoraria

De honoraria van de onafhankelijke externe accountant(s) zijn als volgt:

Controle van de jaarrekening	56	54
Controle van de jaarrekening voorgaand jaar	1	0
Andere controleopdrachten	5	4
	<u>62</u>	<u>58</u>

Voor 2020 wordt voor € 56 aan accountantskosten verwacht voor de certificering van het jaarwerk 2020 door Mazars Accountants N.V. Daarnaast is er een extra last voor de certificering van het jaarwerk 2019 verantwoord voor een bedrag van € 1.

Onder de andere controleopdrachten is voor € 5 aan verwachte kosten voor de controle normportefeuille en Z-score 2020 door Mazars Accountants N.V. verantwoord.

Personeelsleden

Het pensioenfonds heeft in 2020 geen personeel in dienst (2019: idem). De beheeractiviteiten worden op basis van een uitvoeringsovereenkomst verricht door personeel in dienst van TKP Pensioen B.V., Montae & Partners en de vermogensbeheerders.

13. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

	2020	2019
	€	€
Pensioenopbouw	70.104	69.145
Rentetoevoeging	-6.148	-3.625
Onttrekking voor uitkeringen en uitvoeringskosten	-15.173	-13.355
Wijziging marktrente	331.475	323.242
Wijziging actuariële uitgangspunten	-2.935	-31.777
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	2.939	-1.365
Aanpassing sterftegrondslagen	-47.770	0
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-3.596	-2.484
	<u>328.896</u>	<u>339.781</u>

14. Saldo herverzekering

Premie herverzekering	1.788	1.613
Uitkeringen winstdeling	255	-243
Claims herverzekering	-1.869	-1.207
	<u>174</u>	<u>163</u>

Vanaf 1 januari 2018 is het overlijdensrisico herverzekerd bij Zwitserleven. Het risico-verzekeringscontract heeft een looptijd tot en met 31 december 2020.

Uitkeringen winstdeling betreft het negatieve winstaandeel bij Zwitserleven ontstaan in 2020. Deze is negatief geworden als gevolg van het bedrag aan in te dienen claims met betrekking tot 2020, welke is verantwoord onder de claims herverzekering.

15. Saldo overdracht van rechten

Inkomende waardeoverdrachten	-1.446	-2.097
Inkomende waardeoverdrachten Wet WOKP	-7.826	-1.474
Uitgaande waardeoverdrachten	1.947	3.104
Uitgaande waardeoverdrachten Wet WOKP	3.860	1.928
	<u>-3.465</u>	<u>1.461</u>

16. Overige lasten

Interest waardeoverdrachten	0	1
Overige lasten	0	10
	<u>0</u>	<u>11</u>

Belastingen

De activiteiten van het pensioenfonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Overige gegevens

10 Overige gegevens

10.1 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging te Amsterdam is aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 4,4 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 365 duizend te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 waaraan niet wordt voldaan omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 16 juni 2021

Ir. M.W. Heemskerk AAG
Mercer (Nederland) B.V.

10.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het bestuur van
Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging (hierna ook: "het pensioenfonds") statutair gevestigd te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging op 31 december 2020 en van de staat van baten en lasten over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de staat van baten en lasten over 2020; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Particuliere Beveiliging zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op een bedrag van circa € 12,2 miljoen. De materialiteit is vastgesteld op basis van een percentage van 0,5% van de som van het stichtingskapitaal, de reserves en de technische voorzieningen. Wij hebben voor deze grondslag gekozen gelet op het feit dat deze relevant is voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 365.000 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
Waardering van beleggingen De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds en bestaan naast beursgenoteerde effecten uit belangen in beleggingsfondsen en derivaten. In de algemene toelichting op de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer. In paragraaf 9.4.2 zijn de gehanteerde waarderingsmethoden en belangrijke veronderstellingen voor waardering van de beleggingen uiteengezet. De beoordeling van de reële waarde van deze beleggingen is significant voor onze controle, omdat de waardering subjectieve elementen bevat.	Onze controlewerkzaamheden omvatten onder andere het: ▪ beoordelen van de juiste werking van interne beheersingsmaatregelen bij de uitvoeringsorganisaties, waaronder Caceis. Voor zover relevant en mogelijk hebben wij gebruikgemaakt van de ontvangen ISAE 3402 type II rapportages; ▪ Voor beursgenoteerde effecten: toetsen van de juiste waardering van de beleggingen gebaseerd op marktnoteringen; ▪ Voor een deel van de beleggingen in beleggingsfondsen: het instrueren van de accountant belast met de controle van deze beleggingsfondsen waar het fonds in belegt en kennis nemen van zijn rapportages; ▪ Voor het overige deel van de beleggingen in beleggingsfondsen: vaststellen dat de waarderingsgrondslagen van de beleggingsfondsen vergelijkbaar zijn met die van het pensioenfonds en dat de waarde per participatie volgens de laatste door een onafhankelijke accountant gecontroleerde jaarrekening overeenkomt met de door het pensioenfonds gehanteerde waarde. Voor zover geen recente jaarrekening beschikbaar is: verrichten van andere werkzaamheden, waaronder afstemming met de opgave van de vermogensbeheerder en backtesting;

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
	▪ voor de derivaten: beoordelen of de gehanteerde waarderingsmethoden en technieken geschikt zijn om binnen de geldende verslaggevingsregels te komen tot de marktwaarde van deze beleggingen. Daarnaast uitvoeren van re-pricing waarvoor wij een eigen waarderingspecialist hebben ingeschakeld; ▪ voor de rentederivaten waarvoor "central clearing" wordt toegepast: kennis nemen van de processen met betrekking tot deze "central clearing" en waar mogelijk beoordelen van de juiste werking van interne beheersingsmaatregelen en vaststellen dat de rentederivaten en daarbij horende collateral zijn afgestemd met de tegenpartij; ▪ toetsen of de in de jaarrekening opgenomen toelichting adequaat is gegeven de geldende verslaggevingsregels.
Waardering van de technische voorzieningen De technische voorzieningen, waaronder de voorziening pensioenverplichtingen, zijn gevormd ter dekking van de belangrijkste verplichtingen van het pensioenfonds. In de algemene toelichting op de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer. In paragraaf 9.4.2 zijn de gehanteerde waarderingsmethoden en belangrijke veronderstellingen voor waardering van de technische voorzieningen uiteengezet. In paragraaf 9.4.4 (toelichting op de balans - risicobeheer) is de gevoeligheid van de berekening van de technische voorzieningen voor schattingen uiteengezet, inclusief onzekerheden.	Bij de vaststelling van de adequate waardering, waaronder de toereikendheid van deze voorziening, hebben wij gebruik gemaakt van de uitkomsten van de werkzaamheden van de certificerend actuaris. Om dit te kunnen doen hebben wij onder andere instructies gegeven aan de certificerend actuaris, hebben wij haar onafhankelijkheid in de rol van certificerend actuaris vastgesteld en zijn de bevindingen en het certificeringsrapport door ons met haar besproken. Door ons is tevens nagegaan of: ▪ de administratieve basisgegevens van deelnemers, slapers en pensioengerechtigden, die door de certificerend actuaris worden gehanteerd bij het certificeren van de technische voorzieningen, in alle van materieel belang zijnde aspecten juist, volledig en in overeenstemming met de pensioenregeling zijn opgesteld. ▪ de toegepaste methodiek ter bepaling van de voorziening aanvaardbaar is, gegeven de karakteristieken van de verzekerde risico's; ▪ de door het bestuur gebruikte aannames en schattingen in overeenstemming zijn met de gekozen actuariële grondslagen, voldoende zijn onderbouwd en juist zijn toegepast; ▪ de verwerking van mutaties juist, volledig en tijdig heeft plaatsgevonden.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van het bestuur en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur met betrekking tot de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het pensioenfonds haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Rotterdam, 16 juni 2021

Mazars Accountants N.V.

Origineel getekend door: drs. C.A. Harteveld RA

11 Bijlagen

11.1 Deelnemersbestand

	Stand ultimo 2019	Bij	Af	Stand ultimo 2020
Actieven	22.766	4.609	3.607	23.768
Slapers	32.876	3.506	2.416	33.966
Pensioengerechtigden	4.128	669	143	4.654
Waarvan:				
(tijdelijk) Ouderdomspensioen	2.933	517	91	3.359
Arbeidsongeschiktheidspensioen	-	-	-	-
Partnerpensioen	1.073	122	33	1.162
Wezenpensioen	122	30	19	133
Totaal	59.770	8.784	6.166	62.388

11.2 Begrippenlijst

Abtn

Actuariële en bedrijfstechnische nota, hierin wordt de organisatorische en integrale financiële opzet van het pensioenfonds en de actuariële grondslagen waarop deze berust, gemotiveerd omschreven.

Actuariële grondslagen

De berekeningsgrondslagen waarop de premie en het liquidatievermogen van het pensioenfonds zijn gebaseerd: onder meer de rekenrente, overlevingskansen, arbeidsongeschiktheidskansen, loongroei-voet en kosten.

Actuariële analyse

In deze analyse wordt de invloed verklaard van opgetreden verschillen tussen de actuariële grondslagen en werkelijke ontwikkelingen.

AFM

Autoriteit Financiële Markten.

Allocatie

Verdeling belegd vermogen voor diverse beleggingscategorieën.

Asset Liability Management (ALM)

Het in kaart brengen van de onderlinge samenhang van pensioenverplichtingen, premiebeleid en beleggingsportefeuille. Met behulp van ALM-simulatiemodellen worden beelden geschetst van de kansen en bedreigingen voor het pensioenfonds in diverse economische scenario's.

Beleggingsmix

De verdeling van beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, bijvoorbeeld: aandelen, onroerend goed en vastrentende waarden mogelijk met een nadere onderverdeling naar subcategorieën.

Beleggingsbeleid

Een pensioenfonds is verplicht om op prudente wijze in het belang van alle betrokkenen te beleggen. Het beleggingsbeleid van een pensioenfonds zoekt een balans tussen enerzijds het uitsluiten van beleggingsrisico's en anderzijds het behalen van een zo hoog mogelijk rendement. Bovendien moet de afstemming van beleggingen op de verplichtingen juist zijn: het pensioenfonds moet op het juiste moment aan haar verplichtingen kunnen voldoen. Om optimaal aan deze uitgangspunten te voldoen is een juiste samenstelling van de beleggingsmix noodzakelijk, die met behulp van een ALM-studie kan worden vastgesteld. In het Beleggingsbeleid wordt omschreven op welke manier het pensioenfonds hieraan invulling geeft.

Beleggingsfondsen

Een beleggingsfonds is een collectieve belegging in diverse effecten, afhankelijk van de doelstelling van het pensioenfonds. Het opgebouwde kapitaal wordt beheerd door specialisten. Dit gebeurt op basis van een overeengekomen beleggingsbeleid.

Beleidsdekkingsgraad

Het voortschrijdende gemiddelde van de actuele maanddekkingsgraden over de afgelopen twaalf maanden. De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor:

- het moment dat het pensioenfonds in een tekortsituatie komt, dan wel uit een tekortsituatie komt;
- de evaluatie van een eventueel herstelplan;
- het doorvoeren van eventuele kortingen;
- de indexaties.

Benchmark (index)

Vergelijkingsmaatstaf. Vooraf vastgestelde, objectieve maatstaf voor de prestatie van een beleggingsportefeuille of beleggingsfonds.

Contante waarde aanspraken/verplichtingen

Het bedrag dat op een bepaald moment nodig is om in de toekomst de betalingen van de toegezegde uitkering te kunnen doen. Hierbij is rekening gehouden met renteontwikkeling en de actuariële grondslagen.

Corporate Governance

Corporate governance is een term voor de wijze waarop ondernemingen worden bestuurd en de wijze waarop toezicht wordt gehouden op dat bestuur. Voor pensioenfondsen geldt de Code pensioenfondsen. Deze is opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, die hiermee normen formuleren voor "goed pensioenfondsbestuur". De Code staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van het volledige stelsel van bestaande wet- en regelgeving.

Custodian

Custodian is de financiële instelling die de effecten bewaart en administreert.

(Actuele) Dekkingsgraad

De verhouding op een bepaald moment tussen enerzijds de waarde van de beleggingen en anderzijds de contante waarde van de pensioenverplichtingen.

Dekkingstekort

Situatie dat de aanwezige middelen van het pensioenfonds niet langer toereikend zijn om de voorzienig pensioenverplichtingen en het minimaal vereist eigen vermogen te dekken. Hiervan is sprake zodra de beleidsdekkingsgraad onder de dekkingsgraad behorende bij het minimaal vereist vermogen uitkomt.

Derivaten

Afgeleide financiële instrumenten, dat wil zeggen financiële contracten, waarvan de waarde wordt afgeleid van een onderliggende waarde (bijvoorbeeld een aandeel), een referentieprijis of een index (bijvoorbeeld de AEX-index). De hoofdvormen van derivaten zijn opties, termijncontracten en forward contracten.

DNB

De Nederlandsche Bank.

Doorsneepremie

Voor alle deelnemers aan een pensioenregeling is deze premie een gelijk percentage van de pensioengrondslagsom. Bij de berekening van dit percentage wordt het totaal van individueel berekende pensioenlasten van de deelnemers uitgedrukt als een percentage van de som van alle pensioengrondslagen.

Duration

Maatstaf voor rentegevoeligheid van obligaties. Hoe langer de resterende looptijd, des te sterker obligatiekoersen reageren op een renteverandering en hoe hoger de duration.

Ervaringssterfte

Omdat aangenomen wordt dat de werkende bevolking gezonder is dan de niet werkende bevolking wordt op basis van ervaringscijfers op de sterftেকansen zoals ontleend aan de prognosetafel een leeftijdsafhankelijke afslag toegepast. Door rekening te houden met deze ervaringssterfte hoeven geen leeftijdscorrecties te worden toegepast.

Fed

De Federal Reserve System of Federal Reserve of informeel ook wel The Fed is de federale, centrale bank van de Verenigde Staten van Amerika, vergelijkbaar met de Europese Centrale Bank.

Franchise

Het deel van het salaris waarover geen pensioenopbouw plaatsvindt.

FTK

Financieel toetsingskader, hoofdstuk 6 van de Pensioenwet, geldend vanaf 1 januari 2015.

Grondstoffen

Beleggen in grondstoffen is het direct investeren in grondstoffen of indirect via bijvoorbeeld termijncontracten, waarbij de waarde is gebaseerd op grondstoffen. Verhandelde termijncontracten zijn onder andere energie, metalen en landbouwproducten.

Haalbaarheidstoets

Dit is een toets waarmee het pensioenfonds laat zien in hoeverre naar verwachting de ambities worden waargemaakt. Het pensioenfonds voert deze toets jaarlijks uit danwel bij een wijziging van de regeling.

Haircut

Een percentage dat wordt afgetrokken van de (markt) waarde of van de nominale waarde van posities die als onderpand worden gebruikt, waardoor de gehanteerde waarde voor die posities wordt afgewaardeerd. De haircut wordt vastgesteld op basis van het risico: hoe lager de risico-inschatting, des te lager het haircut-percentage (en hoe hoger de onderpandswaarde).

High Yield (obligaties)

Hoogrenderende obligaties, uitgegeven door ondernemingen met een lagere kredietwaardigheid.

Kostendekkende premie

De premie die nodig is om de onvoorwaardelijk en voorwaardelijke onderdelen van de pensioenovereenkomst in dat jaar en voor de langere termijn na te komen.

Liquide middelen

Alle geldmiddelen waarover een bedrijf op korte termijn kan beschikken.

Marktwaaarde

Waarde van een beleggingsobject als het op dit moment zou worden verkocht.

Monitoring

Monitoring is het continue proces van overzicht van de consequente en juiste werking van de controlemaatregelen. Deze monitoring kan door het pensioenfonds zelf gebeuren of uitbesteed worden aan een onafhankelijk orgaan (bijvoorbeeld audit). Monitoring maakt integraal deel uit van het controlesysteem van het pensioenfonds.

Normportefeuille

Dit is de fictieve beleggingsportefeuille die jaarlijks door het pensioenfonds wordt vastgesteld en waarmee de feitelijke beleggingsperformance wordt vergeleken.

Obligaties / staatsobligaties

Een schuldbewijs van een lening die door een overheidsinstelling, een onderneming of een instelling is aangegaan. Als een bedrijf geld nodig heeft kan het door het uitgeven van een obligatielening aan de benodigde financiering komen. De koper van de obligatie ontvangt van de uitgever een rentevergoeding.

Onroerend goed

Men kan direct en indirect beleggen in onroerend goed. Direct beleggen kan men door specifieke woningen of winkels aan te kopen. Indirect kan men investeren middels participaties in beleggingsfondsen aan te kopen die beleggen in onroerend goed.

Outperformance

Het verschil (positief of negatief) tussen het behaalde rendement en het rendement van de betrokken benchmark. Dit verschil geeft aan hoeveel waarde is toegevoegd door middel van beleggingsbeleid.

Overlevingstafel

De statistiek van de verwachte overlevingskansen per leeftijd en geslacht van een groep personen in Nederland.

Passief beleggen

Beleggen met als doelstelling het halen van een vergelijkbaar rendement als de relevante index. Hierbij worden geen eigen actieve keuzes voor beleggingstitels gemaakt. Doelstelling is tevens de transactiekosten zo laag mogelijk te houden.

Pensioenfederatie

Koepelorganisatie die als doel heeft de gemeenschappelijke belangen van de bij haar aangesloten pensioenfondsen te behartigen.

Pensioengrondslag

Het gedeelte van het loon dat de grondslag vormt voor de pensioenopbouw en premiebetaling.

Pensioenovereenkomst

Hetgeen tussen cao-partijen is overeengekomen met betrekking tot pensioen zoals kan blijken uit bijvoorbeeld een cao, een protocol of het pensioenreglement inzake de verplichte deelneming in het pensioenfonds.

Pensioenreglement

Het pensioenreglement is een samenstel van regels, waarin de pensioenregeling is beschreven. Het bevat de rechten en verplichtingen van het pensioenfonds, de deelnemers, de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden.

Pensioensalaris

De elementen in het loon die meetellen bij het bepalen van de op te bouwen aanspraken.

Pensioenvermogen

Het totale vermogen van het pensioenfonds.

Pensioenwet

De wettelijke regels betreffende pensioenen; voor het laatst bijgesteld per 1 januari 2015.

Pensioen 1-2-3

Pensioen 1-2-3 biedt de deelnemer gelaagde informatie over zijn pensioenregeling. Pensioen 1-2-3 is bestemd voor nieuwe en bestaande deelnemers. De deelnemer bepaalt zelf hoe gedetailleerd hij de informatie tot zich neemt: op hoofdlijnen (laag 1), met toelichting op de hoofdlijnen (laag 2) of gedetailleerd (laag 3).

- Laag 1: De pensioenregeling 'in 5 minuten'. In deze eerste laag worden alle belangrijke onderdelen genoemd.
- Laag 2: De pensioenregeling 'in 30 minuten'. Deze tweede laag gaat dieper in op alle informatie uit laag 1.
- Laag 3: De pensioenregeling 'in detail'. Deze derde laag bevat documenten, zoals het pensioenreglement, het jaarverslag en de statuten.

De gelaagde opzet van Pensioen 1-2-3 komt het best tot zijn recht in digitale vorm.

Performance

De performance van (een deel van) het vermogen is het totale rendement op marktwaarde. Deze performance wordt normaliter vergeleken met de performance van de benchmark(index). Door middel van een zogenoemde performance attributie-analyse wordt het verschil tussen deze beiden op een kwantitatieve wijze verklaard.

Rating

De rating van een belegging of een onderneming geeft het kredietrisico of debiteurenrisico van deze belegging of onderneming weer. De ratings worden vastgesteld door gespecialiseerde bureaus en kennen verschillende indelingen.

Rekenrente

Het rendementspercentage dat wordt verondersteld dat het belegde vermogen in de toekomst opbrengt.

Renterisico

Het risico dat het pensioenfonds loopt door een verschil in de rentegevoeligheid (duration) van de beleggingen en de rentegevoeligheid van de verplichtingen.

Reservetekort

Situatie dat de aanwezige middelen van het pensioenfonds niet langer toereikend zijn om de voorzienig pensioenverplichtingen en het vereist eigen vermogen te dekken. Hiervan is sprake zodra de beleidsdekkingsgraad onder de dekkingsgraad behorende bij het vereist vermogen uitkomt.

Securities Lending

Securities lending is het proces waarbij effecten worden uitgeleend tegen een vergoeding. Daarbij is onderpand van toepassing om het tegenpartijrisico te mitigeren.

Solvabiliteit

Het benodigde vermogen van het pensioenfonds om op langere termijn aan haar verplichtingen te kunnen voldoen.

Solvabiliteitsopslag

Is de opslag voor de opbouw en instandhouding van de vereiste solvabiliteit.

Sterftegrondslag

Berekeningsmethode gebaseerd op een statisch overzicht van sterftekansen per leeftijd van een bepaalde groep personen.

Strategische beleggingsmix

De lange termijn verdeling van het belegd vermogen over de verschillende beleggingscategorieën (aandelen, vastrentende waarden, onroerend goed). Deze verdeling wordt gebaseerd op een ALM-studie.

Swap

Een derivaat waarbij een partij een bepaalde kasstroom of risico wisselt tegen dat van een andere partij. Het pensioenfonds maakt gebruik van renteswaps waarbij korte en lange rentes worden uitgewisseld.

Toekomstbestendige toeslagverlening

Van toekomstbestendige toeslagverlening is sprake indien redelijkerwijs mag worden verondersteld dat deze toeslag ook in de daaropvolgende jaren kan worden verleend.

Toeslag pensioen

Verhoging van een pensioen of van een aanspraak op pensioen, die op voorwaarden wordt verleend.

Toeslagambitie

Hoogte van de toeslag die op de lange termijn wordt nagestreefd.

Uitvoeringsreglement

De overeenkomst over de uitvoering van de pensioenovereenkomst tussen het pensioenfonds en de aangesloten werkgevers.

Ultimate Forward Rate (UFR)

Pensioenfondszen zijn verplicht om bij de berekening van hun financiële verplichtingen gebruik te maken van de door toezichthouder DNB vastgestelde rentetermijnstructuur, die is afgeleid van de rentes voor verschillende looptijden in de markt. Omdat voor lange looptijden niet altijd voldoende marktinformatie beschikbaar is, wordt gebruik gemaakt van de zogeheten ultimate forward rate (UFR) methode. Kenmerkend voor toepassing van de UFR-methode op de rekenrente is dat de rente voor de waardering van pensioenverplichtingen op zeer lange termijn tendeert naar het niveau van de UFR. De richting voor de rente voor lange looptijden wordt bepaald op basis van een voortschrijdend 120-maandsgemiddelde van de 20-jaarsforward rentes.

Vastrentende waarden

Verzamelnaam voor beleggingen waarop in beginsel een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt. Voorbeelden van vastrentende waarden zijn obligaties, onderhandse leningen en hypotheken.

Vermogensbeheerder

Een professionele beheerder van vermogens voor organisaties (zoals pensioenfondszen, verzekeringsmaatschappijen enzovoorts) en/of vermogende particulieren. Vermogensbeheerders zijn vaak onderdeel van een bank, dan wel financiële instelling, maar kunnen ook een onafhankelijke organisatie zijn. In Nederland kunnen vermogensbeheerders zich onder bepaalde voorwaarden laten registreren bij Autoriteit Financiële Markten.

Vereist eigen vermogen

Het vereist eigen vermogen wordt zodanig vastgesteld dat het pensioenfonds met een wettelijke zekerheidsmaat van 97,5% voorkomt dat binnen een jaar over minder waarden / vermogen beschikt dan de hoogte van de technische voorzieningen.

Waardeoverdracht

Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot dat moment opgebouwde pensioenaanspraak, in het geval de deelnemer verandert van werkgever.

WIA

Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen, in werking getreden per 1 januari 2006 als opvolger van de Wet op de Arbeidsongeschiktheid (WAO).

Z-score

Gestandaardiseerde jaarlijkse meting van de beleggingsresultaten van verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfondszen. Gemeten wordt de mate waarin het werkelijke rendement van een pensioenfonds afwijkt van het rendement van de door het bestuur vastgestelde normportefeuille.